

ပြောကြမယ် Let's talk

ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် လူမှုသဟဇာတဖြစ်ရေးအတွက်
ဂျန်ဒါ အခွင့်အာဏာဆက်နွှယ်မှုများအား
အသွင်ပြောင်းခြင်း

အရည်အသွေးစံပြု လေ့လာဆန်းစစ်မှု

International Alert

International Alert သည် ရေရှည်တည်တံ့သော ငြိမ်းချမ်းရေးကို တည်ဆောက်ရန်အတွက် ပဋိပက္ခဒဏ်ကို တိုက်ရိုက်ခံစားကြရသူများနှင့် လက်တွဲကာ လုပ်ဆောင်ပါသည်။

အတူတကွလက်တွဲဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် ကျွန်ုပ်တို့သည် ငြိမ်းချမ်းရေးကို ရယူနိုင်သည့် စွမ်းအားရှိသည်ဟု ယုံကြည်ပါသည်။ အောက်ခြေအဆင့်မှ မူဝါဒအဆင့်အထိ ကျွန်ုပ်တို့ အတူတကွလက်တွဲကာ နေ့စဉ် ငြိမ်းချမ်းရေးကို တည်ဆောက်လျက်ရှိပါသည်။

www.international-alert.org

© International Alert 2022

မူပိုင်ခွင့်များအားလုံးထိန်းသိမ်းထားပါသည်။ စာရေးသူများအား အပြည့်အစုံ ရည်ညွှန်းဖော်ပြခြင်းမရှိပဲ ဤစာအုပ်၏ မည်သည့်အစိတ်အပိုင်းကိုမျှ ကူးယူခြင်း၊ သိမ်းဆည်းထားခြင်း သို့မဟုတ် အီလက်ထရောနစ်၊ စက်ကိရိယာ၊ မိတ္တူကူးယူမှု၊ အသံဖမ်းမှု သို့မဟုတ် အခြားမည်သည့်ပုံစံ မည်သည့် နည်းလမ်းနှင့်မှ လွှဲပြောင်းပေးပို့ခြင်းမပြုရပါ။

မျက်နှာဖုံးဓာတ်ပုံ _ A Burmese family of three (man, woman & child on shoulders) walk home after shopping along the Chindwin River in northwestern Myanmar (Burma)

© Michael Honegger / Alamy Stock Photo

international
alert

ဖြောကြမယ် Let's talk

ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် လူမှုသဟဇာတဖြစ်ရေးအတွက်
ဂျန်ဒါ အခွင့်အာဏာဆက်နွှယ်မှုများအား အသွင်ပြောင်းခြင်း

အရည်အသွေးစံပြု လေ့လာဆန်းစစ်မှု

Authors: Henri Myrntinen နှင့် အေးသီရိကျော်

၂၀၂၁ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ (၁၆) ရက်

ကျေးဇူးတင်လွှာ

International Alert က အဓိက ရန်ပုံငွေပံ့ပိုးပေးသည့် အလှူရှင်များဖြစ်သော ဒတ်ချ် နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးဌာန၊ အိုင်းရစ်ရှ် နိုင်ငံခြားရေးနှင့် ကုန်သွယ်ရေးဦးစီးဌာန၊ နှင့် ဆွီဒင်နိုင်ငံတကာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု အေဂျင်စီတို့အား ကျေးဇူးတင်ရှိပါသည်။ လွန်ခဲ့သည့်နှစ်အတွင်း ၎င်းတို့၏ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုနှင့် လိုက်လျောညီထွေရှိမှုများက International Alert အား မြန်မာနိုင်ငံတွင် ပြောင်းလဲဖြစ်ပေါ်နေသော နိုင်ငံရေးအခြေအနေနှင့် ကပ်ရောဂါ ဖြစ်ပွားမှု အခြေအနေအတွင်း ငြိမ်းချမ်းရေး နှင့် ပဋိပက္ခဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များကို သုတေသနပြုလုပ်ရန်အတွက် များစွာအထောက်အကူဖြစ်စေခဲ့ပါသည်။

ဤအစီရင်ခံစာတွင်ဖော်ပြထားသော အမြင်များသည် အလှူရှင်များ၏အမြင်များ သို့မဟုတ် မူဝါဒများကို ကိုယ်စားပြုခြင်း မရှိပါ။

မာတိကာ

အစီရင်ခံစာ အနှစ်ချုပ်	၄
(၁) နိဒါန်း	၇
(၂) 'ပြောကြမယ်' စီမံကိန်း၏ နောက်ခံ	၈
(၃) သုံးသပ်လေ့လာမှု မေးခွန်းများနှင့် သုတေသနပြုမှုများ	၁၅
(၄) သုံးသပ်လေ့လာမှုမှ အဓိကတွေ့ရှိချက်များ	၁၇
(၅) နိဂုံး	၃၂
နောက်ဆက်တွဲ	၃၅

အတိုကောက်ဝေါဟာရစကားလုံးများ

AA	ရက္ခိဋ်တပ်တော်
CDM	လူထုအာဏာဖီဆန်ရေးလှုပ်ရှားမှု
DV	အိမ်တွင်းအကြမ်းဖက်မှု
FGD	ဦးတည်အုပ်စုဆွေးနွေးပွဲ
GBV	ဂျန်ဒါအခြေပြုအကြမ်းဖက်မှု
IPV	အနီးကပ်ဆုံးကျွမ်းဝင်သူမှ အကြမ်းဖက်မှု
LGBTIQ+	အမျိုးသမီးအချင်းချင်းစိတ်ဝင်စားသူ၊ အမျိုးသားအချင်းချင်း စိတ်ဝင်စားသူ၊ လိင်တူ လိင်ကွဲနှစ်မျိုးစလုံးအား စိတ်ဝင်စားသူ၊ လိင်ပြောင်းသူ၊ ကျား/မ လိင်ဝိသေသ မထင်ရှားသူ၊ ယောက်ျားမှမိန်းမသို့/ မိန်းမမှ ယောက်ျားသို့ နှစ်သက်ခြင်းတို့နှင့် မတူကွဲပြားသော လိင်စိတ်တိမ်းညွတ်မှု ခံယူချက်ရှိသူနှင့် အခြား
MMK	မြန်မာကျပ်
MHPSS	စိတ်ကျန်းမာရေးနှင့် လူမှုစိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အထောက်အပံ့ပေးခြင်း ဝန်ဆောင်မှုများ
NGO	အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်း
PTE	ဖန်တီးအိမ်
SOGIESC	လိင်စိတ်တိမ်းညွတ်မှု၊ လိင်ဝိသေသခံယူမှုနှင့် ထုတ်ဖော်ပြသမှု၊ လိင်လက္ခဏာ အမှတ်အသား
SRH	လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာနှင့် မျိုးဆက်ပွားကျန်းမာရေး
YCT	ရောင်ခြည်သစ်

အစီရင်ခံစာအနှစ်ချုပ်

ပြောကြမယ် (Let's Talk) စီမံကိန်းသည် International Alert မှ ဒေသခံမိတ်ဖက်များ၊ ဖန်တီးအိမ် (PTE)၊ ရောင်ခြည်သစ် (YCT) တို့နှင့် ပူးပေါင်း၍ ၂၀၂၀ ခုနှစ် ဇွန်လမှ စတင်၍ ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလအထိ (၁၈) လကျော် အကောင်အထည်ဖော်ခဲ့သော စီမံကိန်း ဖြစ်ပါသည်။

စီမံကိန်း၏ ပန်းတိုင်များမှာ အောက်ခြေအဆင့်တွင် အမျိုးသမီးများ၏ အခွင့်အရေးများ၊ ပုံစံအမျိုးမျိုး ကွဲပြားနိုင်သည့် ယောက်ျားပီသမှုလက္ခဏာများနှင့် တန်းတူညီမျှမှုတို့အပေါ် လေးစားမှု မြှင့်တင်ရေး၊ မြန်မာနိုင်ငံတစ်ဝှမ်းရှိ အမျိုးသမီး အခွင့်အရေးများအတွက် လုပ်ဆောင်နေသော အဖွဲ့အစည်းများ၏ အမျိုးသမီးများအတွက် ဦးတည်သောလုပ်ငန်း အများအပြားကို အားဖြည့်ပေးရန်နှင့် ယောက်ျားပီသမှုလက္ခဏာများနှင့်စပ်လျဉ်း၍ အတွေးအခေါ်နှင့် ကျင့်သုံးမှုများ ပြောင်းလဲရေး (transformative masculinities) လုပ်ဆောင်မှုများမှ ရရှိသည့် အသိဉာဏ်ပညာနှင့် အတွေးအကြံ့သစ် များအား ပံ့ပိုးပေးခြင်းဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံရှိ ကျားမတန်းတူညီမျှရေး၊ လူမှုသဟဇာတဖြစ်ရေးနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေး တည်ဆောက်မှုကဏ္ဍများမှ လုပ်ငန်းများကို အထောက်အကူပြုရန် ဖြစ်ပါသည်။

International Alert သည် ၂၀၁၂ ခုနှစ်မှ စတင်၍ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ပြည်တွင်းအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပူးပေါင်း၍ ကျားမတန်းတူညီမျှမှု မြှင့်တင်ရေး၊ အမျိုးသမီးများနှင့် မိန်းကလေးငယ်များ၏ အခွင့်အရေးများအကြောင်း သိရှိလာအောင် ဆောင်ရွက်ရေးနှင့် ကျားမအခြေပြုအကြမ်းဖက်မှု (GBV) တားဆီးကာကွယ်ရေးတို့အတွက် လုပ်ဆောင် လာခဲ့ပါသည်။ International Alert ၏ လုပ်ငန်းများတွင် အသက်အရွယ်အမျိုးမျိုးရှိသည့် အမျိုးသမီးများရော၊ အမျိုးသားများနှင့်ပါ လက်တွဲလုပ်ကိုင်ပြီး ယောက်ျားပီသမှုနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ထားရှိသော မျှော်လင့်ချက်များ၊ စံများ၊ အတွေးအခေါ်များနှင့် ကျင့်သုံးမှုများ ပြောင်းလဲရေး၊ ဂျန်ဒါ စံသတ်မှတ်ချက်များနှင့် အမှုအကျင့်များ ပြောင်းလဲရေး တို့အတွက် အဓိက ဦးတည်ဆောင်ရွက်ပါသည်။

ကနဦးတွင် 'ပြောကြမယ်' စီမံကိန်းအား ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး၊ ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီးနှင့် ရခိုင်ပြည်နယ်တို့တွင် အကောင်အထည်ဖော်ရန် စီစဉ်ခဲ့ပါသည်။ သို့သော် ကိုဗစ်-၁၉ ကန့်သတ်ချက်များ နှင့် ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ (၁) ရက်နေ့နောက်ပိုင်း ဖြစ်ပေါ်လာသည့် နိုင်ငံရေးအကျပ်အတည်းနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် လုံခြုံရေးအခြေအနေကြောင့် ပဲခူး တိုင်းဒေသကြီးအတွင်း အကောင်အထည်ဖော်မှုများကို ရပ်ဆိုင်းခဲ့ရပါသည်။ စီမံကိန်း အပြီးသတ် အကောင်အထည် ဖော်နိုင်ခဲ့သည့် နေရာများမှာ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီးရှိ ဒေါပုံနှင့် မင်္ဂလာဒုံမြို့နယ်၊ ရခိုင်ပြည်နယ်ရှိ သစ်ကနက်နှင့် ပျားလည်ချောင်းကျေးရွာတို့ ဖြစ်ပါသည်။

'ပြောကြမယ်' စီမံကိန်းတွင် အမျိုးသမီး ၇၈ ဦး (ရခိုင်ပြည်နယ်မှ ၄၈ ဦးနှင့် ရန်ကုန်မှ ၃၀ ဦး) နှင့် အမျိုးသား ၅၆ ဦး (ရခိုင်ပြည်နယ်မှ ၃၈ ဦးနှင့် ရန်ကုန်မှ ၁၈ ဦး) စုစုပေါင်း ၁၃၄ ဦး ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။

ရခိုင်ပြည်နယ်မှ စီမံကိန်းပါဝင်ဆောင်ရွက်သူများသည် ဗုဒ္ဓဘာသာ ရခိုင်လူမျိုး (ပျားလည်ချောင်း) အများစုနှင့် ကမန်မွတ်စလင် (သစ်ကနက်) အများစုဖြစ်ကြပြီး ရန်ကုန်မှ ပါဝင်သူများသည် ဗုဒ္ဓဘာသာ ဗမာလူမျိုးများ ဖြစ်ပါသည်။ ရန်ကုန်မှ ပါဝင်ကြသူများထဲတွင် ငယ်ရွယ်သူ အမျိုးသား အများစုသည် မတူကွဲပြားသော လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ တိမ်းညွတ်မှုနှင့် လိင်ဝိသေသခံယူမှုအမျိုးမျိုး ရှိသူများ ဖြစ်ကြပါသည်။

စီမံကိန်းအား ဆောင်ရွက်ရာတွင် ယောက်ျားပီသမှုလက္ခဏာများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ကျားမ သာတူညီမျှမှုကို ပိုမို လက်ခံ နားလည်မှုနှင့် ကျင့်သုံးမှု၊ အားလုံးပါဝင်မှုနှင့် တန်းတူညီမျှမှုပိုရှိသော မိသားစုအသိုက်အဝန်းများ၊ ရပ်ရွာလူမှု

အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ဆက်ဆံရေးများ (မိသားစုကို ပြုစုစောင့်ရှောက်သည့် အိမ်ထောင်ထိန်းသိမ်းသည့် အလုပ်များတွင် အမျိုးသားများ ပိုမိုပါဝင်ကူညီလာရေး အပါအဝင်) ပေါ်ထွန်းလာရေး အားပေးကူညီနိုင်သော နည်းလမ်းများဖြင့် ချဉ်းကပ်ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ အဆိုပါ ချဉ်းကပ်ပုံနည်းလမ်းများသည် ဂျန်ဒါအခြေပြုအကြမ်းဖက်မှုများ (GBV) နှင့် လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းများကြား ပဋိပက္ခဖြစ်ပွားမှုများကို လျှော့ချရန်၊ တန်းတူရည်တူများကြား ပဋိပက္ခနှင့် ခွဲခြား ဆက်ဆံမှုများ လျှော့ချရန်၊ အမျိုးသမီးများ၊ LGBTQ+ များ၊ တိုင်းရင်းသားနှင့် ဘာသာရေး လူနည်းစုများ၊ မသန်စွမ်း သူများအပေါ် ခွဲခြားခြင်းအပါအဝင် ခွဲခြားဆက်ဆံသည့် စိတ်သဘောထားများနှင့် အလေ့အထများအား လျှော့ချရန် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်သည့် နည်းလမ်းများ ဖြစ်ပါသည်။ ခြုံငုံဆိုရလျှင် “တစ်ဘက်သား” ကို ဆန့်ကျင်တိုက်ခိုက်ခြင်း သို့မဟုတ် အသာစီးယူခြင်းများအစား အပြုသဘောဆောင်သော၊ အားလုံးပါဝင်စေသော လုပ်ဆောင်မှုများမှတစ်ဆင့် လူတစ်ဦးချင်းစီနှင့် လူအုပ်စုများ၏ မိမိကိုယ်ကို လေးစားမှု၊ အချင်းချင်းလေးစားမှု၊ ချစ်ခင်စည်းလုံးမှုတို့ကို မြှင့်တင် အားပေးရန် ရည်ရွယ်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

‘ပြောကြမယ်’ စီမံကိန်း ဒီဇိုင်းသည် တာဂျစ်ကစ္စတန်နိုင်ငံတွင် International Alert မှ အောင်မြင်စွာ အကောင်အထည် ဖော်နိုင်ခဲ့သည့် Zindagii Shoista (ဂုဏ်သိက္ခာရှိစွာ နေထိုင်ခြင်း) စီမံကိန်းပေါ်တွင် တစ်စိတ်တစ်ဒေသအားဖြင့် အခြေခံထားပါသည်။ ထိုစီမံကိန်းသည် ဂျန်ဒါခံသတ်မှတ်ချက်များကို ပြောင်းလဲရန်၊ တန်းတူညီမျှမှုရှိသည့် အခွင့် အာဏာဆက်နွယ်မှုများကို ထိန်းညှိပေးရန် နှင့် ပေါင်းသင်းဆက်ဆံရေးများ ကောင်းမွန်လာစေရန် အဓိကထား ဆောင်ရွက်သည့် စီမံကိန်းဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံမှ ‘ပြောကြမယ်’ စီမံကိန်းတွင်မူ LGBTQ+ များ၊ မသန်စွမ်းသူများ အတွက် အစီအစဉ်များ၊ ရာသီသွေးပေါ်ခြင်း၊ လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာနှင့် မျိုးဆက်ပွားကျန်းမာရေး (SRH) ကိစ္စများအား မပြောအပ်သော၊ မဆွေးနွေးအပ်သောအရာများအဖြစ် သတ်မှတ်ထားမှုများကို ပြောင်းလဲရန် လုပ်ဆောင်ခြင်း အစီအစဉ်များ ထပ်မံထည့်သွင်းထားပါသည်။ ထိုအစီအစဉ်များအား အမျိုးသားများရော၊ အမျိုးသမီးများအတွက်ပါ စီစဉ်ပြုလုပ်ပေးပါသည်။ နေ့စဉ်ပြောင်းလဲမှုဆိုင်ရာ ညွှန်ပြမှုများ (everyday peace indicators) လေ့ကျင့်ခန်းနှင့် တစ်နေ့တာအချိန် (၂၄) နာရီအား အမျိုးသမီးများနှင့် အမျိုးသားများ မည်သို့အသုံးပြုကြောင်း ဇယားဆွဲခြင်း လေ့ကျင့်ခန်းနှစ်ခုကိုလည်း ထပ်ဆောင်းထည့်သွင်းပါသည်။

‘ပြောကြမယ်’ စီမံကိန်းအား အလွန်အမင်းခက်ခဲသည့်အခြေအနေများအောက်တွင် အကောင်အထည်ဖော်ခဲ့ရပါသည်။ စီမံကိန်းအကောင်အထည်ဖော်နေသည့် ကာလတစ်လျှောက်လုံးတွင် နိုင်ငံသည် ကိုဗစ်-၁၉ ၏ ရိုက်ခတ်မှုဒဏ်ကို ခံနေရပြီး အထူးသဖြင့် ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဇွန်လမှ ဩဂုတ်လအတွင်း စတုတ္ထလှိုင်း ရိုက်ခတ်ချိန်သည် အဆိုးဆုံး ဖြစ်ပါသည်။ ဤစီမံကိန်း စတင်ချိန် ၂၀၂၀ ခုနှစ် ဇွန်လတွင် ရန်ကုန်နှင့် ရခိုင်တို့၌ လေ့ဒေါင်းများ တင်းကျပ်စွာ ချထားပါသည်။ ကိုရိုနာဗိုင်းရပ်စ် ကမ္ဘာ့ကပ်ရောဂါ၏ ရိုက်ခတ်မှုများသည် ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ အာဏာသိမ်းမှု နောက်ပိုင်း ပေါ်ပေါက်လာသည့် နိုင်ငံရေး အကျပ်အတည်းကြောင့် ပို၍ပြင်းထန်ဆိုးရွားခဲ့ပါသည်။ အင်တာနက် နှင့် မိုဘိုင်းဖုန်း ချိတ်ဆက်မှုများ မကြာခဏပြတ်တောက်ခြင်းနှင့် ဆန္ဒထုတ်ဖော်မှုများ၏ နောက်ဆက်တွဲ ဘဏ်စနစ်များ ယိုင်နဲ့သွား သဖြင့် ငွေသားစီးဆင်းမှုများ ဆိုးရွားစွာ နှောင့်နှေးရပ်တန့် သွားခြင်းတို့ကြောင့် စီမံကိန်းလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်မှုသည် လုံခြုံရေးအရ အန္တရာယ်ကြီးမားပြီး လက်တွေ့လုပ်ကိုင်ရသည်မှာလည်း အလွန်ခက်ခဲခဲ့ပါသည်။

စီမံကိန်းပြီးဆုံးပြီးနောက် မကြာမီ ဆောင်ရွက်ခဲ့သည့် ဤသုံးသပ်လေ့လာမှုအရ ‘ပြောကြမယ်’ စီမံကိန်းသည် အနည်းဆုံးအနေဖြင့် ရေတိုကာလတွင် စီမံကိန်းရည်မှန်းချက်များ ပြည့်မီအောင် အောင်မြင်စွာ ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့ကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ စီမံကိန်းသည် ပါဝင်ဆောင်ရွက်သူများ၏ အခြေခံစိတ်ထားများအား မည်သည့်အတိုင်းအတာအထိ အမှန်တကယ် ပြောင်းလဲစေနိုင်ခဲ့ကြောင်းကို တိုင်းတာရန်မှာမူ ခက်ခဲပါသည်။ အထူးသဖြင့် ဖြေဆိုသူအချို့သည် လူမှုရေးအရ တစ်ဘက်သား သဘောကျမည်ထင်သည့် အဖြေများကို ရွေးဖြေခြင်းများ ရှိနိုင်ပါသည်။ သို့စေကာမူ ပါဝင်တက်ရောက်ခဲ့သူများက ဤစီမံကိန်းသည် အသုံးဝင်ပြီး ဆောင်ရွက်သင့်သည့် စီမံကိန်းတစ်ခုဖြစ်သည်ဟု ဆိုကြပါသည်။ တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုများအရ ဤစီမံကိန်းသည် ပါဝင်ဆောင်ရွက်သူများအား အရေးကြီးသည့် ဘဝတွက်တာ

ကျွမ်းကျင်စရာများကို ရရှိစေခဲ့ပြီး ရာသီသွေးပေါ်မှု၊ LGBTIQ+ နှင့် ပေါင်းသင်းဆက်ဆံရေးများအကြောင်း တွေးတော ဆင်ခြင်ဖြစ်အောင် လုပ်ဆောင်ပေးနိုင်ခဲ့သည်မှာ ထင်ရှားနေပါသည်။

စစ်တမ်းဖြေဆိုပေးသည့် စီမံကိန်းတွင် ပါဝင်ခဲ့သူများ၏ ဆန်းစစ်သုံးသပ်ချက်အရ ဤစီမံကိန်းအောင်မြင်ခြင်း၏ အရေးကြီးသည့် အကြောင်းရင်းတစ်ခုမှာ စီမံကိန်းပံ့ပိုးသူများကြောင့်ဖြစ်ကြောင်း သိရှိရပါသည်။ စီမံကိန်းပံ့ပိုးသူများက ၎င်းတို့အား လေးစားစွာ ဆက်ဆံပုံ၊ ၎င်းတို့ပြောသည်များကို ဂရုတစိုက်နားထောင်ပေးပုံ၊ ကောင်းစွာ နားလည်အောင် ရှင်းပြပေးပုံတို့ကို စစ်တမ်းဖြေဆိုသူများက ချီးကျူးပြောပြကြပါသည်။ အစီအစဉ်များကို အခြေအနေနှင့် ကိုက်ညီ၍ နားလည်လွယ်အောင် စီစဉ်ထားခြင်းကိုလည်း ၎င်းတို့က နှစ်သက်သဘောကျကြပါသည်။ စီမံကိန်း၏ သဏ္ဍာန်တူ သရုပ်ဆောင်ခြင်း (role plays) နှင့် အခြားသော အပြန်အလှန်ဆွေးနွေးမေးမြန်းပြောဆိုသည့် အစီအစဉ်များကိုလည်း အလွန်နှစ်သက်ကြသဖြင့် အနာဂတ်တွင် ဆောင်ရွက်မည့် စီမံကိန်းများတွင်လည်း ထိုအစီအစဉ်များကို အဓိကထား ထည့်သွင်းသင့်ပါသည်။

‘ပြောကြမယ်’ သင်ရိုးတွင် ထည့်သွင်းလုပ်ဆောင်ခဲ့သည့် တီထွင်ဆန်းသစ်မှုများသည် အတိုင်းအတာအမျိုးမျိုးဖြင့် အောင်မြင်မှု ရခဲ့ပါသည်။ ဖြေဆိုသူများက ရာသီသွေးပေါ်ခြင်းနှင့်ဆက်စပ်သည့် ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ အစီအစဉ်နှင့် SRH အစီအစဉ်များသည် အရေးကြီးသလို အကျိုးလည်း ရှိကြောင်း၊ ထိုအစီအစဉ်များကို ဆက်လက် လုပ်ဆောင်သင့်ကြောင်း ပြောပါသည်။ LGBTIQ+ အစီအစဉ်များကို သင်ရိုးတွင် ထည့်သွင်းခြင်းသည်လည်း အလွန်ကောင်းမွန်ပြီး အထူးသဖြင့် ပါဝင်တက်ရောက်သည့် LGBTIQ+ များကိုယ်တိုင် ၎င်းတို့၏ အတွေ့အကြုံများကို မျှဝေပေးနိုင်လျှင် ပိုကောင်းပါသည်။

စီမံကိန်းတွင် မသန်စွမ်းသူများလည်း ပါဝင်ခွင့်ရအောင် လုပ်ဆောင်ရန် ရည်ရွယ်ခဲ့ပြီး မသန်စွမ်းသူများအတွက် ဆောင်ရွက်ပေးနေသည့် အဖွဲ့အစည်းအချို့နှင့် ဆက်သွယ်ခဲ့သော်လည်း မအောင်မြင်ခဲ့ပါ။ ထိုအတွက် ကြုံတွေ့ရသည့် အတားအဆီးများထဲမှ အချို့မှာ သွားရေးလာရေးအခက်အခဲနှင့် လက်လှမ်းမမီမှု၊ လက်သင်္ကေတပြဘာသာစကားဖြင့် ဘာသာပြန်ပေးရန် ရန်ပုံငွေ လုံလောက်စွာ မရှိမှုတို့ ဖြစ်ပါသည်။

အနာဂတ်တွင် ဤစီမံကိန်းအား ထပ်မံအကောင်အထည်ဖော်သောအခါ စီမံကိန်းကာလကို သေသေချာချာ စဉ်းစား ဆုံးဖြတ်၍ သတ်မှတ်သင့်ပါသည်။ အကြောင်းအရာအမျိုးမျိုးအား လွှမ်းခြုံနိုင်ရန်နှင့် အစီအစဉ်တစ်ခုနှင့် တစ်ခုကြား အချိန်ပို၍ခြားပေးနိုင်ရန် စီမံကိန်းကာလအား တိုးမြှင့်နိုင်ပါသည်။ နောက်တစ်နည်းမှာ ဆွေးနွေးမည့် အကြောင်းအရာ ခေါင်းစဉ်များကို လျော့ချခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ စီးပွားရေးစွမ်းဆောင်ရည် မြှင့်တင်ပေးခြင်းသည် လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းများ အဓိက ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့နေရသည့် ဖွဲ့စည်းပုံဆိုင်ရာ၊ စနစ်ပိုင်းဆိုင်ရာ စိန်ခေါ်မှုများကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းပေးရန် အထောက်အကူပြုပြီး အကျိုးခံစားခွင့်ရှိသူများနှင့်လည်း ရေရှည်ထိတွေ့ ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်သွားနိုင်မည်ဖြစ်သဖြင့် အနာဂတ်စီမံကိန်းများ၊ လုပ်ငန်းများတွင် ထိုအစိတ်အပိုင်းကို ထည့်သွင်းဆောင်ရွက်ရန် အကြံပြုပါသည်။

၁။ နိဒါန်း

၂၀၁၂ ခုနှစ်မှ စတင်၍ International Alert သည် နိုင်ငံတွင် ကျားမတန်းတူညီမျှမှု မြှင့်တင်ရေးအတွက် ပြည်တွင်းမှ မိတ်ဖက်များနှင့် အနီးကပ်လက်တွဲ ဆောင်ရွက်လာခဲ့ပါသည်။ အထူးသဖြင့် အမျိုးသမီးများနှင့် မိန်းကလေးငယ်များ၏ အခွင့်အရေးများ၊ မတူကွဲပြားသည့် လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ တိမ်းညွတ်မှု၊ လိင်ဝိသေသခံယူမှုနှင့် ထုတ်ဖော်ပြသမှု၊ လိင် လက္ခဏာအမှတ်အသား (SOGIESC) ရှိကြသူများ၏ အခွင့်အရေးများအတွက် ဆောင်ရွက်ပေးပါသည်။¹

မြန်မာနိုင်ငံတွင် လုပ်ဆောင်နေသည့် လုပ်ငန်းများတွင် ယောက်ျားပီသမှုလက္ခဏာများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ထားရှိသော မျှော်လင့်ချက်များ၊ သဘောထားအမြင်များ ပြောင်းလဲစေရေး၊ နိုင်ငံ၏ နေရာဒေသအမျိုးမျိုးတွင် ပဋိပက္ခနှင့် ယောက်ျား ပီသမှု လက္ခဏာများကြား အပြန်အလှန်သက်ရောက်မှုအား သုတေသန ပြုလေ့လာမှု²၊ လက်နက်ကိုင် ပဋိပက္ခနှင့် နေရပ်စွန့်ခွာရွှေ့ပြောင်းမှုတို့ ဖြစ်ပွားနေသည့်အခြေအနေတွင် ယောက်ျားပီသမှု လက္ခဏာဆိုင်ရာကိစ္စများနှင့် မသန်စွမ်းမှုတို့အား လေ့လာဆန်းစစ်မှု³ ကိုဗစ်-၁၉ ကပ် ရောဂါကာလအတွင်း ကျားမအခြေပြုအကြမ်းဖက်မှု (GBV) လျှော့ချရေးအတွက် အမျိုးသားများကို ဦးတည်သည့် အစီအစဉ်များအား အဓိကထား ဆောင်ရွက်ပါသည်။⁴

International Alert သည် အခြားသော နိုင်ငံများတွင်လည်း လုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်နေပြီး GBV လျှော့ချရေးအတွက် ဂျန်ဒါဆက်နွယ်မှုများနှင့် စံသတ်မှတ်ချက်များကို ပြောင်းလဲပေးရန် ရည်ရွယ်သည့် နည်းလမ်းများဖြင့် ချဉ်းကပ် ဆောင်ရွက်ပါသည်။ အအောင်မြင်ဆုံး အစီအစဉ်များထဲမှ တစ်ခုမှာ တာဂျစ်ကစ္စတန်နိုင်ငံတွင် ဆောင်ရွက်သည့် Zindagii Shoista (ဂုဏ်သိက္ခာဖြင့် နေထိုင်ခြင်း) စီမံကိန်း ဖြစ်ပါသည်။ ထိုစီမံကိန်းသည် စီမံကိန်းဆောင်ရွက်ခဲ့သည့် လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းများအတွင်းရှိ အကြမ်းဖက်မှုများအား ထိရောက်စွာ လျှော့ချနိုင်ခဲ့ပြီး ရလဒ်များ ရေရှည်တည်တံ့မှု ရှိစေရန် ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့သည့်အပြင် နောက်ထပ် ရလဒ်ကောင်းတစ်ခုကိုလည်း မရည်ရွယ်ဘဲ ရရှိခဲ့ပါသည်။ ထိုရလဒ်မှာ လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းများအတွင်း လူမှုသဟဇာတဖြစ်မှု တိုးတက်မြှင့်တင်လာခြင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။⁵ ပြောကြမယ် (Let's talk) စီမံကိန်းဒီဇိုင်းသည် အဆိုပါ Zindagii Shoista စီမံကိန်းကို အခြေခံ၍ လိုက်လျောညီထွေ ဖြစ်အောင် ပြင်ဆင်ပြောင်းလဲထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ဤအစီရင်ခံစာတွင် 'ပြောကြမယ်' စီမံကိန်း၏ နောက်ခံချက်အလက်များ၊ သုတေသနမေးခွန်းများ၊ အသုံးပြုသည့် နည်းစနစ်များအကြောင်း အနှစ်ချုပ်နှင့် စီမံကိန်းအား သုံးသပ်လေ့လာမှုမှ အဓိကတွေ့ရှိချက်များကို တင်ပြထားပြီး နောက်ဆုံးတွင် သုံးသပ်ဆွေးနွေးမှုတစ်ခုနှင့်အတူ အကြံပြုချက်များကို တင်ပြ၍ နိဂုံးချုပ်ထားပါသည်။

1 မတူကွဲပြားသည့် SOGIESC ရှိသူများအား LGBTQ+ (အမျိုးသမီးအချင်းချင်းစိတ်ဝင်စားသူ၊ အမျိုးသားအချင်းချင်း စိတ်ဝင်စားသူ၊ လိင်တူ လိင်ကွဲနှစ်မျိုးစလုံးအား စိတ်ဝင်စားသူ၊ လိင်ပြောင်းသူ၊ ကျား/မ လိင်ဝိသေသ မထင်ရှားသူ၊ ယောက်ျားမှမိန်းမသို့/ မိန်းမမှယောက်ျားသို့ နှစ်သက်ခြင်းတို့နှင့် မတူကွဲပြားသော လိင်စိတ်တိမ်းညွတ်မှု ခံယူချက်ရှိသူနှင့် အခြား) ဟူသည့် အတိုကောက်စကားလုံး သို့မဟုတ် အနည်းငယ်စီ ကွဲပြားသည့် စကားလုံးများကို အသုံးပြု၍လည်း ရည်ညွှန်း ခေါ်ဝေါ်လေ့ရှိပါသည်။

2 Naujoks, Jana and Thandar Ko, Myat (2018) Behind the masks – Masculinities, gender, peace and security in Myanmar. (မျက်နှာဖုံးများ၏ နောက်ကွယ် - မြန်မာနိုင်ငံရှိ ယောက်ျားပီသမှုလက္ခဏာများ၊ ဂျန်ဒါ၊ ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် လုံခြုံရေး) Yangon: International Alert.

3 Lawn, Dan Seng and Naujoks, Jana (2018). Conflict impacts on gender and masculinities expectations on people with disabilities in Kachin state. (ကချင်ပြည်နယ်ရှိ မသန်စွမ်းသူများအပေါ် ဂျန်ဒါနှင့် ယောက်ျားပီသမှု ဆိုင်ရာမျှော်လင့်ချက်များနှင့် စပ်လျဉ်းသော ပဋိပက္ခ၏ သက်ရောက်မှုများ) Myitkyina/Yangon: Kachinland Research Centre and International Alert.

4 <https://www.international-alert.org/myanmar-covid-19-family-violence-support-english> နှင့် <https://www.facebook.com/thinbarlutemalae?rdc=1&rdc=1&rdc=1>

5 Mastonshoeva, Subhiya, Shahribonu Shonassimova, Parvina Gulyamova, Rachel Jewkes, Nwabisa Shai, Esnat Chirwa and Henri Myrntinen (2019). Zindagii Shoista/Living With Dignity - Mixed-methods evaluation of intervention to prevent violence against women in Tajikistan (ဂုဏ်သိက္ခာဖြင့် နေထိုင်ခြင်း - တာဂျစ်ကစ္စတန်ရှိ အမျိုးသမီးများအပေါ် အကြမ်းဖက်မှု တားဆီးကာကွယ်ရေး ဆောင်ရွက်ချက်အား နည်းစနစ်အမျိုးမျိုးဖြင့် သုံးသပ် ဆန်းစစ်ခြင်း) London/Dushanbe: International Alert.

(၂) 'ပြောကြမယ်' စီမံကိန်း၏ နောက်ခံ

မြန်မာနိုင်ငံတွင် 'ပြောကြမယ်' စီမံကိန်းကို International Alert မှ ပြည်တွင်းအဖွဲ့အစည်းနှစ်ခုဖြစ်သည့် ဖန်တီးအိမ် (PTE)၊ ရောင်ခြည်သစ် (YCT) တို့နှင့် ပူးပေါင်း၍ ၂၀၂၀ ပြည့်နှစ် ဇွန်လမှ ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလအထိ ၁၈ လကျော်ကြာ အကောင်အထည်ဖော်ခဲ့ပါသည်။^၆

ကနဦးတွင်စီမံကိန်းအားရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး၊ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီးနှင့်ရခိုင်ပြည်နယ်တို့တွင်အကောင်အထည်ဖော်ရန် စီစဉ်ခဲ့ပါသည်။ သို့သော် ကိုဗစ်-၁၉ ကန့်သတ်ချက်များနှင့် ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ (၁) ရက်နေ့ နောက်ပိုင်း ဖြစ်ပေါ်လာသည့် နိုင်ငံရေးအကျပ်အတည်းနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် လုံခြုံရေးအခြေအနေတို့ကြောင့် ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီးအတွင်း အကောင်အထည်ဖော်မှုများကို ရပ်ဆိုင်းခဲ့ရပါသည်။ အပြီးသတ်တွင် စီမံကိန်းအကောင်အထည်ဖော်နိုင်ခဲ့သည့် နေရာများမှာ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီးရှိ ဒေါပုံနှင့် မင်္ဂလာဒုံမြို့နယ်၊ ရခိုင်ပြည်နယ်ရှိ သစ်ကနက်နှင့် ပျားလည်ချောင်းကျေးရွာတို့ ဖြစ်ပါသည်။ စီမံကိန်းတွင် စုစုပေါင်း အမျိုးသမီး ၇၈ ဦး (ရခိုင်မှ ၄၈ ဦး၊ ရန်ကုန်မှ ၃၀ ဦး) နှင့် အမျိုးသား ၅၆ ဦး (ရခိုင်မှ ၃၈ ဦးနှင့် ရန်ကုန်မှ ၁၈ ဦး) ပါဝင်ဆောင်ရွက် ခဲ့ပါသည်။

စီမံကိန်းတွင် ရခိုင်ပြည်နယ်မှ ပါဝင်ဆောင်ရွက်သူများသည် ဗုဒ္ဓဘာသာ ရခိုင်လူမျိုး (ပျားလည်ချောင်း) အများစုနှင့် ကမန်မွတ်စလင် (သစ်ကနက်) အများစု ဖြစ်ကြပြီး ရန်ကုန်မှ ပါဝင်သူအများစုသည် ဗုဒ္ဓဘာသာ ဗမာလူမျိုးများ ဖြစ်ပါသည်။ ရန်ကုန်မှ စိတ်တူကိုယ်တူပါဝင်ကြသူများထဲတွင် ငယ်ရွယ်သော အမျိုးသားအများစုသည် မတူကွဲပြားသော လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ တိမ်းညွတ်မှုနှင့် လိင်ဝိသေသခံယူမှု အမျိုးမျိုးရှိသူများ ဖြစ်ကြပါသည်။^၇ စီမံကိန်းတွင် ဟိန္ဒူနှင့် ခရစ်ယာန်၊ မြို့၊ ခမီ၊ မွန်၊ ချင်း၊ စသည်တို့အပါအဝင် အခြားသော တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများနှင့် အခြားဘာသာကိုးကွယ်သူ များလည်း ပါဝင်ပါသည်။

'ပြောကြမယ်' စီမံကိန်းတွင် မသန်စွမ်းသူများလည်း ပါဝင်ခွင့်ရအောင် လုပ်ဆောင်မည်ဟု ရည်ရွယ်ကာ မသန်စွမ်းသူများ အတွက် ဆောင်ရွက်ပေးနေသည့် အဖွဲ့အစည်းအချို့နှင့် ဆက်သွယ်ခဲ့သော်လည်း မအောင်မြင်ခဲ့ပါ။ ကြုံတွေ့ရသည့် အတားအဆီးများထဲတွင် သွားရေးလာရေးအခက်အခဲနှင့် လက်လှမ်းမီမှု အခက်အခဲအပြင် လက်သင်္ကေတပြ ဘာသာစကားဖြင့် ဘာသာပြန်ပေးရန် ရန်ပုံငွေ လုံလောက်စွာ မရှိခြင်းတို့ ပါဝင်ပါသည်။

စီမံကိန်းသည် အခြေခံလူတန်းစားများတွင် အမျိုးသမီးများ၏ အခွင့်အရေးများ၊ ပုံစံအမျိုးမျိုး ကွဲပြားနိုင်သည့် ယောက်ျားပီသမှု လက္ခဏာများနှင့် တန်းတူညီမျှမှုတို့အပေါ် လေးစားမှုမြှင့်တင်ရေးနှင့် မြန်မာနိုင်ငံတစ်ဝှမ်းရှိ အမျိုးသမီးအခွင့်အရေးများအတွက် လုပ်ဆောင်နေသော အဖွဲ့အစည်းများမှ လုပ်ဆောင်နေသည့် အမျိုးသမီးများအတွက် ဦးတည်သော လုပ်ငန်းအများအပြားကို အားဖြည့်ပေးရန် ရည်ရွယ်ပါသည်။ ထို့အပြင် ယောက်ျားပီသမှု လက္ခဏာများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အတွေးအခေါ်နှင့် ကျင့်သုံးမှုများ ပြောင်းလဲရေး (transformative masculinities) လုပ်ဆောင်မှုများမှ ရရှိသည့် အတွေးအမြင်သစ်များ၊ အချက်အလက်အသစ်များနှင့် အတွေ့အကြုံသစ်များအား ပြည်တွင်းနှင့် နိုင်ငံတကာ လုပ်ဆောင်သူများထံ မျှဝေပံ့ပိုးပေးခြင်းဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံရှိ ကျားမတန်းတူညီမျှရေး၊ လူမှုသဟဇာတဖြစ်ရေးနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေး တည်ဆောက်မှုကဏ္ဍများရှိ ပိုမိုကျယ်ပြန့်သည့် လုပ်ငန်းများကို အထောက်အကူပြုနိုင်ရန်လည်း ရည်ရွယ်ပါသည်။

၆ သင်ရိုးညွှန်းတမ်းအား International Alert မြန်မာမှ တောင်းယူရရှိနိုင်ပါသည်။
၇ အမျိုးသားအချင်းချင်း စိတ်ဝင်စားသူ အမျိုးသားငယ်များ၊ ဆန့်ကျင်ဘက်လိင်ကဲ့သို့ ဝတ်စားဆင်ယင်သူ အမျိုးသားငယ်များ/ လိင်ပြောင်းအမျိုးသမီးငယ်များ အများစု ပါဝင်ပါသည်။

စီမံကိန်းတွင် အသုံးပြုခဲ့သည့် ချဉ်းကပ်ပုံနည်းလမ်းသည် ယောက်ျားပီသမှုလက္ခဏာများနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ကျားမ သာတူညီမျှမှုကို ပိုမိုလက်ခံနားလည်မှုနှင့် ကျင့်သုံးမှုများကို မြှင့်တင်အားပေးရန်၊ အားလုံးပါဝင်မှု၊ တန်းတူညီမျှမှုရှိသော မိသားစုအသိုက်အဝန်း၊ ရပ်ရွာလူမှုအဖွဲ့အစည်းနှင့် ဆက်ဆံရေးများ (မိသားစုအား ပြုစုစောင့်ရှောက်သည့် အိမ်ထောင် ထိန်းသိမ်းသည့် အလုပ်များတွင် အမျိုးသားများ ပိုမိုပါဝင်ကူညီလာရေးအပါအဝင်) ပေါ်ထွန်းလာရေး အားပေးကူညီရန်၊ GBV အကြမ်းဖက်မှုများနှင့် လူမှုအသိုက်အဝိုင်းများကြား ပဋိပက္ခဖြစ်ပွားမှုများကို လျှော့ချရန်၊ တန်းတူရည်တူများကြား ပဋိပက္ခနှင့် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုများ လျှော့ချရန်၊ အမျိုးသမီးများ၊ LGBTIQ+ များ၊ တိုင်းရင်းသားနှင့် ဘာသာရေး လူနည်းစုများ၊ မသန်စွမ်းသူများအပေါ် ခွဲခြားခြင်းအပါအဝင် ခွဲခြားဆက်ဆံသည့် စိတ်သဘောထားများနှင့် အလေ့အထ များအား လျှော့ချရန် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်သည့် နည်းလမ်းများ ဖြစ်ပါသည်။ “တစ်ဖက်သား” ကို ဆန့်ကျင်တိုက်ခိုက်ခြင်း သို့မဟုတ် အသာစီးယူခြင်းများအစား အပြုသဘောဆောင်သော၊ အားလုံးပါဝင်စေသော လုပ်ဆောင်မှုများမှတစ်ဆင့် လူတစ်ဦးချင်းစီနှင့် လူအုပ်စုများ၏ မိမိကိုယ်ကိုလေးစားမှု၊ အချင်းချင်းလေးစားမှု၊ ချစ်ခင်စည်းလုံးမှုတို့ကို မြှင့်တင် အားပေးရန် ရည်ရွယ်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

‘ပြောကြမယ်’ စီမံကိန်းအား အလွန်အမင်းခက်ခဲသည့် အခြေအနေများအောက်တွင် အကောင်အထည်ဖော်ခဲ့ရပါသည်။ စီမံကိန်းအကောင်အထည်ဖော်နေသည့် ကာလတစ်လျှောက်လုံးတွင် နိုင်ငံသည် ကိုဗစ်-၁၉ ၏ ရိုက်ခတ်မှုဒဏ်ကို ခံနေရပြီး အထူးသဖြင့် ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဇွန်လမှ ဩဂုတ်လအတွင်း စတုတ္ထလှိုင်း ရိုက်ခတ်ချိန်သည် အဆိုးဆုံး ဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် စီမံကိန်းစတင်ချိန် ၂၀၂၀ ခုနှစ် ဇွန်လကပင် ရန်ကုန်နှင့် ရခိုင်တို့၌ လေ့လာခြင်းများ တင်းကျပ်စွာ ချထားခြင်း ကြောင့် စီမံ ကိန်းအကောင်အထည်ဖော်မှုတွင် အဟန့်အတားများ ကြုံတွေ့ခဲ့ရပါသည်။ ကိုရိုနာဗိုင်းရပ်စ် ကပ် ရောဂါ၏ ရိုက်ခတ်မှုများသည် ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ အာဏာသိမ်းမှုနောက်ပိုင်း ပေါ်ပေါက်လာသည့် နိုင်ငံရေးအကျပ်အတည်း ကြောင့် ပို၍ ပြင်းထန် ဆိုးရွားခဲ့ပါသည်။ အင်တာနက်နှင့် မီဒီယာဖွံ့ဖြိုး ချိတ်ဆက်မှုများ မကြာခဏပြတ်တောက်ခြင်းနှင့် ဆန္ဒထုတ်ဖော်မှုများ၏ နောက်ဆက်တွဲ ဘဏ်စနစ်များ ယိုင်နဲ့သွားမှုနှင့်အတူ ငွေသားစီးဆင်းမှုများ ဆိုးရွားစွာ နှောင့်နှေးရပ်တန့်သွားခြင်းတို့ကြောင့် စီမံကိန်းလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်မှုသည် လုံခြုံရေးအရ အန္တရာယ်ကြီးမားပြီး လက်တွေ့ လုပ်ကိုင်ရသည်မှာလည်း အလွန်ခက်ခဲခဲ့ပါသည်။

အဆိုပါအခြေအနေများသည် စီမံကိန်းအကောင်အထည်ဖော်မှုအပေါ် မလွဲမသွေသက်ရောက်မှု ရှိခဲ့ပါသည်။ အထူးသဖြင့် ရန်ကုန်တွင် သက်ရောက်မှု ပိုပြင်းထန်ပြီး စီမံကိန်းတွင် ပါဝင်သူများ ဆက်လက်ပါဝင်နိုင်ခြင်း မရှိဘဲ နှုတ်ထွက်သွားမှုကလည်း ကြီးမားသည့် သက်ရောက်မှုတစ်ခု ဖြစ်ခဲ့ပါသည်။ ဤသည်နှင့်ပတ်သက်၍ အခက်ခဲဆုံး အပိုင်းမှာ မင်္ဂလာဒုံမြို့နယ်ရှိ သက်ကြီးအမျိုးသားအုပ်စုဖြစ်သည်။ ၎င်းအုပ်စုတွင် မူလပါဝင်သူများအားလုံးသည် ဝင်ငွေရ အလုပ်မရှိတော့ခြင်း နှင့် အကြမ်းဖက်မှုများ မြင့်တက်လာသဖြင့် လုံခြုံရေးအတွက် စိုးရိမ်မှုများကြောင့် ထိုမြို့နယ်မှ ထွက်ခွာသွားကြသဖြင့် အသစ် သက်ကြီးအမျိုးသားများနှင့်စီမံကိန်းလုပ်ငန်းများကို ပြန်စရခြင်း ဖြစ်သည်။ ဒေါ်ပုံမြို့နယ်တွင်လည်း လုံခြုံရေးကြောင့် အမျိုးသမီးတချို့သည် နေရပ်မှ စွန့်ခွာကာ အခြားဒေသများသို့ ပြောင်းရွှေ့ ရသဖြင့် သက်ကြီးအမျိုးသမီးအုပ်စုဝင်များအား စီမံကိန်းတွင် ဆက်လက်ပါဝင်အောင် ထိန်းထားနိုင်ရန် ခက်ခဲခဲ့ပါသည်။ ကျန်ခဲ့သည့် အမျိုးသမီးကြီးများက နှုတ်ထွက်သွားသူများနေရာတွင် အစားထိုးရန် ၎င်းတို့၏ မိတ်ဆွေများ၊ မိသားစု ဆွေမျိုးများနှင့် အိမ်နီးချင်းများကို စည်းရုံးပေးနိုင်ခဲ့ပါသည်။ စီမံကိန်းတွင် ပါဝင်သူအချို့သည် လုံခြုံရေးအတွက် စိုးရိမ်ခြင်းကြောင့် အချို့အစီအစဉ်များတွင် မပါဝင်နိုင်ပါ။ အထူးသဖြင့် မတူကွဲပြားသည့် SOGIESC ရှိသော အမျိုးသား ငယ်များသည် လုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့ဝင်များ၏ ၎င်းတို့အပေါ်ပစ်မှတ်ထားတားဆီးစစ်ဆေးမှုများနှင့်ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့ရမည်ကို ကြောက်ရွံ့ကြပါသည်။ မင်္ဂလာဒုံမြို့နယ်နှင့် ဒေါ်ပုံမြို့နယ်တို့တွင် စီမံကိန်းဆောင်ရွက်ရန်နေရာနှင့် စပ်လျဉ်း၍လည်း စိန်ခေါ်မှုများ ကြုံတွေ့ခဲ့ရပါသည်။ မင်္ဂလာဒုံတွင် သင်တန်းများအား ဘုန်းကြီးကျောင်းတစ်ခုတွင် ကျင်းပခြင်း ဖြစ်ရာ ကျောင်းထိုင်ဆရာတော်က သင်တန်းသားအသစ်များ လာရောက်မည်ကို ခွင့်ပြုလိုခြင်း မရှိခဲ့ပါ။ ဒေါ်ပုံတွင်လည်း သင်တန်းများအတွက် မူလအသုံးပြုရန်ရထားသည့် ဟိုတယ်ခန်းမသည် ကျန်းမာရေးဝန်ကြီးဌာနမှ ခွင့်ပြုချက် လက်မှတ် မရှိသဖြင့် အသုံးမပြုနိုင်တော့ဘဲ နောက်ထပ်ဟိုတယ်တစ်ခုအား ရှာဖွေခဲ့သော်လည်း ထိုဟိုတယ်သည် သင်တန်းသားများ နေထိုင်သည့်နေရာနှင့် ဝေးကွာနေခဲ့ပါသည်။

ယခင်က ရပ်ရွာအခြေပြုလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ခဲ့ဖူးခြင်း မရှိသလောက်ဖြစ်သည့် ရခိုင်ပြည်နယ်ရှိ စီမံကိန်းဒေသတွင် မူစီမံကိန်းတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် စိန်ခေါ်မှုများသည် ရန်ကုန်လောက် မများပြားပါ။ ကျေးရွာလူကြီးများက ၎င်းတို့ ရပ်ရွာဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက် စိတ်အားထက်သန်စွာ အားပေးပံ့ပိုးကြပြီး ရွာသူရွာသားများကိုလည်း အစည်းအဝေးများ တက်ရောက်ကြရန် တိုက်တွန်းအားပေးကြပါသည်။

Stepping Stones နှင့် Zindagii Shoista တို့အား လိုက်လျောညီထွေ ပြင်ဆင်ပြောင်းလဲခြင်းနှင့် ‘ပြောကြမယ်’ စီမံကိန်း

‘ပြောကြမယ်’ စီမံကိန်းတွင် အသုံးပြုခဲ့သော နည်းလမ်းသည် ယူဂန်ဒါနိုင်ငံတွင် အကောင်အထည်ဖော်ခဲ့သည့် Stepping Stones မော်ဒယ်ပုံစံပေါ်တွင် အခြေပြုခဲ့ပါသည်။ ထိုစီမံကိန်းသည် မူလက HIV/AIDS အစီအစဉ်တစ်ခု ဖြစ်သော်လည်း နောက်ပိုင်းတွင် GBV တားဆီးကာကွယ်ရေးအပါအဝင် ပြောင်းလဲလာသော အခြေအနေများနှင့် လိုက်လျောညီထွေဖြစ်အောင် ပြင်ဆင်ပြောင်းလဲ၍ စီမံကိန်းကို အကောင်အထည်ဖော်ခဲ့ပါသည်။

တာဂျစ်ကစတန်နိုင်ငံတွင်လည်း International Alert သည် Stepping Stones မော်ဒယ်အား လိုက်လျောညီထွေ ပြင်ဆင်ပြောင်းလဲ၍ Zindagii Shoista (ဂုဏ်သိက္ခာနှင့် နေထိုင်ခြင်း)^၈ စီမံကိန်းကို အောင်မြင်စွာ အကောင်အထည်ဖော်ခဲ့ပါသည်။ ထိုစီမံကိန်းတွင် Stepping Stones မှ ဂျန်ဒါစံသတ်မှတ်ချက်များ ပြောင်းလဲရေးနှင့် စီးပွားရေးစွမ်းဆောင်ရည် မြှင့်တင်ရေးအပိုင်းများကို နမူနာယူ၍ ထည့်သွင်းဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ ထိုစီမံကိန်းအား (၁၅) လကြာ ဆောင်ရွက်ခဲ့ပြီး GBV အား ၅၀% ခန့်နှင့် အနီးကပ်ဆုံးကျွမ်းဝင်သူမှ ပြင်းထန်သည့် အကြမ်းဖက်မှုများကို ထို့ထက်ပိုများသည့် ရာခိုင်နှုန်းသို့ လျော့ချပေးနိုင်ခဲ့ရာ မိသားစုဆက်ဆံရေးများကို များစွာတိုးတက်ကောင်းမွန်စေခဲ့ပြီး ငွေကြေး မလုံလောက်မှုနှင့် စားနပ်ရိက္ခာ မဖူလုံမှုတို့လည်း သိသိသာသာ လျော့နည်းသွားသဖြင့် ကိုယ့်ဘဝကိုယ် ကျေနပ်မှုနှင့် စိတ်ကျန်းမာပျော်ရွှင်မှုတို့ များစွာ မြှင့်တက်လာခဲ့ပါသည်။ စီမံကိန်း ပြီးဆုံးပြီး (၁၅) လ အကြာတွင် သုံးသပ်လေ့လာမှု နောက်တစ်ခုကို ထပ်မံပြုလုပ်ခဲ့ရာ စီမံကိန်းမှ ရလဒ်အများစုသည် ဆက်လက်တည်တံ့နေပြီး စီမံကိန်းမှ မျှော်မှန်းမထားသည့် ရပ်ရွာတွင်း လူမှုသဟဇာတဖြစ်မှု မြှင့်မားလာခြင်းဟူသည့် ကောင်းကျိုးရလဒ် တစ်ခုလည်း ထွက်ပေါ်ခဲ့ကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။^၉

‘ပြောကြမယ်’ စီမံကိန်းသည် Zindagii Shoista စီမံကိန်း၏ ပထမအပိုင်းဖြစ်သော ဂျန်ဒါစံသတ်မှတ်ချက်များ ပြောင်းလဲခြင်း၊ တန်းတူညီမျှမှုရှိသည့် အခွင့်အာဏာဆက်နွယ်မှုများအား ချိန်ညှိပေးခြင်းနှင့် လူမှုပေါင်းသင်းဆက်ဆံရေး ပညာ တိုးတက်စေခြင်းတို့ ပါဝင်သည့် အပိုင်းကို နမူနာယူ ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ ထို့အပြင် မြန်မာနိုင်ငံစီမံကိန်းတွင် မတူကွဲပြားသော SOGIESC ရှိသူများ၊ မသန်စွမ်းသူများနှင့် ရာသီသွေးပေါ်ခြင်း၊ လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာနှင့် မျိုးဆက်ပွား ကျန်းမာရေး (SRH) ကိစ္စများအား မပြောဆိုအပ်၊ မဆွေးနွေးအပ်သော ကိစ္စများအဖြစ် လူမှုအဖွဲ့အစည်းမှ သတ်မှတ်ထားမှုကို ချေဖျက်ရန် ဦးတည်သည့် အပိုင်းများကိုလည်း ထပ်ဆောင်းထည့်သွင်းခဲ့ပါသည်။ ထိုအစီအစဉ်များ၊ သင်တန်းများကို အမျိုးသားများရော၊ အမျိုးသမီးများအတွက်ပါ စီစဉ်ပြုလုပ်ပေးပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံမှ စီမံကိန်းတွင် နောက်ထပ်လေ့ကျင့်ခန်းနှစ်ခုကိုလည်း ထည့်သွင်းထားပါသည်။ တစ်ခုမှာ နေ့စဉ်ပြောင်းလဲမှုဆိုင်ရာ ညွှန်ပြမှုများ (everyday peace indicators)¹⁰ ဖြစ်ပြီး နောက်တစ်ခုမှာ အမျိုးသားများနှင့် အမျိုးသမီးများအား ၎င်းတို့၏ တစ်နေ့တာ

8 Mastonshoeva et al. 2019
9 Subhiya Mastonshoeva, Henri Myrntinen, Esnat Chirwa, Shahribonu Shonasiyeva, Parvina Gulyamova, Nwabisa Shai, Rachel Jewkes (2020) Evaluation of Zindagii Shoista (Living with Dignity), an intervention to prevent violence against women in Tajikistan: impact after 30 months. (တာဂျစ်ကစတန်ရှိ အမျိုးသမီးများအပေါ် အကြမ်းဖက်မှု တားဆီးကာကွယ်ရေး စီမံကိန်းတစ်ခုဖြစ်သည့် ဂုဏ်သိက္ခာနှင့် နေထိုင်ခြင်း စီမံကိန်းအား သုံးသပ်လေ့လာခြင်း - လပေါင်း (၃၀) ကြာပြီးနောက် အကျိုးသက်ရောက်မှုများ) Pretoria: South African Medical Research Council.
10 <https://www.everydaypeaceindicators.org/> စီမံကိန်းအကောင်အထည်ဖော်သည့် မိတ်ဖက်များက ဤသည်ကို အခက်ခဲဆုံးအပိုင်းဟု ယူဆခဲ့ကြသည်။ သို့သော် တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သူများက ထိုသို့ ဖော်ပြပြောဆိုမှု မရှိသလောက်ပင်။

(၂၄) နာရီ အသုံးပြုပုံကို ဇယားဆွဲခိုင်းခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ထိုအပိုဆောင်း ထည့်သွင်းထားသော အကြောင်းအရာများနှင့် လေ့ကျင့်ခန်းများသည် Zindagii Shoista စီမံကိန်းတွင် ပါဝင်ခဲ့ခြင်း မရှိသလို မိမိတို့ သိရှိသလောက်ဆိုလျှင် Stepping Stones မော်ဒယ် သို့မဟုတ် အခြားမည်သည့်နေရာတွင်မှ ပါဝင်သည်ကို မတွေ့ရသဖြင့် ဤသည်မှာ မြန်မာနိုင်ငံအတွက် တမူထူးခြားသည့် တီထွင်ဆန်းသစ်မှုများဖြစ်ပြီး အခြားနိုင်ငံများမှ စံနမူနာယူနိုင်မည့် အရာများပင် ဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဆောင်ရွက်သည့် ဤအစီအစဉ်တွင် အခန်း (၁၂) ခန်းပါဝင်ပါသည်။ ပထမအခန်းခြောက်ခန်းတွင် သတင်းအချက်အလက်များ ပေးအပ်ခြင်းက ပိုများပြီး ကျန်အခန်းခြောက်ခန်းတွင် အပြန်အလှန်ဆွေးနွေးမှုနှင့် လက်တွေ့ပါဝင်လုပ်ဆောင်သည့် လေ့ကျင့်ခန်းများ ပိုများပါသည်။ စီမံကိန်းအကောင်အထည်ဖော်ပေးသော မိတ်ဖက် များ၏ အဆိုအရ ပါဝင်တက်ရောက်သူများသည် အပြန်အလှန်ဆွေးနွေးမှုများ၊ လေ့ကျင့်ခန်းများကို ပို၍ နှစ်သက်ကြ ကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ တာဂျစ်ကစတန် စီမံကိန်းမှာကဲ့သို့ပင် အမျိုးသမီးများနှင့် အမျိုးသားများအား အဖွဲ့များခွဲ၍ ဆွေးနွေးသည့်နေရာတွင် အမျိုးသားနှင့် အမျိုးသမီး သီးသန့်စီ ခွဲထားသည့်အပြင် အသက်အရွယ်အလိုက် ငယ်ရွယ်သူ များနှင့် အသက်ကြီးသူများကိုလည်း သီးသန့်စီခွဲ၍ ဆွေးနွေးစေပါသည်။ ဤသည်မှာ အမျိုးသမီးငယ်များအား ပါဝင် ဆွေးနွေးနိုင်မည့် အခွင့်အလမ်းများ ပိုမို ရရှိစေရန်အတွက် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့ သီးသန့်စီခွဲထားပါက အမျိုးသမီးငယ် များသည် ၎င်းတို့၏အမြင်များကို တင်ပြဆွေးနွေးခွင့်ရမည် မဟုတ်ဘဲ အသက်ကြီးသည့် အဖွဲ့ဝင်များ၏ အမြင်များကို သာ လက်ခံပေးရသည့်အဖြစ်မျိုး ရောက်နိုင်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဆောင်ရွက်သော စီမံကိန်းတွင် အမျိုးသားချင်း၊ အမျိုးသမီးချင်း၊ အသက်အရွယ်တူသူချင်း သီးသန့်စီ အဖွဲ့ခွဲ၍ လုံခြုံစိတ်ချစွာ ဆွေးနွေးနိုင်မည့် အခွင့်အလမ်းကို ဖန်တီးပေးသည့်အပြင် အဖွဲ့တိုင်းတွင် နောက်ခံမတူသော သူများ ပါဝင်အောင်လည်း ဆောင်ရွက်ပါသည်။ သင်ရိုးတွင် ပါဝင်သည့်ကိစ္စရပ်များ၊ အကြောင်းအရာများကို ရှုထောင့် စုံမှ ဆွေးနွေးနိုင်ရန်အတွက် ဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် အသက်အရွယ်အစုံ၊ ဂျန်ဒါအစုံ ပါဝင်သည့်အဖွဲ့များ ဖွဲ့ကာ ဆွေးနွေး သည့် အစီအစဉ်များကိုလည်း ထည့်သွင်းထားပါသည်။ ထိုအစီအစဉ်များတွင် သက်ကြီး အမျိုးသားများ ရရှိထားသည့် အထူးအခွင့်အရေးများအကြောင်း ပြန်လည်သုံးသပ်ဆင်ခြင်နိုင်ရန်နှင့် သက်ငယ်အမျိုးသမီးများ၏ မိမိကိုယ်ကို ယုံကြည်မှုနှင့် မိမိ၏အမြင်များကို ထုတ်ဖော်ပြောဆိုနိုင်မှုတို့ အားကောင်းလာစေရန် ရည်ရွယ်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ လက်ရှိ ဂျန်ဒါဖွဲ့စည်းပုံများတွင် အမျိုးသမီးငယ်များသည် ၎င်းတို့၏ အမြင်များနှင့် ၎င်းတို့ စိုးရိမ်ပူပန်သည့် အရေးကိစ္စများကို

© International Alert

မင်္ဂလာဒုံမြို့နယ် အမျိုးသမီးငယ်များအဖွဲ့မှ တစ်ကိုယ်တော်မိခင်များအား ပြစ်တင်ပြောဆိုမှုလျှော့ချသင့်ကြောင်း ဆွေးနွေးနေကြသောလေ့ကျင့်ခန်း

လူရှေ့သူရှေ့တွင် ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့် မရရှိသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ အချိန်အားဖြင့် နှစ်နာရီကြာမြင့်သည့် ထိုအစီအစဉ်များကို အများအားဖြင့် နေ့လယ်ခင်းများတွင် ပြုလုပ်လေ့ရှိပြီး တစ်ခါတစ်ရံ ပါဝင်ဆွေးနွေးသူများမှ ဆွေးနွေးလိုသည့် အကြောင်းအရာများ များပြားနေလျှင် နှစ်နာရီခွဲအထိ ကြာသွားတတ်ပါသည်။

ရခိုင်ပြည်နယ်တွင် စာတတ်မြောက်မှုနှုန်း နည်းပါးမှုကို ထည့်သွင်းစဉ်းစား၍ 'ပြောကြမယ်' စီမံကိန်းသည် ထိုပြည်နယ် အတွက် အထောက်အကူပစ္စည်း၊ စာရွက်စာတမ်းများ ပြင်ဆင်ရာတွင် ရုပ်ပုံများများ၊ စာနည်းနည်းဖြစ်အောင် ပြင်ဆင် ပြုစုခဲ့ပါသည်။

အလှူရှင်များ ချမှတ်ထားသည့် ကန့်သတ်ချက်များကြောင့် 'ပြောကြမယ်' စီမံကိန်းတွင် Zindagii Shoista စီမံကိန်း၏ အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုဖြစ်သည့် စီးပွားရေးစွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်မှု (economic empowerment) အပိုင်းကို ထည့်သွင်း နိုင်ခဲ့ခြင်း မရှိပါ။ မူလက 'ပြောကြမယ်' စီမံကိန်းတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ကြသူများအား ချီးမြှင့်သည့်အနေဖြင့် တစ်ဖွဲ့နှင့် တစ်ဖွဲ့ကြား အပြန်အလှန် သွားရောက် လေ့လာသည့် ခရီးစဉ်များကို ထည့်သွင်းထားခဲ့သော်လည်း ကိုဗစ်-၁၉ နှင့် လုံခြုံရေးအခြေအနေတို့ကြောင့် ထိုခရီးစဉ်များကို စီစဉ်နိုင်ခြင်း မရှိခဲ့ပါ။

ရန်ကုန်ရှိ အချို့အဖွဲ့များတွင် မူလပါဝင်သူများ နှုတ်ထွက်သွားသည့်နှုန်း မြင့်မားသောကြောင့် (အထူးသဖြင့် မင်္ဂလာဒုံ မြို့နယ်ရှိ အမျိုးသားများအဖွဲ့) ပြန်လည်အစားထိုးသူများသည် သင်ရိုးတွင် ပါဝင်သည့် အကြောင်းအရာများ အားလုံးကို အမှီလိုက်နိုင်ရန် အစီအစဉ်ကို အတိုချုပ်ပေးခဲ့ရပါသည်။

'ပြောကြမယ်' စီမံကိန်းတွင် ပါဝင်မည့်သူများအား နည်းလမ်းအမျိုးမျိုးဖြင့် ခေါ်ယူခဲ့ပါသည် (အထူးသဖြင့် ရန်ကုန်တွင်)။ မိသားစုလိုက် ပါဝင်စေသည့် Zindagii Shoista စီမံကိန်း နှင့်မတူဘဲ 'ပြောကြမယ်' စီမံကိန်းတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်သူ များသည် မိသားစုဝင်များ သို့မဟုတ် လင်မယား စုံတွဲများဖြစ်ရန် မလိုအပ်ပါ။

အစီအစဉ်တိုင်းတွင် ပါဝင်တက်ရောက်သူများသည် ခရီးစရိတ်အနည်းငယ်ရရှိပြီး အဆာပြေစားစရာများလည်း ကျွေးမွေးပါသည်။ မင်္ဂလာဒုံမြို့နယ်မှ လာရောက်သူများသည် ခရီးစရိတ်အဖြစ် မြန်မာငွေ ၅,၀၀၀ ကျပ် သို့မဟုတ် အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၃ ဒေါ်လာခန့် ရရှိပါသည်။ ဒေါပုံမြို့နယ်မှ လာရောက်သူများသည် လာရသည့် ခရီးအနည်းငယ် ပိုဝေးသဖြင့် မြန်မာငွေ ၇,၀၀၀ ကျပ် သို့မဟုတ် အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၄ ဒေါ်လာခန့် ရရှိပါသည်။ ရခိုင်ပြည်နယ်မှ ပါဝင်သူများသည် မြန်မာငွေ ၃,၀၀၀ ကျပ် သို့မဟုတ် အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၁.၇ ဒေါ်လာခန့် ရရှိပါသည်။

'ပြောကြမယ်' စီမံကိန်းအား စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းနှင့် သုံးသပ်စစ်ဆေးခြင်း ပြုလုပ်ရာတွင် အိမ်တွင်းအကြမ်းဖက်မှု၊ အနီးကပ်ဆုံးကျွမ်းဝင်သူမှ အကြမ်းဖက်မှု (DV/IPV) တို့နှင့်စပ်လျဉ်းသည့် စီမံကိန်းတွင် ပါဝင်သူများ၏စိတ်သဘောထား ခံယူချက်များကို မေးမြန်းသည့် မေးခွန်းများအား အသုံးပြုခဲ့ပါသည်။ စီမံကိန်းဆောင်ရွက်ခဲ့သည့် ရပ်ရွာလူမှု အသိုင်းအဝိုင်းများအတွင်း GBV ပုံစံ အမျိုးမျိုး ဖြစ်ပွားနေမှု အခြေအနေနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် အချက်အလက်များကို စုဆောင်းခဲ့ခြင်း မရှိပါ။ ယခုသုံးသပ်လေ့လာမှုတွင် စုဆောင်းခဲ့သည့် စီမံကိန်းဆိုင်ရာ အချက်အလက်များသည် စီမံကိန်းပြီးဆုံးပြီး မကြာမီတွင် ရိုက်ကူးခဲ့သည့် လျှပ်တစ်ပြက်ရိုက်ချက်တစ်ခုမျှသာ ဖြစ်သည်ဟု ဆိုရပါမည်။ ထို့ကြောင့် စီမံကိန်းတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခဲ့သူများ၏ သဘောထားခံယူချက်များ၊ အမှုအကျင့်များနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ရေရှည်တွင် မည်သို့သော အကျိုးသက်ရောက်မှုများရှိမည်၊ မည်မျှ ရေရှည်တည်တံ့နိုင်မည်ဆိုသည်ကို သုံးသပ် ကောက်ချက်ချနိုင်မှုတွင် အကန့်အသတ် ရှိပါသည်။ ထို့အပြင် စစ်တမ်းကောက်ယူခဲ့သည့် နမူနာအုပ်စုသည် စီမံကိန်းဆောင်ရွက်ခဲ့သည့် ရပ်ရွာများ သို့မဟုတ် ပိုမိုကျယ်ပြန့်သည့် မြန်မာလူမှုအဖွဲ့အစည်းအတွင်းရှိ ဂျန်ဒါ ဆက်နွယ်မှုများနှင့် သဘောထားအမြင်များအား တွက်ချက်ခန့်မှန်းမှုများ ပြုလုပ်ရန်နှင့် ပိုမိုကျယ်ပြန့်သော သုံးသပ်ချက်များ၊ ကောက်ချက်ချမှုများ ပြုလုပ်နိုင်လောက်အောင် အရွယ်အစား ကြီးမားခြင်း မရှိပါ။

ဤသုံးသပ်လေ့လာမှုအစီရင်ခံစာအား ပြုစုထုတ်ပြန်ခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ Stepping Stones နှင့် Zindagii Shoista စီမံကိန်းများမှာကဲ့သို့ ဂျန်ဒါအသွင်ကူးပြောင်းရေးရှုထောင့်မှ ချဉ်းကပ်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည့်နည်းလမ်းတစ်ခု၏ တန်ဖိုးနှင့် စပ်လျဉ်း၍ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ရရှိခဲ့သည့် သင်ခန်းစာများကို မျှဝေပေးရန် ဖြစ်ပါသည်။

ဆောင်ရွက်ထားသည့် သုတေသနစာတမ်းများထဲမှ ဂျန်ဒါစံနှုန်းများ ပြောင်းလဲမှုအား လေ့လာခြင်း

ကမ္ဘာပေါ်တွင် ဝင်ငွေနည်းနှင့် ဝင်ငွေအလယ်အလတ် နိုင်ငံများရှိ အမျိုးသမီးများ၊ အမျိုးသားများ နှင့် ပူးပေါင်းလက်တွဲ၍ GBV တားဆီးကာကွယ်ရေးနှင့် ကျားမတန်းတူညီမျှမှု မြှင့်တင်ရေးတို့အတွက် ဂျန်ဒါအသွင်ကူးပြောင်းရေးရှုထောင့်မှ ချဉ်းကပ်ဆောင်ရွက်သော နည်းလမ်းများအကြောင်း လေ့လာထားသည့် သုတေသနများမှ ရရှိခဲ့သည့် အထောက်အထားပေါင်း မြောက်များစွာ ရှိပါသည်။ ထိုအထောက်အထားများအား SASA! ၊ Stepping Stones နှင့် အခြားသော အစီအစဉ်များမှ စုဆောင်းရရှိခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။¹¹

ထိုသုတေသနများမှ အဓိကတွေ့ရှိချက်များမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်ပါသည် -

- အောက်ပါတို့သည် အောင်မြင်ရန် အလားအလာအကောင်းဆုံး ချဉ်းကပ်ပုံနည်းလမ်းများ ဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည် - စံသတ်မှတ်ချက်များ ပြောင်းလဲရေး ရေရှည်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုများ ပြုလုပ်ခြင်း၊ သက်ဆိုင်ရာ နေရာဒေသ၏ အခြေအနေနှင့် လိုက်လျောညီထွေရှိအောင် ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ GBV ကို ဖြစ်စေသော အခြေခံအကြောင်းတရားများကိုသာမက အထောက်အပံ့ပြုနေသော အကြောင်းတရားများဖြစ်သည့် စီးပွားရေးဖိစီးမှု၊ စနစ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ကန့်သတ်ချက်များနှင့် အပျက်သဘောဆောင်သည့် စိတ်ခံစားချက်/စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာပြဿနာ

11 ထိုအထောက်အထားများတွင် အောက်ပါတို့ ပါဝင်ပါသည် - Dworkin, S. L., Fleming P. J. and Colvin C. J. (2015), "The promises and limitations of gender-transformative health programming with men: critical reflections from the field" (အမျိုးသားများနှင့် ပူးပေါင်း၍ ဂျန်ဒါအသွင်ကူးပြောင်းရေး ရှုထောင့်မှ ချဉ်းကပ်ဆောင်ရွက်သည့် ကျန်းမာရေးအစီအစဉ်များ၏ ကတိများနှင့် ကန့်သတ်ချက်များ - ကွင်းဆင်းဆောင်ရွက်မှုများမှ စိစစ်စစ်စစ် သုံးသပ်မှုများ၊ Culture, Health & Sexuality, Volume 17, Issue sup2: Beyond Working with Men and Boys (အမျိုးသားများ၊ ယောက်ျားလေးများနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုများမှ ကျော်လွန်၍), pp. 128-143; Flood, Michael (2015). Work with men to end violence against women: a critical stocktake (အမျိုးသားများအပေါ် အကြမ်းဖက်မှုများ အဆုံးသတ်ရေး အမျိုးသားများနှင့် လက်တွဲဆောင်ရွက်မှုအား သုံးသပ်ဆန်းစစ်ခြင်း၊ Culture, Health & Sexuality, 14 sup 2, pp. 159-176; Fulu, Emma and Lori Heise (2015) State of the field of research on violence against women and girls - What works to prevent violence against women and girls evidence reviews (အမျိုးသမီးများနှင့် မိန်းကလေးငယ်များအား အကြမ်းဖက်မှုဆိုင်ရာ ကွင်းဆင်းသုတေသနပြုမှု အခြေအနေ - အမျိုးသမီးများနှင့် မိန်းကလေးငယ်များအား အကြမ်းဖက်မှုအား တားဆီးကာကွယ်ရန် မည်သည့်က အလုပ်ဖြစ်သနည်းဟူသည့် အထောက်အထားများ ပြန်လည် သုံးသပ်ခြင်း၊) Pretoria/London: SAMRC/DfID; Gibbs, Andrew, Henri Myrntinen, Laura Washington, Yandisa Sikweyiya and Rachel Jewkes (2020) Constructing, reproducing and challenging masculinities in a participatory intervention in urban informal settlements in South Africa, (တောင်အာဖရိကရှိ မြို့ပြကျေးကျော်ရပ်ကွက်များတွင် လူထုပါဝင်ဆောင်ရွက်သော အစီအစဉ်တစ်ခုအတွင်း ယောက်ျားပီသမှုအား တည်ဆောက်ခြင်း၊ ပြန်လည် ဖော်ထုတ်ခြင်းနှင့် စောဒကတက်ခြင်း) Culture, Health & Sexuality, 22:5, 535-550; Kerr-Wilson, A., Gibbs, A. McAslan Fraser E., Ramsommar, L., Parke, A.; Khuwaja, HMA and Jewkes, R. (2020). A rigorous global evidence review of interventions to prevent violence against women and girls, (ကမ္ဘာနှင့်အဝှမ်းရှိ အမျိုးသမီးများနှင့် မိန်းကလေးငယ်များအပေါ် အကြမ်းဖက်မှု တားဆီးကာကွယ်ရန် ဆောင်ရွက်မှုဆိုင်ရာ အထောက်အထားများအား အသေးစိတ်ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်း) What Works to prevent violence among women and girls global Programme, Pretoria, South Africa; Nam, S., Heilman, B., Stich, S., Crownover, J., Leka, B. and Edmeades, J. (2015), "Changing what it means to 'become a man': participants' reflections on a school-based programme to redefine masculinity in the Balkans" ('အမျိုးသားတစ်ဦး ဖြစ်လာခြင်း' ၏ အဓိပ္ပါယ်အား ပြောင်းလဲခြင်း - ဘော်လကန်ဒေသရှိ ယောက်ျားပီသမှုလက္ခဏာ၏ အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုချက်အား ပြန်လည်ဖွင့်ဆိုသတ်မှတ်ရန် ဆောင်ရွက်သည့် စာသင်ကျောင်းအခြေပြု အစီအစဉ်တစ်ခုအပေါ် ပါဝင် ဆောင်ရွက်သူများ၏ သုံးသပ်ချက်များ၊ Culture, Health & Sexuality, Volume 17, Issue sup2: Beyond Working with Men and Boys, pp. 206-222.; Pierotti, R. S., Lake, M. and Lewis C. (2018), "Equality on his terms: Doing and Undoing Gender through Men's Discussion Groups," ("အမျိုးသားများ၏ တန်းတူညီမျှမှုအား သတ်မှတ်ဖွင့်ဆိုချက် - အမျိုးသားများ စုဖွဲ့ဆွေးနွေးမှုများမှ တစ်ဆင့် ဂျန်ဒါစံနှုန်း သတ်မှတ်ခြင်းနှင့် ပြန်လည်ပယ်ဖျက်ခြင်း") Gender & Society, 32:4, pp. 540-562.; Ratele, K. (2015), "Working through resistance in engaging boys and men towards gender equality and progressive masculinities" ("ကျားမတန်းတူညီမျှမှုနှင့် ယောက်ျားပီသမှုလက္ခဏာဆိုင်ရာ အတွေးအခေါ်များ တိုးတက်ပြောင်းလဲရေးအတွက် ယောက်ျားလေးများ၊ အမျိုးသားများနှင့် လက်တွဲ ဆောင်ရွက်မှုများတွင် ကြုံတွေ့ရသည့် ဆန့်ကျင်မှုများအား ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းခြင်း၊) Culture, Health & Sexuality, Volume 17, Issue sup2: Beyond Working with Men and Boys, pp. 144-158; UN Women (2021). Working With Men and Boys for Gender Equality: State of Play and Future Directions, (ကျားမတန်းတူညီမျှရေးအတွက် အမျိုးသားများ၊ ယောက်ျားလေးများနှင့် လက်တွဲဆောင်ရွက်ခြင်း - လက်ရှိအခြေအနေနှင့် အနာဂတ်ဦးတည်ချက်များ) Policy Brief No. 23

များ (ဥပမာ အမျက်ဒေါသ) စသည်တို့ကိုပါ လျှော့ချနိုင်အောင် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ခြင်း (ဥပမာ အမျက်ဒေါသ စီမံခန့်ခွဲမှု) တို့ ဖြစ်ပါသည်။

- အမျိုးသားကြီးများနှင့် အမျိုးသားငယ်လေးများအား GBV တားဆီးကာကွယ်ရေးတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်လာအောင် စည်းရုံးရာ၌ GBV တားဆီးကာကွယ်ရေးနှင့်စပ်လျဉ်း၍ အပြုသဘောဆောင်သော သတင်းစကားများ အသုံးပြုခြင်း (ဥပမာ ယောက်ျားပီသမှုအတွက် စံနမူနာယူထိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်များအကြောင်း ပြောပြခြင်းနှင့် လက်တွေ့ကျသည့် အကြံဉာဏ်များပေးခြင်း) သည် အပျက်သဘောဆောင်သော သတင်းစကားများ (ဥပမာ အကြမ်းဖက်မှုများအတွက် အရေးယူအပြစ်ပေးခံရမည်) ထက်ပို၍ အထောက်အကူဖြစ်ပါသည်။
- အမျိုးသားများ၏ အပြောင်းအလဲကို ဖော်ဆောင်ပေးနိုင်စွမ်းအား အလေးထားခြင်း၊ အမျိုးသားများအား အပြောင်းအလဲကို ဖော်ဆောင်ပေးနိုင်သူများအဖြစ် အဓိကအခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်စေခြင်းတို့သည် အရေးကြီးပါသည်။ သို့သော် ယင်းသည် အမျိုးသမီးများ စိုးရိမ်ပူပန်သည့် ကိစ္စများနှင့် လိုအပ်ချက်များအား လျစ်လျူရှုမိနိုင်သည့် အန္တရာယ်ရှိသလို ထိုကဲ့သို့သော အစီအစဉ်များမှ အမျိုးသမီးများထက် အမျိုးသားများက ပို၍အကျိုးကျေးဇူးခံစားရနိုင်သည့် အန္တရာယ်များလည်း ရှိပါသည်။
- အမှန်တကယ် စစ်မှန်သည့် အပြောင်းအလဲများ ဖြစ်ပေါ်စေရန်အတွက် အစီအစဉ်များတွင် အမျိုးသမီးများရော၊ အမျိုးသားများနှင့်ပါ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်သည်။ မတူကွဲပြားသော SOGIESC များအကြောင်း ဆွေးနွေးမှုများကို အားပေးခြင်းနှင့် အမျိုးသားများအား တာဝန်ခံမှုရှိစေခြင်းတို့ကိုပါ ဆောင်ရွက်နိုင်လျှင် အကောင်းဆုံး ဖြစ်သည်။
- အပြောင်းအလဲများနှင့် အပြောင်းအလဲများဖြစ်ပေါ်စေရန် တွန်းအားပေးသော အကြောင်းအချက်များအား ဆန့်ကျင်တိုက်ခိုက်မှုများကို အလေးအနက်ထား၍ ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းမှုများကို ရေရှည်ပြုလုပ်သွားရမည် ဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် အအောင်မြင်ဆုံး ချဉ်းကပ်ပုံနည်းလမ်းများသည် ဂျန်ဒါအသွင်ကူးပြောင်းမှုကို ဦးတည်ခြင်း၊ အမျိုးသမီးများ ရော၊ အမျိုးသားများနှင့်ပါ လက်တွဲဆောင်ရွက်ခြင်း၊ ဂျန်ဒါ၏ အပြန်အလှန်ဆက်နွယ်မှုရှိသော သဘောသဘာဝကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားခြင်း၊ နောက်ခံအခြေအနေ အကြောင်းအချက်များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားပြီး လိုက်လျောညီထွေ ရှိအောင် ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ လူထုပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုရှိခြင်း၊ စိစစ်ဝေဖန်သုံးသပ်မှုကို အားပေးခြင်းဟူသည့် အချက်များနှင့် ပြည့်စုံသော နည်းလမ်းများဖြစ်သည်မှာ သိသာထင်ရှားပါသည်။

အဆိုပါနိုင်ငံတကာသုတေသနများ၊ လေ့လာမှုများနှင့် ချိန်ထိုးကြည့်လျှင် ‘ပြောကြမယ်’ စီမံကိန်းသည် အောင်မြင်မှုအတွက် လိုအပ်သောအကြောင်းအချက်အများစုနှင့် ပြည့်စုံကြောင်း ဤလေ့လာသုံးသပ်မှုတွင် တွေ့ရှိရပါသည်။ ဤစီမံကိန်းအား ကွဲပြားသည့် အခြေအနေများအောက်တွင် ပိုမိုများပြားသော ရန်ပုံငွေများနှင့် စီးပွားရေးစွမ်းဆောင်ရည် မြှင့်တင်မှုအပိုင်းကိုပါ ထည့်သွင်းကာ စီမံကိန်းကာလအား ယခုထက်ပို၍ ရှည်ကြာစွာ တိုးမြှင့်အကောင်အထည်ဖော် နိုင်မည်ဆိုလျှင် ပိုမိုကြီးမားသော အကျိုးရလဒ်များရရှိနိုင်သည့် အလားအလာရှိပါသည်။

(၃) သုံးသပ်လေ့လာမှုပြုခဲ့သည့် မေးခွန်းများနှင့် သုတေသနများ

ဤသုံးသပ်လေ့လာမှုအတွက် လုပ်ငန်းလမ်းညွှန်နှင့် တာဝန်သတ်မှတ်ချက်ထဲတွင် ဖော်ပြပါရှိသည့် သုံးသပ်ဆန်းစစ်ရမည့် အဓိကမေးခွန်းများမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်ပါသည် -

- မြန်မာနိုင်ငံရှိ ယောက်ျားပီသမှုလက္ခဏာနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ထားရှိသည့် မျှော်လင့်ချက်များ အသွင်ပြောင်းလဲရေးအတွက် Stepping Stones မော်ဒယ်ပုံစံသည် မည်မျှ ဆီလျော်ကိုက်ညီမှု ရှိသနည်း။
- ဤစီမံကိန်းကြောင့် ရန်ကုန်နှင့် ရခိုင်တို့တွင် ရရှိခဲ့သည့် ရပ်ရွာအဆင့် အကျိုးထိရောက်မှုများမှာ အဘယ်နည်း။
- ဤစီမံကိန်းအကောင်အထည်ဖော်မှုမှ မြန်မာနိုင်ငံရှိ ကျားမတန်းတူညီမျှရေး/ GBV တားဆီးကာကွယ်ရေးအဓိကဦးတည်ဆောင်ရွက်နေသော အခြားလုပ်ဆောင်သူများအတွက် အသုံးဝင်မည့် မည်သည့်သင်ခန်းစာများ ရရှိပါသနည်း။

နောက်ဆက်တွဲ (၁) အဖြစ် ပူးတွဲပါရှိသည့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု လမ်းညွှန်အား အဆိုပါမေးခွန်းများပေါ်တွင် အခြေခံ၍ ပြုစုခဲ့ပါသည်။

ဤသုံးသပ်လေ့လာမှုလုပ်ငန်းစဉ်တွင် 'ပြောကြမယ်' စီမံကိန်းအချက်အလက်များအား ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း၊ ဖြစ်ပေါ်လာသည့် အပြောင်းအလဲများအား စောင့်ကြည့်လေ့လာ၊ သုံးသပ်စစ်ဆေးသည့် အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲများ (outcome harvesting workshops) အား တက်ရောက်ခြင်း၊ သင့်လျော်သည့် သုတေသနစာတမ်းများအား လေ့လာခြင်း၊ စီမံကိန်းအကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် အဓိကကျသူများနှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းခြင်း၊ ရန်ကုန်နှင့် ရခိုင်ပြည်နယ်မှ အကျိုးခံစားရသူ (၂၉) ဦး နှင့် ကြိုတင်ပြုစုထားသော မေးခွန်းအချို့ အသုံးပြု၍ တွေ့ဆုံမေးမြန်းဆွေးနွေးခြင်း (semi-structured interviews) နှင့် ဦးတည်အုပ်စုဆွေးနွေးပွဲများ (FGDs) ပြုလုပ်ခြင်းတို့ ပါဝင်ပါသည်။ အကျိုးခံစားရသူများနှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုများ၊ FGD ဆွေးနွေးပွဲများအား ဗမာနှင့် ရခိုင်ဘာသာ စကားများဖြင့် ပြုလုပ်ခဲ့ပြီး ကိုဗစ်-၁၉ ကန့်သတ်ချက်များနှင့် လုံခြုံရေးအခြေအနေတို့ကြောင့် ဖုန်းဖြင့် ဆက်သွယ်မေးမြန်းခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

မတူကွဲပြားသော SOGIESC များအပါအဝင် ဂျန်ဒါအမျိုးမျိုး၊ အသက်အရွယ်အုပ်စုအမျိုးမျိုး၊ လူမျိုး-ကိုးကွယ်သည့် ဘာသာဆိုင်ရာ နောက်ခံအမျိုးမျိုး ရှိကြသည့် ဖြေဆိုသူများ၊ မြို့ပြတွင် နေထိုင်သည့် ဖြေဆိုသူများနှင့် ကျေးလက်တွင် နေထိုင်သည့် ဖြေဆိုသူများကြား မည်မျှအတိုင်းအတာအထိ ဆင်တူမှုများ သို့မဟုတ် ကွဲပြားမှုများရှိကြောင်းကို ဆန်းစစ်ရန်အတွက် 'ပြောကြမယ်' စီမံကိန်း၏ အချက်အလက်များအား စုဆောင်းကာ စိစစ်လေ့လာသုံးသပ်ခဲ့ပါသည်။

မည်သည့်တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုများတွင်မဆို ဖြေဆိုသူများသည် တစ်ဘက်သားအကြိုက်ကိုလိုက်၍ ဖြေဆိုမှုများ ရှိနိုင်ပါသည်။ အကျိုးခံစားရသူအချို့ကလည်း စီမံကိန်းကြောင့် ၎င်းတို့၏ သဘောထားခံယူချက်များ၊ အလေ့အထများသည် အကောင်းဘက်သို့ မည်မျှ ပြောင်းလဲသွားကြောင်းကို ပိုမိုသာသာ ဖြေကြားခြင်းများ ရှိနိုင်ပါသည်။ သို့သော် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုများတွင် ဖြေဆိုသူအများစုသည် ၎င်းတို့၏ အတိတ်က လုပ်ဆောင်ချက်များ၊ သဘောထား ခံယူချက်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ပွင့်လင်းစွာဖြင့် အသေးစိတ်ပြန်လည်သုံးသပ်ကာ ဖြေကြားပေးကြခြင်းဖြစ်သဖြင့် ၎င်းတို့၏အဖြေများသည် ရိုးသားမှန်ကန်သည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့ ယုံကြည်ပါသည်။ ဖြေဆိုသူများက ၎င်းတို့သည် အချို့သော အမှုအကျင့်များကို ပြောင်းလဲရန် ကြိုးစားနေသော်လည်း အစဉ်အမြဲ အောင်မြင်မှုမရရှိကြောင်း ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း ဝန်ခံမှုများကိုလည်း ကြားရသဖြင့် ၎င်းတို့၏ အဖြေများအပေါ် ယုံကြည်မှုကို ပို၍တိုးလာစေပါသည်။

ဤသုံးသပ်လေ့လာမှုအတွက် နမူနာအုပ်စုရွေးချယ်ရာတွင် ဘက်လိုက်မှုများ ရှိနိုင်ပါသည်။ လုံခြုံရေးအပါအဝင် တွေ့ကြုံရသည့် စိန်ခေါ်မှုများကို ကျော်လွှားကာ စီမံကိန်းကာလ တစ်လျှောက်လုံး အစအဆုံး ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသူ များ၊ ဤသုံးသပ်လေ့လာမှုအတွက် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုများကို ဖြေကြားရန် ပို၍ လိုလိုလားလား ရှိကြသူများသည် ဤစီမံကိန်း၏ ရည်ရွယ်ချက်များကို မူလကတည်းက သဘောကျပြီးသားသူများ ဖြစ်နိုင်ခြေများပါသည်။ မည်သို့ ဆိုစေကာမူ ကျွန်ုပ်တို့သည် အတန်အသင့် များပြားသည့် အကျိုးခံစားရသူ အရေအတွက်ကို တွေ့ဆုံမေးမြန်းနိုင်ခဲ့ပြီး ၎င်းတို့၏ ဖြေဆိုမှုများမှာလည်း တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်နေခြင်းများ မရှိသလို အရည်အသွေး စံပြု စောင့်ကြည့်လေ့လာမှုနှင့် သုံးသပ်စစ်ဆေးမှုမှရရှိသည့် အချက်အလက်များနှင့်လည်း ကိုက်ညီမှုရှိနေသဖြင့် ကျွန်ုပ်တို့သည် ဤတွေ့ရှိချက်များအပေါ် ယုံကြည်စိတ်ချမှု ရှိပါသည်။

ဂျန်ဒါစံသတ်မှတ်ချက်များ ပြောင်းလဲရေး ဆောင်ရွက်သည့် ဤကဲ့သို့သော လုပ်ငန်းများတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်မည့် သူများအား ရွေးချယ်ရာ၌ အတွေ့ရများသည့် ဘက်လိုက်ရွေးချယ်မှုပုံစံတစ်ခု ရှိပါသည်။ မူလကတည်းက စီမံကိန်းတွင် ပါဝင်ရန်နှင့် စီမံကိန်းအား ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ရန် ပို၍လိုလိုလားလားရှိသူများကိုသာ ရွေးချယ်ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ သို့သော် ထိုသို့သောသူများသည် အပြောင်းအလဲကို ပိုမိုလက်ခံကြိုဆိုသောသူများလည်း ဖြစ်နေတတ်ပါသည်။ မည်သို့ ဆိုစေ အစကနဦးပိုင်းတွင် အပြောင်းအလဲအား လက်ခံကြိုဆိုရန် ပို၍အဆင်သင့်ရှိသူများနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက် ခြင်းဖြင့် လူမှုအဖွဲ့အစည်းအတွင်း ပိုမိုကျယ်ပြန့်သည့် အပြောင်းအလဲများကို ဖြစ်ပေါ်စေမည့် အခြေခံတစ်ခုရရှိရေး အတွက် အထောက်အကူ ဖြစ်နိုင်ပါသည်။

(၄) သုံးသပ်ဆန်းစစ်မှုမှ တွေ့ရှိချက်များ

ဤဆန်းစစ်လေ့လာမှုအတွက် တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သည့် 'ပြောကြမယ်' စီမံကိန်းတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခဲ့သူများအားလုံးက စီမံကိန်းသည် ၎င်းတို့ဘဝအတွက် အထောက်အကူဖြစ်သည်ဟု တညီတညာတည်း ပြောဆိုကြပါသည်။

ဖြေဆိုသူအချို့က စီမံကိန်းအား ထောက်ပြဝေဖန်ထားသည့်အချက်များလည်း ရှိပါသည်။ ထိုဝေဖန်ချက်များမှာ အဓိကအားဖြင့် အခေါ်အဝေါ်၊ အသုံးအနှုန်းများကို နားလည်ရန် ခက်ခဲခြင်း၊ ဆွေးနွေးသည့် အကြောင်းအရာများမှာ ကျယ်ပြန့်များပြားလွန်းခြင်း၊ ကိုဗစ်-၁၉ ကန့်သတ်ချက်များနှင့် နိုင်ငံရေးအကျပ်အတည်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသည့် ထောက်ပံ့ပို့ဆောင်ရေးဆိုင်ရာ စိန်ခေါ်မှုများ ပါဝင်ပြီး ထိုအကြောင်းများကို နောက်ပိုင်းတွင် အသေးစိတ် ဆွေးနွေး တင်ပြထားပါသည်။

ထိုစိန်ခေါ်မှုများ ရှိသော်လည်း ဖြေဆိုသူများက စီမံကိန်းသည် သင့်တော်ဆီလျော်မှုရှိသည်ဟု ယူဆပြီး ဆွေးနွေးသွားသည့် ကိစ္စရပ်များနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ရှုထောင့်အမျိုးမျိုးမှ စဉ်းစားတွေးခေါ်ဖြစ်အောင် ၎င်းတို့အား တွဲခေါ်ပေးနိုင်ခဲ့သည်ဟု ဆိုပါသည်။ တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုများနှင့် FGD များအရ အသိသာ၊ အထင်ရှားဆုံး တိုးတက်မှုများမှာ မိသားစုဝင်များနှင့် ဆက်ဆံရေးများအား ပြန်လည်သုံးသပ်ဖြစ်ခြင်း၊ မတူကွဲပြားသော SOGIESC ရှိသူများအပေါ် ယခင်က ထားရှိခဲ့သည့် သဘောထားအမြင်များအပေါ် မေးခွန်းထုတ်ခြင်းတို့ ပါဝင်ပြီး မသန်စွမ်းသူများအပေါ်ထားရှိသည့် သဘောထားများကို ပြန်လည်သုံးသပ်ဖြစ်ကြောင်း ဖြေဆိုသူအချို့လည်း ရှိပါသည်။

စီမံကိန်းတွင် ပါဝင်ခဲ့သူများအနက် သက်ကြီးအုပ်စုဝင်များက မိသားစုတွင်းဆက်ဆံရေးနှင့် DV/IPV အစီအစဉ်များသည် ၎င်းတို့အား မိမိကိုယ်ကို ပြန်လည်သုံးသပ်ဆန်းစစ်ဖြစ်အောင် လှုံ့ဆော်ပေးခဲ့သည်ဟုဆိုပါသည်။ ယခင်က ၎င်းတို့ ပြောဆိုလိုက်သည့်စကားများနှင့် လုပ်ဆောင်လိုက်သည့် အရာများသည် မိသားစုဝင်များအပေါ် မည်သို့ သက်ရောက်မှု ရှိမည်ဆိုသည်ကို မကြာခဏ ပြန်လည်သုံးသပ်ဖြစ်ခြင်း မရှိသလို အချို့သော လုပ်ဆောင်မှုများကိုလည်း အနိုင်အထက် ပြုသည်ဟု မမြင်ခဲ့မိကြောင်း ပြောပြပါသည်။ ရာသီသွေးပေါ်ခြင်းနှင့် SRH အကြောင်း ဆွေးနွေးမှုများသည် အမျိုးသမီးများရော အမျိုးသားများအတွက်ပါ ဗဟုသုတအသစ်များ၊ အချက်အလက်အသစ်များကို ရရှိစေသည်ဟု သိရပါသည်။ စီမံကိန်း၏ သက်ရောက်မှုများသည် စီမံကိန်းတွင် ပါဝင်သူ အမျိုးအစားအုပ်စုများပေါ်တွင် မူတည်၍ ကွဲပြားခြားနားမှု ရှိပြီး ကွဲပြားခြားနားပုံများကို နောက်ပိုင်းတွင် ပို၍ အသေးစိတ်ဆန်းစစ်တင်ပြထားပါသည်။

ဆန်းစစ်လေ့လာမှုမှ တွေ့ရှိချက်များအား တင်ပြထားသော ဤအပိုင်းတွင် စီမံကိန်းပါဝင်ဆောင်ရွက်သူများ၏ ပုဂ္ဂိုလ်ရေးဘဝ ပြောင်းလဲမှုများ၊ အမျိုးသားများက ဘုန်းကံကြီးသည်/ အမျိုးသမီးများက ဘုန်းကံနိမ့်သည် (အထူးသဖြင့် ရာသီသွေးပေါ်ခြင်းနှင့် ဆက်စပ်၍) ဟူသည့် ၎င်းတို့၏ အတွေးအခေါ်များ ပြောင်းလဲသွားမှု၊ ဂျန်ဒါ ဆက်နွယ်မှုများ ပြောင်းလဲသွားမှုနှင့် မတူကွဲပြားသည့် SOGIESC ရှိသူများအပေါ် သဘောထားအမြင်များ ပြောင်းလဲမှုတို့အပေါ် စီမံကိန်းပါဝင်ဆောင်ရွက်သူများ၏ သုံးသပ်ချက်များကို တင်ပြထားပါသည်။ နောက်ဆုံးတွင် စီမံကိန်းပါဝင်သူအများစု၏ အတွေးအမြင်၊ အမူအကျင့် ပြောင်းလဲမှုများအား လှုံ့ဆော်ပေးနိုင်မှုအရှိဆုံးဟု ယူဆရသည့် ချဉ်းကပ်ပုံနည်းလမ်းများ အကြောင်းနှင့် အကျိုးခံစားရသူ အုပ်စုများကြား အကျိုးသက်ရောက်မှု ကွာခြားပုံများကို သုံးသပ်တင်ပြထားပါသည်။

စီမံကိန်းတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသူများ၏ ပုဂ္ဂိုလ်ရေးဘဝ ပြောင်းလဲမှုများ

ပါဝင်ဆောင်ရွက်သူအများအပြားက ပေါင်းသင်းဆက်ဆံရေးပညာကျွမ်းကျင်မှုသင်တန်း (တစ်ဖက်သားအား အပြစ် တင်ခြင်းထက် မိမိ၏ခံစားချက်ကို သိရှိစေရန် ထုတ်ဖော်ပြောဆိုသည့် 'I statement' ဟု ခေါ်သော 'ကျွန်တော်/ကျွန်မ ဟု ဖော်ပြသုံးနှုန်းခြင်း' အပါအဝင်) သည် ၎င်းတို့၏ အလုပ်နှင့် မိသားစုအတွင်း ဆက်ဆံရေးများကို တိုးတက် ကောင်းမွန်စေရန် အထောက်အကူပြုခဲ့သည်ဟု ဆိုပါသည်။ အထူးသဖြင့် ရန်ကုန်မှ သက်ငယ်အုပ်စုဝင်များကြား ဤသို့ သုံးသပ်သူ ပိုများပြီး ရခိုင်ပြည်နယ်မှ သင်တန်းတက်ရောက်သူများထံမှ ဤသို့ သုံးသပ်သူသည် ရန်ကုန်လောက် မများပါ။ ထိုသို့ကွာခြားခြင်းမှာ ဘဝနေထိုင်မှုပုံစံ ကွာခြားခြင်းကြောင့် ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ ရန်ကုန်မှ သက်ငယ် အုပ်စုဝင်များ၏ မြို့ပြနေထိုင်မှုပုံစံသည် ပို၍ တစ်သီးပုဂ္ဂလဆန်ပြီး ရခိုင်ပြည်နယ်မှ ပါဝင်သူများသည် ရပ်ရေးရွာရေး အတူတကွ စုပေါင်းလုပ်ကိုင်နေထိုင်ကြသည့် ကျေးလက်ဒေသ ရပ်ရွာလူမှု အသိုင်းအဝိုင်းများတွင် တွေ့ရှိရလေ့ရှိသော နေထိုင်မှုပုံစံမျိုးရှိခြင်းကြောင့် ဖြစ်နိုင်ပါသည်။

“သင်တန်းရဲ့ကျေးဇူးကြောင့် အကြီးမားဆုံး ပြောင်းလဲမှုကတော့ ကျွန်တော့်ရဲ့ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်နဲ့ ဆက်ဆံရေး ဖြစ်ပါတယ်။ အရင်က သူနဲ့ ကျွန်တော်ရဲ့ ဆက်ဆံရေးက အတော်လေး အဆင်မပြေပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော်စိတ်တိုင်းမကျဖြစ်တဲ့အခါ သူ့ကို အပြစ်တင်တဲ့ စကားတွေအစား ကျွန်တော်ရဲ့ခံစားချက်ကို ဖော်ပြတဲ့ စကားတွေနဲ့ ပြောဆိုအသိပေးခဲ့တဲ့ အချိန်ကစပြီး ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ဆက်ဆံရေးက သိသိသာသာကြီး တိုးတက်လာပါတယ်။” - ရန်ကုန်မှ အမျိုးသားငယ်တစ်ဦး

“ကျွန်တော်နဲ့ ကျွန်တော့်အဖေရဲ့ ဆက်ဆံရေးက အများကြီးတိုးတက်လာတယ်။ ကျွန်တော်နဲ့ အဖေက ဘေးချင်းကပ်ရက် အခန်းတွေမှာ နေကြပေမဲ့ စကားမပြောကြဘူး။ ဒီသင်တန်းကပေးတဲ့ အကြံဉာဏ်တွေကို အသုံးပြုပြီး ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ဆက်ဆံရေးပျက်ယွင်းနေမှုကို ပြင်ဆင်ဖို့ ကြိုးစားနေပါတယ်။ အခုဆို တိုးတက်မှု တွေ ရှိလာပါပြီ။ ခုဆို ကျွန်တော်တို့ သား အဖတွေ စကားပြန်ပြောနေပါပြီ။” - ရန်ကုန်မှ အမျိုးသား ငယ်တစ်ဦး

ဖြေဆိုသူအချို့ (အထူးသဖြင့် အိမ်ထောင်ရှိသူများ သို့မဟုတ် သားသမီးရှိသူများ) ကလည်း အမျက်ဒေါသစီမံခန့်ခွဲမှု အကြောင်း သင်ခန်းစာများက ၎င်းတို့အတွက် (အနည်းဆုံး တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း) အထောက်အကူပြုပုံကို ပြောပြကြပါ သည်။

“ကျွန်မကလေးတွေက ပြောကြတယ်။ ကျွန်မက နည်းနည်းပိုစိတ်ရှည်လာပြီး ဒေါသကိုလည်း ထိန်းနိုင်လာ တယ်တဲ့။ ကျွန်မကိုယ်ကျွန်မလည်း သတိပြုမိပါတယ်။ ကျွန်မက တခြားလူတွေအပေါ် ပိုစိတ်ရှည်ပြီး ပိုနားလည်ပေးနိုင်လာတယ်။” - ရန်ကုန်မှ အမျိုးသမီးငယ်တစ်ဦး

“အိမ်တွင်းအကြမ်းဖက်မှုအကြောင်း ဆွေးနွေးတဲ့အစီအစဉ်က ကျွန်တော့်ကို အမြင်ဖွင့်ပေးခဲ့တယ်။ အခုဆိုရင် ကျွန်တော့်ဇနီးနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ကျွန်တော့်ရဲ့ တုံ့ပြန်မှုတွေကို ပိုသတိထားလာတဲ့အခါ သူကလည်း ပိုပျော်လာ ပုံရတယ်။ သူက ကျွန်တော့်အမေကိုလည်း ပိုပြီးဂရုစိုက်ပေးလာတယ်။ အရင်ကဆို ကျွန်တော်တို့က ခဏခဏ ရန်ဖြစ်ပြီး ဆက်ဆံရေး သိပ်အဆင်မပြေခဲ့ဘူး။” - ရန်ကုန်မှ အမျိုးသားကြီးတစ်ဦး

“အိမ်တွင်းအကြမ်းဖက်မှုနဲ့ ရပ်ရွာထဲက အကြမ်းဖက်မှုတွေအကြောင်း ဆွေးနွေးပေးတာကို ကျွန်တော် မှတ်မိ နေတယ်။ အဲဒီဆွေးနွေးမှုတွေကြောင့် ကျွန်တော် အရင်က လုပ်ခဲ့တာတွေကို ပြန်စဉ်းစားသုံးသပ်မိခဲ့တယ်။ ကျွန်တော်တို့က စီးပွားရေး သိပ်အဆင်မပြေတဲ့အတွက် ကျွန်တော်ရဲ့ စိတ်ဖိစီးမှုတွေကို ဇနီးသည်နဲ့ မိသားစုဝင်တွေအပေါ် ထွက်ပေါက်ပေးခဲ့တဲ့ အချိန်တွေ ရှိခဲ့တယ်။ အဲဒါကြောင့် ကျွန်တော်က အေးချမ်းတဲ့

မိသားစုလေးဖြစ်ဖို့ ဘာတွေ ဘယ်လိုလုပ်ရမယ်ဆိုတာကို လေ့လာသင်ယူဖို့ စိတ်ဝင်စားခဲ့တာပါ။” - ရခိုင် ပြည်နယ်မှ အမျိုးသားကြီးတစ်ဦး

ဖြစ်ရပ်ဖော်ပြချက် (၁) - စီမံကိန်းပါဝင်ဆောင်ရွက်သူများ၏ ကိုယ်တွေ့အတွေ့အကြုံများ - မိသားစုတွင်း ဆက်ဆံရေး တိုးတက်ကောင်းမွန်လာခြင်း

လှလှ (အမည်ရင်း မဟုတ်ပါ) သည် မင်္ဂလာဒုံမြို့နယ်ရှိ အမျိုးသမီးငယ်များအဖွဲ့တွင် ပါဝင်သူတစ်ဦး ဖြစ်သည်။

“ကျွန်မက စကားနည်းတယ်။ ကိုယ့်ကိုကိုယ် ယုံကြည်မှု မရှိလို့၊ အမှားတွေ ပြောမိမှာစိုးလို့ သူငယ်ချင်းတွေနဲ့ လည်း သိပ်ပြီး ပြောပြောဆိုဆို၊ ရောရောနှောနှော မရှိခဲ့ဘူး။ ဒီဆွေးနွေးပွဲကို တက်ပြီးတဲ့နောက်မှာ ကျွန်မ ယုံကြည်မှုတွေ ရလာခဲ့တယ်။ အခုဆိုရင် သူငယ်ချင်းတွေနဲ့ ပိုပြီး ရင်းရင်းနှီးနှီး နေနိုင်လာပြီ။”

လှလှသည် ယခင်က သူမ၏ မိသားစုနှင့်လည်း ဆက်ဆံရေးအဆင်မပြေခဲ့ပါ။

“ကျွန်မမိသားစုနဲ့ ပတ်သက်လို့ ကျွန်မဘယ်တော့မှ အကောင်းမမြင်ခဲ့ဘူး။ အကောင်းမတွေ့ခဲ့ဘူး။ သူတို့ ဘာပဲလုပ်လုပ်၊ ဘာပဲပြောပြော သူတို့ကို ကျွန်မ ဘယ်တော့မှ အကောင်းမထင်ခဲ့ဘူး။ ဒါပေမဲ့ အခု သူတို့ကို ကျွန်မ ပိုပြီးနားလည်ပေးနိုင်လာပြီ။ အကောင်းမြင်ပေးနိုင်ပြီ။ ကျွန်မရဲ့ မောင်တွေ၊ ညီမတွေကိုလည်း နားလည် ပေးနိုင်လာတယ်။ အစ်မတစ်ယောက်အနေနဲ့ သူတို့ကို ထိန်းချုပ်တာတွေ၊ လွှမ်းမိုးတာတွေ မလုပ်မိဖို့ ကြိုးစား တယ်။ သူတို့နဲ့ ရန်မဖြစ်တော့ဘူး။ အခုဆို မောင်တွေ၊ ညီမတွေကို သူတို့ရဲ့ ခံစားချက်တွေ၊ အတွေးတွေကို ပြောခွင့်ပေးတယ်။ သူတို့ကို ပိုပြီး နားထောင်ပေးဖြစ်တယ်။ ပိုပြီး ဂရုစိုက်ပေးဖြစ်တယ်။”

လှလှသည် ဖခင်ဖြစ်သူနှင့်လည်း စကားပြောခဲ့သည်။ ဖခင်ဖြစ်သူသည် မိခင်အပေါ် ငွေရေးကြေးရေးပိုင်းတွင် အနိုင်အထက်ပြုလာခဲ့သူဖြစ်သည်။ ဖခင်နှင့် ပြောဆိုဆွေးနွေးခဲ့ပြီးနောက်ပိုင်း ဖခင်၏ အပြုအမူများလည်း ပြောင်းလဲလာခဲ့သည်။ လှလှသည် မိခင်နှင့် ဆက်ဆံပြောဆိုရာတွင်လည်း တိုးတက်မှုများ ရှိလာပါသည်။

“အရင်က အမေ အမှားတစ်ခုခု လုပ်မိရင် ကျွန်မက သူ့ကို မှားတယ်ဆိုပြီး ထောက်ပြတတ်တယ်။ အမေက သူမှားတယ်ဆိုတာကို ဘယ်တော့မှ လက်မခံဘူး။ ဒါကြောင့် အခုဆို ဆွေးနွေးပွဲမှာ သင်ယူရရှိခဲ့တာတွေကို အသုံးပြုပြီး အမေဒေါသပြေသွားတဲ့အထိ စောင့်ပြီးမှ သူ ဘာမှားလဲဆိုတာကို ရှင်းပြပါတယ်။ အမေက ခုဆို ကျွန်မပြောတာတွေကို စပြီး လက်ခံလာပြီ။ အဲလို တဖြည်းဖြည်းလုပ်ရင်းနဲ့ အမေရဲ့ ကျွန်မတို့အပေါ် အမူအကျင့်တွေလည်း စပြောင်းလာပြီ။ အခု ကျွန်မတို့က သူငယ်ချင်းတွေလို ပွင့်ပွင့်လင်းလင်းပြောပြီး ခံစားချက်တွေ၊ အတွေးတွေကို မျှဝေနေနိုင်ပါပြီ။”

ဖြေဆိုသူအချို့က ၎င်းတို့၏ အိမ်တွင် အကြမ်းဖက်မှုများ လုပ်ဆောင်မိနိုင်ခြေ နည်းသွားကြောင်း ပြောပြပါသည် -

“အရင်ကဆို ကျွန်တော့်ရဲ့ ဆယ်ကျော်သက်အရွယ် သားကို ကျွန်တော် ရိုက်နှက်ဆုံးမတတ်တယ်။ သားရဲ့ လူပျိုဘော်ဝင်ချိန် အပြောင်းအလဲတွေကို လျစ်လျူရှုပြီး ကျွန်တော့်ရဲ့ အတ္တ ရှေ့တန်းတင်ပြီး သူ့ကို ကျွန်တော် လုပ်စေချင်တာတွေကို အတင်းလုပ်ခိုင်းခဲ့တယ်။ အရင်ကလုပ်ခဲ့တဲ့ ကျွန်တော့်ရဲ့ အပြုအမူတွေအတွက် နောင်တရမိတယ်။” - ရခိုင်ပြည်နယ်မှ အမျိုးသားကြီးတစ်ဦး

“ကျွန်တော့်မှာ သမီးတစ်ယောက် ရှိပါတယ်။ သမီးကို ကျွန်တော် တင်းတင်းကျပ်ကျပ် ကိုင်တွယ်လေ့ရှိတယ်။ သင်တန်းတက်ပြီးတဲ့ အချိန်ကစပြီး သမီးကို ကျွန်တော်မရိုက်တော့ဘူး။ ၁၀၀% မဟုတ်ပေမဲ့ ဒေါသကို တတ်နိုင်သမျှ ထိန်းနိုင်ဖို့ ကြိုးစားပါတယ်။” - ရန်ကုန်မှ အမျိုးသားကြီးတစ်ဦး

မြေဆိုသူအချို့အား ဤစီမံကိန်းတွင် ပါဝင်ဖြစ်အောင် လှုံ့ဆော်ခဲ့သည့် အရာတစ်ခုမှာ ယခင်က ၎င်းတို့တွေ့ကြုံခဲ့ရသည့် အိမ်တွင်းအကြမ်းဖက်မှုအတွေ့အကြုံများကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

“ကျွန်တော် အိမ်တွင်းအကြမ်းဖက်မှုအကြောင်းကို လေ့လာဖို့ အရမ်းကို စိတ်အားထက်သန်ခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့မိသားစုက ဆင်းရဲတယ်။ အဖေက အရက်သောက်တော့ မူးလာရင် အရမ်းသွေးဆိုးတယ်။ အဲလိုအိမ်မျိုးမှာ ကြီးပြင်းလာတာမို့ ဒီကိစ္စကို လေ့လာဖို့ အရမ်း စိတ်ဝင်စားခဲ့တာ ဖြစ်ပါတယ်။” - ရန်ကုန်မှ အမျိုးသားကြီးတစ်ဦး

အကြမ်းဖက်မှုများတွင် အိမ်နီးချင်း/ ကြည့်ရှုစောင့်ရှောက်သူများမှ ဝင်ရောက်တားဆီးပေးခြင်းအကြောင်း ဆွေးနွေးသည့် အစီအစဉ်သည် ပါဝင်တက်ရောက်သူများအား အကြမ်းဖက်မှုများကို မြင်တွေ့ခဲ့လျှင် ဝင်ရောက်တားဆီးပေးရန် အားပေးလှုံ့ဆော်နိုင်ခဲ့ပါသည်။

“ကျွန်တော်တို့အိမ်နားမှာနေတဲ့ မိသားစုတစ်စု ရှိတယ်။ အဲဒီအိမ်မှာ အဖေလုပ်သူက အရက်သမား၊ ဆယ်ကျော်သက်အရွယ် သားတစ်ယောက်ကလည်း အမြဲပြဿနာရှာတတ်တဲ့သူ။ တစ်နေ့တော့ အဲဒီအိမ်က ရန်ပွဲက ခါတိုင်းထက် ပိုကြမ်းတယ်။ ဆယ်ကျော်သက် အရွယ်သားက အရမ်းဒေါသတွေထွက်ပြီး သူ့အဖေကို ရိုက်ဖို့ ကြိုးစားတယ်။ အရင်ကဆိုရင် အဲလိုမျိုးတွေကို ကျွန်တော် နည်းနည်းမှ ဂရုမစိုက်ပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ ဒီတစ်ကြိမ်မှာတော့ ကျွန်တော် ရပ်ကြည့်မနေနိုင်တော့ဘူး။ ရန်ပွဲကို ဝင်တားခဲ့ပါတယ်။ အဲဒါကတော့ ကျွန်တော့်ရဲ့ အကြီးမားဆုံး အပြောင်းအလဲပါပဲ။” - ရခိုင်ပြည်နယ်မှ အမျိုးသားငယ်တစ်ဦး

“ရှိုးရှိုးသားသားပြောရရင် အရပ်ထဲမှာ မိသားစုတွေ၊ ဒါမှမဟုတ် လင်မယားတွေ ရန်ဖြစ်ရင် ကျွန်မတို့က သိပ်စပ်စုချင်ကြပါတယ်။ လူတွေရဲ့ ကိုယ်ရေးကိုယ်တာကိစ္စတွေကိုလည်း သိပ်သိချင်ကြတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဒီစီမံကိန်းက အဲဒါနဲ့ပတ်သက်လို့ ကောင်းမွန်တဲ့ အပြောင်းအလဲ အချို့ကို ဖြစ်ပေါ်စေခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်မတို့ဟာ ခုဆိုရင် ရပ်ထဲရွာထဲမှာ အိမ်တွင်းအကြမ်းဖက်မှုတွေ မဖြစ်အောင် တားဆီးကာကွယ်ပေးဖို့ကို ပိုပြီး စိတ်ဝင်စားလာပါတယ်။” - ရခိုင်ပြည်နယ်မှ အမျိုးသမီးငယ်တစ်ဦး

ဆွေးနွေးပွဲအစီအစဉ်များသည် ပါဝင်သူအချို့အား ထိပါးစော်ကားခြင်းအကြောင်းကိုလည်း ပိုမို နားလည်သိမြင်လာစေပါသည်။

“အကြမ်းဖက်မှု အမျိုးအစားတွေအကြောင်းကို ဆွေးနွေးတော့ ကျွန်တော် စိတ်ဝင်စားသွားတယ်။ ရှိုးရှိုးသားသား ပြောရရင် မိန်းကလေးတွေကို စတာ၊ နောက်တာ ဒါမှမဟုတ် သူတို့ ရှေ့မှာ ညစ်ညမ်းတဲ့ ပြက်လုံးတွေ ပြောတာတွေကို ထိပါးစော်ကားမှုမြောက်တယ်ဆိုတာ မသိခဲ့ဘူး။ ခုလို သိနားလည်ခွင့်ရတာ ပထမဆုံး အကြိမ်ပါပဲ။ တကယ်ကို အမြင်ဖွင့်ပေးလိုက်တာပါပဲ။” - ရခိုင်ပြည်နယ်မှ အမျိုးသားကြီးတစ်ဦး

“တခြားဂျန်ဒါတွေကို လေးစားရမယ်ဆိုတာ နားလည်လာပါတယ်။ အရင်တုန်းက မိန်းကလေးတွေကို အပြောင်အပျက်သဘောမျိုး စနောက်ခဲ့ပါတယ်။ ဒါဟာ မလုပ်သင့်ဘူးဆိုတာကို သိနားလည်လာတဲ့အတွက် အခုဆိုရင် အဲဒါမျိုးတွေ မလုပ်တော့ပါဘူး။” - ရခိုင်ပြည်နယ်မှ အမျိုးသားကြီးတစ်ဦး

မြေဆိုသူများသည် ၎င်းတို့၏ သဘောထားခံယူချက်များနှင့် အမူအကျင့်များကို ပြောင်းလဲရန် ကြိုးပမ်းရာတွင် ကြုံတွေ့ရသည့် အခက်အခဲများကိုလည်း ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း ပြောပြကြပါသည်။

“ကျွန်မအတွက်က အမျက်ဒေါသစိမ့်ခန့်ခွဲမှုနဲ့ ပတ်သက်လို့ လက်တွေ့ကျင့်ကြံဖို့ ခက်ခဲနေတုန်းပဲ။ ပြဿနာ တစ်ခု ဖြစ်လာရင် ကျွန်မက တုံ့ပြန်တာ အရမ်းမြန်တယ်။ ကျွန်မ စိတ်တိုတတ်တာကို သတိပြုမိပါတယ်။ ကြိုးစားနေတုန်းပါပဲ။ မိသားစုနဲ့ ဆက်ဆံရေးတွေတော့ တိုးတက်လာပါတယ်။” - ရန်ကုန်မှ အမျိုးသမီးကြီး တစ်ဦး

“LGBT တွေနဲ့ ဆက်ဆံရတာ သိပ်တော့ သက်တောင့်သက်သာ မရှိသေးဘူး။ ကျွန်မ ဒီကိစ္စ ကို ပိုပြီး နားလည် သဘောပေါက်လာပေမဲ့ လက်တွေ့ဘဝမှာ သူတို့နဲ့ ဘယ်လို ဆက်ဆံရမယ်မှန်း မသိသေးဘူး။” - ရန်ကုန်မှ အမျိုးသားငယ်တစ်ဦး

“ယေဘုယျအားဖြင့် ကျွန်မမိသားစုနဲ့ ကျွန်မရဲ့ ဆက်ဆံရေးကတော့ တိုးတက်လာပါတယ်။ ကျွန်မရဲ့ စိတ်ခံစားချက်တွေနဲ့ ဒေါသကို ထိန်းနိုင်အောင် ကြိုးစားပါတယ်။ ၁၀၀% တော့ မရသေးဘူး။ ကျွန်မရဲ့ ခံယူချက်သဘောထားနဲ့ အမူအကျင့်တွေက ၃၀% ပြောင်းလဲသွားပြီ လို့တော့ ပြောလို့ရပါတယ်။” - ရန်ကုန်မှ အမျိုးသမီးငယ်တစ်ဦး

မြို့ပြမှ အမျိုးသမီးကြီးများနှင့် ကျေးလက်မှ အမျိုးသမီးငယ်များက အမျိုးသမီးများသည် အမျိုးသားများနှင့် နှိုင်းစာ လျှင် မိတ်ဆွေသူငယ်ချင်း အသိုင်းအဝိုင်း ပိုကျဉ်းသော်လည်း ဤအစီအစဉ်တွင် ပါဝင်ခွင့်ရခဲ့ခြင်းကြောင့် ၎င်းတို့၏ လူမှုပေါင်းသင်းဆက်ဆံရေး နယ်ပယ်ကို ချဲ့ထွင်နိုင်ခဲ့သည်ဟု ဆိုကြပါသည်။ ထို့ပြင် ကိုဗစ်-၁၉ နှင့် နိုင်ငံရေးအကျပ် အတည်း နှစ်ခုပေါင်း၍ ၎င်းတို့၏ဘဝအပေါ် ကြီးမားသည့်ဖိစီးမှုများ ဖြစ်ပေါ်နေချိန်တွင် ဤအစီအစဉ်သည် ၎င်းတို့အား ဖိစီးမှုများမှ သက်သာရာရစေခဲ့သည်ဟုလည်း ယူဆကြပါသည်။

“ကျွန်မတို့ အိမ်ရှင်မတွေလည်း အိမ်ပြင်ထွက်ပြီး အလုပ်မလုပ်ရပေမဲ့ စိတ်ဖိစီးကြတာပါပဲ။ သင်တန်းတွေမှာ ကျွန်မတို့ရဲ့ ခံစားချက်တွေ၊ အထင်အမြင်တွေကို မျှဝေနိုင်ခဲ့တယ်။ မိတ်ဆွေသစ်တွေလည်း ရခဲ့ပြီး သင်တန်း ချိန် နှစ်နာရီဟာ ကျွန်မတို့အတွက်တော့ စိတ်ဖြေရာ ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ စိတ်ဖိစီးမှုတွေ သက်သာခဲ့ပါတယ်။” - ရန်ကုန်မှ အမျိုးသမီးကြီးတစ်ဦး

“ကျွန်မတို့ အမျိုးသမီးတွေက အိမ်မှာပဲ နေရတာများပါတယ်။ ကျွန်မတို့လည်း လူမှုရေးကိစ္စတွေမှာ ပါဝင်ချင် တာပေါ့။ အဲဒါကြောင့်မို့လို့ ဒီသင်တန်းကို တက်ခဲ့တာပါ။” - ရခိုင်ပြည်နယ်မှ အမျိုးသမီးငယ်တစ်ဦး

အမျိုးသားကြီးအချို့ကလည်း ဆွေးနွေးပွဲ တက်ရောက်ပြီးနောက်တွင် အရက်လျှော့သောက်ကြောင်း သို့မဟုတ် အရက် လုံးဝဖြတ်လိုက်ကြောင်း ပြောပါသည်။ အများစုမှာ အမျက်ဒေါသစိမ့်ခန့်ခွဲမှုတွင် အထောက်အကူဖြစ်စေရန် ထိုသို့ လုပ်ဆောင်ကြခြင်း ဖြစ်သည်။¹²

“ကျွန်တော်က အရင်တုန်းက တစ်နေကုန် အရက်သောက်ပါတယ်။ အရက်ကြောင့် ကျွန်တော့်မှာ အေးအေး ချမ်းချမ်း နေနိုင်တဲ့နေ့ဆိုတာ မရှိခဲ့ပါဘူး။ မိသားစုဝင်တွေနဲ့လည်း အမြဲရန်ဖြစ်ခဲ့ရတယ်။ သင်တန်းတက်ပြီးတဲ့ နောက်မှာ ကျွန်တော်နဲ့ မိသားစုတွေရဲ့ ဆက်ဆံရေးကို ပြန်ပြီး စဉ်းစားသုံးသပ်ဖြစ်ခဲ့တယ်။ ဘာတွေ မှားနေ သလဲဆိုတာ ဆင်ခြင်သုံးသပ်ခဲ့တယ်။ ကျွန်တော့်ရဲ့ အတွင်းစိတ်ထဲက အေးချမ်းမှုတွေကို ဖွင့်ထုတ်ပေး နိုင်မယ့် နည်းလမ်းတွေကို ဒီဆွေးနွေးပွဲတွေကနေ ရရှိခဲ့တယ်။ အဲဒါကြောင့် အရက်ကိုလည်း ဖြတ်လိုက်ပါပြီ။ ဒါဟာ ကောင်းမွန်တဲ့ တိုးတက်မှုတစ်ခုပဲလေ။ ဟုတ်တယ် မဟုတ်လား။” - ရခိုင်ပြည်နယ်မှ အမျိုးသားကြီး တစ်ဦး

ထိုအမျိုးသားကြီး၏ ပြောင်းလဲမှုအား အခြားဖြေဆိုသူသုံးလေးဦးကလည်း ထောက်ခံအတည်ပြုပေးခဲ့ပါသည်။

12 အဆိုပါအပြောင်းအလဲများကို ရပ်ရွာထဲမှ အခြားသူများကလည်း အတည်ပြုခဲ့ကြပါသည်။

ဂျန်ဒါကိုလိုက်၍ မြင့်မြတ်မှု/ နိမ့်ကျမှု ဆိုင်ရာ စံသတ်မှတ်ချက်များ ပြောင်းလဲခြင်း

ရခိုင်ပြည်နယ်နှင့် ရန်ကုန် နှစ်နေရာစလုံးရှိ ကျား/မ၊ အသက်အရွယ်မရွေး ပါဝင်သူများအားလုံးထံမှ အပြုသဘော တုံ့ပြန်မှုများရရှိခဲ့သည့် အစီအစဉ်မှာ ရာသီသွေးပေါ်ခြင်းဆိုင်ရာ ကျန်းမာရေးကိစ္စများ၊ SRH ဆိုင်ရာ ကိစ္စများကို ဆွေးနွေးသည့် အစီအစဉ်ဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ရာသီသွေးနှင့်စပ်လျဉ်း၍ အမြစ်တွယ်နေသော လွဲမှားသည့် အယူအဆတစ်ခုကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် တွေ့ရှိရပါသည်။ ရာသီသွေးပေါ်နေသော အမျိုးသမီးများသည် ‘မသန့်ရှင်း’ ဟု ယူဆကြပြီး ရာသီသွေးသည် ယောက်ျားတို့အား ဘုန်းကံနိမ့်အောင် လုပ်နိုင်သည်ဟု ယုံကြည်ကြပါသည်။ ဤသို့ အယူအဆလွဲမှားမှုများသည် လူတို့စိတ်ထဲတွင် အမြစ်တွယ်နေပြီး နေ့စဉ်ဘဝတွင် ကျင့်သုံးနေကြသည့် ‘အမျိုးသားများ သည် ဘုန်းကံကြီးသူများ ဖြစ်သည်’ ‘အမျိုးသမီးများသည် ဘုန်းကံနိမ့်သူများ ဖြစ်သည်’ ဟူသော အယူအဆကို ကျားကန်ပေးခြင်းလည်း ဖြစ်သည်။ ထိုကိစ္စများနှင့်စပ်လျဉ်း၍ SRH ပေါ်အခြေခံကာ သိပ္ပံနည်းကျဆွေးနွေးပြောဆို မှုများ အလွန်ပင် ရှားပါသည်။

“ရာသီသွေးနဲ့ပတ်သက်တဲ့ လွဲမှားတဲ့အယူအဆတွေ၊ ဒါတွေက လူရှေ့သူရှေ့မှာ မပြောသင့်၊ မပြောအပ်ဘူး ဆိုတာတွေ ... အဲဒီလို ယုံကြည်ခဲ့တာတွေကို စွန့်လွှတ်ဖို့ တော်တော်လေး ခက်ခဲခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်မတို့တွေ ရာသီလာနေတဲ့ အချိန်ဆိုရင် လူတောသူတောထဲသွားပြီး လုပ်ကိုင်နိုင်တဲ့အရာတွေမှာ အကန့်အသတ်ရှိပါတယ်။ ရာသီလာနေတဲ့ အချိန်ဆိုရင် ကျွန်မတို့တွေဟာ “သန့်ရှင်းမှုမရှိ” လို့ တချို့အရာတွေကို မလုပ်ဖို့ သင်ပေးတာကို ခံယူလာခဲ့ရပါတယ်။ သင်တန်းမှာ ရာသီသွေးပေါ်ခြင်းနဲ့ ပတ်သက်လို့ သိပ္ပံနည်းကျ ရှင်းပြ တော့မှ ကျွန်မတို့ ကောင်းကောင်း နားလည်သဘောပေါက်သွားပြီး ရာသီသွေးဟာ လူသားမျိုးနွယ်ရဲ့ အနာဂတ်မျိုးဆက်တွေအတွက် အရေးကြီးတယ် ဆိုတာကို သိရှိခွင့် ရခဲ့လို့ စိတ်သက်သာရာ ရခဲ့ပါတယ်။” - ရခိုင်ပြည်နယ်မှ အမျိုးသမီးငယ်တစ်ဦး

“ရာသီသွေးပေါ်တာနဲ့ ပတ်သက်လို့ ဆွေးနွေးတာတွေလည်း အရမ်းကောင်းပါတယ်။ ကျွန်မသမီးက မကြာသေးခင်ကမှ ပထမဆုံးအကြိမ် ရာသီသွေးစပေါ်တာပါ။ သင်တန်းမှာ ရခဲ့တဲ့ ဗဟုသုတတွေကို ကျွန်မ အသုံးပြုနိုင်ခဲ့တယ်။ ကျွန်မတို့အလှည့်တုန်းကတော့ ဒီအကြောင်းတွေကို ပြောပြမယ့်သူ မရှိခဲ့ဘူး။ အိမ်ထောင် ရေးမှာလည်း နားထောင်ပေးတဲ့ စွမ်းရည်တွေကို အသုံးပြုနိုင်ခဲ့တယ်။ ဒါတွေအားလုံးဟာ လက်တွေ့မှာ အရမ်းအသုံးဝင်ပါတယ်။” - ရန်ကုန်မှ အမျိုးသမီးငယ်တစ်ဦး

“ရာသီသွေးပေါ်တာနဲ့ပတ်သက်တဲ့ ကျန်းမာရေးကိစ္စတွေ ဆွေးနွေးတာဟာ ကျွန်မတို့အတွက် တကယ်ကို အံ့ဩစရာ ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်မလို အိမ်ထောင်ရှင်တစ်ယောက်တောင် အဲဒီအကြောင်းတွေကို အရင်က တစ်ခါမှ မကြားခဲ့ဖူးပါဘူး။ ကျွန်မက ဆိုင်လေးတစ်ဆိုင် ဖွင့်ထားပါတယ်။ တချို့ ဈေးဝယ်လာတဲ့ အမျိုးသမီး တွေက အမျိုးသမီး လစဉ်သုံးပစ္စည်း ဝယ်ဖို့ကိုတောင် ရှက်နေတတ်တာပါ။ အခုတော့ ကျွန်မက သူတို့ကို ရှင်းပြတယ်။ ရာသီသွေးနဲ့ ပတ်သက်လို့ ရှက်စရာမလိုတဲ့အကြောင်း၊ လူမမြင်အောင် ဖွက်နေစရာမလိုတဲ့ အကြောင်း၊ ကိုယ်ဝန်ဆောင်တာနဲ့ ပတ်သက်လို့လည်း ကလေးမရရင် လူတွေက အမျိုးသမီးတွေကိုပဲ အပြစ်တင်ကြတယ်။ တကယ်က အမျိုးသားကြောင့်လည်း ဖြစ်နိုင်တယ်ဆိုတာကို အခု ကျွန်မတို့ နားလည် သွားပြီ။ အမျိုးသမီးတွေကိုပဲ အပြစ်တင်သင့်ပါဘူး။ အဖေကိုတောင် အဲဒီအကြောင်း ပြောပြဖြစ်သေးတယ်။ အသုံးဝင်တဲ့အချက်တွေ အများကြီး ကျွန်မတို့ သိခွင့်ရခဲ့ပါတယ်။ ရာသီသွေးက မသန့်ရှင်းဘူးလို့ ကျွန်မတို့ ယုံကြည်ခဲ့ကြတယ်။ ဒါဟာ မှားနေတယ်ဆိုတာ ဒီဆွေးနွေးပွဲကနေ သိခဲ့ရတယ်။ ကျွန်မတို့ အမျိုးသမီးတွေဟာ ရာသီသွေးပေါ်လို့ ဘုန်းကံနိမ့်သူတွေလို့ သတ်မှတ်တာဟာ မှားနေပါတယ်။ လူသားမျိုးဆက်မပြတ်ဖို့ ရာသီသွေးက အရေးကြီးပါတယ်။” - ရန်ကုန်မှ အမျိုးသမီးငယ်တစ်ဦး

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ရာသီသွေးဆိုင်ရာ ကျန်းမာရေးကိစ္စများနှင့် SRH အကြောင်းအား လူအများကြား ဆွေးနွေးပြောဆိုမှုများ အလွန်နည်းပါးပြီး ကျောင်းများတွင်လည်း လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ ပညာပေးခြင်း မရှိပါ။ ပါဝင်ဆွေးနွေးသူအများအပြားအတွက် ‘ပြောကြမယ်’ အစီအစဉ်တွင် ထိုအကြောင်းများကို ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း ဆွေးနွေးခြင်းသည် ပထမဦးဆုံးအကြိမ် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုဆွေးနွေးပွဲများတွင် ပါဝင်သူအချို့အား ထိုကိစ္စများကို ရှက်စရာဟု မထင်ဘဲ ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း ဆွေးနွေးနိုင်လာအောင် အားပေးကူညီခဲ့ရပါသည်။

“အစပိုင်းမှာတော့ လိင်မှုဆိုင်ရာနဲ့ ရာသီသွေးပေါ်တဲ့ ကိစ္စတွေကို ဆွေးနွေးတာဟာ ကျွန်တော့်အတွက် ခက်ခဲပြီး သက်တောင့်သက်သာ မရှိလှပါဘူး။ ကျွန်တော့ဘဝ တစ်လျှောက်လုံးမှာ လိင်မှုဆိုင်ရာ ကိစ္စတွေကို တစ်ခါမှ ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း မဆွေးနွေးခဲ့ဖူးဘူးလေ။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော်နဲ့အတူ ပါဝင်ဆွေးနွေးကြတဲ့ တခြားသူတွေရဲ့ အားပေးကူညီမှုနဲ့ ဒီအခက်အခဲကို ကျော်လွှားနိုင်ခဲ့ပါတယ်။” - ရန်ကုန်မှ အမျိုးသားကြီးတစ်ဦး

သင်တန်းတွင် ဖြန့်ဝေပေးခဲ့သည့် ရာသီသွေးပေါ်ခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ ကိစ္စများအကြောင်း ပါဝင်သည့် စာအုပ်များကို ရပ်ရွာထဲရှိ အခြားသူများထံသို့ တစ်ဆင့်ပြန်၍ မျှဝေပေးသူမှာ အနည်းဆုံးတစ်ဦး ရှိခဲ့ပါသည်။ အမျိုးသမီးကြီးများအဖွဲ့တွင် ပါဝင်သူတစ်ဦး ဖြစ်ပါသည်။ ပါဝင်တက်ရောက်သူ အများအပြားသည် ရာသီသွေးပေါ်ခြင်းနှင့် SRH အစီအစဉ်အား မှတ်မိနေကြပြီး ထိုအစီအစဉ်သည် ၎င်းတို့အား အမြင်ဖွင့်ပေးနိုင်ခဲ့သည်မှာ ထင်ရှားပါသည်။ သို့သော် နမူနာအုပ်စုအရွယ်အစားသည် အတန်အသင့် သေးငယ်ပြီး ဆွေးနွေးပွဲများ ပြုလုပ်ခဲ့ချိန်နှင့် ဤသုံးသပ်လေ့လာမှုကို ပြုလုပ်ချိန် ကြားအချိန်ကာလမှာ များစွာရှည်ကြာခြင်း မရှိသေးသဖြင့် ၎င်းတို့ထံတွင် ရှိနေသည့် အစွဲများနှင့် အယူသီးမှုများအား အမှန်တကယ် စွန့်လွှတ်နိုင်ခြင်း ရှိ/မရှိ ဟူသည်ကို တိုင်းတာရန်မှာ မဖြစ်နိုင်ပါ။

ဂျန်ဒါဆက်နွယ်မှုများ မေးခွန်းထုတ်လာခြင်း

ဤအစီအစဉ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံရှိ ‘ဘုန်းကံ’ သို့မဟုတ် ယောကျ်ားတို့၏ အခွင့်အာဏာအပါအဝင် ယောကျ်ားပီသမှု၊ မိန်းမပီသမှုတို့နှင့်စပ်လျဉ်း၍ လူအများတွင်ရှိသည့် အမြင်များ၊ အစွဲအလမ်းများကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရန် ကြိုးပမ်းခဲ့ပါသည်။ ပါဝင်သူအချို့က အိမ်ထောင်စုတစ်စုအတွင်းရှိ အမျိုးသားများနှင့် အမျိုးသမီးများ၏ အခန်းကဏ္ဍများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အမြင်များ ပြောင်းလဲလာပုံကို ပြောပြခဲ့ကြပါသည်။

“အမျိုးသားတွေ လုပ်တဲ့အလုပ်ကိုပဲ ‘တကယ့်အလုပ်’ လို့ ထင်ကြတယ်။ အမျိုးသမီးတွေ လုပ်နေတဲ့ အိမ်မှုကိစ္စတွေကို တန်ဖိုးရှိတယ်မထင်ကြဘူး။ ပေါ့ပေါ့တန်တန် သဘောထားကြတယ်။ မိသားစုကို ရှာဖွေကျွေးမွေးနေတဲ့ ခင်ပွန်းယောကျ်ားတွေက အမျိုးသမီးတွေအပေါ် ဆက်ဆံတဲ့အခါ တရားမျှတမှု မရှိတာတွေ ရှိတယ်။ ဒီသင်တန်းမှာ ဆွေးနွေးခဲ့ရတဲ့ သင်ခန်းစာတွေက အဲဒါကို ပြန်ပြီးသုံးသပ်ဆင်ခြင်ဖြစ်အောင် နှိုးဆော်ပေးနိုင်ခဲ့ပါတယ်။ အမျိုးသမီးတွေ လုပ်နေတဲ့ အိမ်အလုပ်တွေကို တန်ဖိုးထားဖို့ တစ်သက်လုံး အသင်မခံခဲ့ရဖူးဘူး။ ဒါက သူတို့အလုပ်ပဲလို့ပဲ ကျွန်တော်တို့က တွေးခဲ့တာ။ ဒါကြောင့် ဒီလိုသဘောတရားအသစ်တွေကို လေ့လာဖို့ ကျွန်တော် အရမ်းစိတ်ဝင်စားခဲ့ပါတယ်။” - ရခိုင်ပြည်နယ်မှ အမျိုးသားကြီးတစ်ဦး

“တကယ်တမ်းကြည့်ရင် အမျိုးသမီးတွေက ပိုပြီးအလုပ်လုပ်ရပေမဲ့ သူတို့ကို မှီခိုသူတွေလို့ သတ်မှတ်ကြတယ်။ ယောကျ်ားဖြစ်ဖြစ်၊ မိန်းမဖြစ်ဖြစ် ဘယ်သူမဆို တန်းတူညီမျှ ဖြစ်သင့်တယ်။ ပိုက်ဆံရရ၊ မရရ သူတို့လုပ်တဲ့ အလုပ်တွေကို တန်းတူ အသိအမှတ်ပြုပြီး တန်ဖိုးထားသင့်တယ်။” - ရခိုင်ပြည်နယ်မှ အမျိုးသားငယ်တစ်ဦး

ဖြစ်ရပ်ဖော်ပြချက် (၂) - ဘောင်ကန်သတ်ခြင်းနှင့် နှစ်ဆထမ်းထားရသော ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးအား လျှော့ချခြင်း

ဒေါ်မြမြ (အမည်ရင်းမဟုတ်ပါ) သည် ဒေါ်ပုံမြို့နယ် အဖွဲ့တစ်ဖွဲ့မှ အမျိုးသမီးကြီးတစ်ဦး ဖြစ်သည်။

“ဆွေးနွေးပွဲတွေက သင်ယူခဲ့တာတွေကို အသုံးပြုပြီး ကျွန်မ ထမ်းထားရတဲ့ အလုပ်ဝန်ကို လျှော့ချနိုင်ခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်မအတွက် တကယ်အသုံးဝင်ခဲ့ပါတယ်။ အရင်ကဆို ကျွန်မက အိမ်အလုပ်တွေ အကုန်လုပ်တယ်။ ကလေးတွေကို ပြုစုစောင့်ရှောက်တယ်။ မိသားစုနဲ့ပတ်သက်တဲ့ တခြားအလုပ်တွေ အကုန်လုံးကိုလည်း လုပ်တယ်။ ကျွန်မက အမေတစ်ယောက်၊ ဇနီးမယားတစ်ယောက်မို့ အိမ်က ကိစ္စမှန်သမျှကို တာဝန်ယူရမယ်၊ လုပ်ရမယ်လို့ ထင်ခဲ့ပါတယ်။ အိမ်အလုပ်တွေလုပ်ရတာ၊ ကလေးတွေကို ပြုစုစောင့်ရှောက်ရတာ အရမ်း ပင်ပန်းတယ်ဆိုတာ ဘယ်သူ့ကိုမှ ထုတ်မပြောဖြစ်ခဲ့ဘူး။ ဘယ်သူ့ဆီကမှလည်း အကူအညီမတောင်းခဲ့ဘူး။ ပင်ပန်းလို့ ညည်းညူတာ၊ ကိုယ့်ရဲ့ခံစားချက်ကို မျှဝေတာတွေလည်း မလုပ်ခဲ့ဘူး။ ဒါပေမဲ့ ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းမှု စွမ်းရည်တချို့နဲ့ တစ်ဘက်သားကို အပြစ်မတင်ဘဲ ကိုယ့်ခံစားချက်ကို ပြောလိုရတဲ့ နည်းလမ်း ('I statements') တွေ သင်ယူခဲ့ပြီးတဲ့နောက်မှာ ကျွန်မရဲ့ ခံစားချက်တွေကို ပိုပြီး ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း ထုတ်ပြောနိုင် လာတယ်။ ကျွန်မ ဘာလိုချင်တယ်၊ ဘယ်လိုပုံစံမျိုး လိုချင်တယ်ဆိုတာကို တိုက်ရိုက်တောင်းဆိုခွင့်ရှိတယ် ဆိုတာ နားလည်လာတယ်။”

ဒေါ်မြမြသည် ‘ပြောကြမယ်’ စီမံကိန်းတွင် ပါဝင်ပြီးသည့်နောက် ယခုအခါ သူမ၏ အလုပ်တာဝန်များကို သူမ၏ ခင်ပွန်း၊ သားသမီးများနှင့် မျှဝေထမ်းဆောင်ပါသည်။ သူမသည် သင်တန်းတွင် သိရှိလာသည်များကို ခင်ပွန်းဖြစ်သူ အား ပြောပြဆွေးနွေးပြီး ကလေးများကို ပြုစုစောင့်ရှောက်ရာတွင် ကူညီရန်နှင့် အိမ်မှုကိစ္စများကို ကလေးများနှင့် အတူ ခွဲဝေလုပ်ကိုင်ပေးရန် ခင်ပွန်းဖြစ်သူ လက်ခံလာအောင် ပြောဆိုနိုင်ခဲ့ပါသည်။

“ကျွန်မ ယောက်ျားက ကျွန်မတို့ အိမ်ထောင်ကျပြီးကတည်းက ချက်ပြုတ်တာတွေ၊ အိမ်အလုပ်တွေကို တစ်ခါမှ မလုပ်ပေးခဲ့ဖူးပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ အခုသူလည်း ပြောင်းလဲလာပါပြီ။ ကလေးတွေနဲ့အတူ ထမ်းဆောင်တာ၊ အိမ်မှုကိစ္စလုပ် ပေးတာတွေ ရှိလာပါတယ်။ ကျွန်မယောက်ျားက ကလေးတွေကိုလည်း တာဝန်တွေ ခွဲပေးပြီး သူတို့ဖာသာ လုပ်နိုင်တဲ့ အလုပ်တွေကို လုပ်ခိုင်းပါတယ်။ ကျွန်မ ပင်ပန်းလာရင် သူတို့က ဝိုင်းကူပြီး ကျွန်မကို နားခိုင်းပါတယ်။”

ဒေါ်မြမြသည် သင်တန်းတွင် လေ့လာသိရှိခဲ့သည်များကို အိမ်နီးနားချင်းများကိုလည်း မျှဝေပေးခဲ့ပါသည်။ ထိုသို့ မျှဝေပေးခဲ့ခြင်းကြောင့် သူမ၏ အိမ်နီးချင်းတစ်ဦးအား ညီမဖြစ်သူနှင့် ဆက်ဆံရေး အဆင်ပြေလာအောင် ကူညီ ပေးနိုင်ခဲ့ပါသည်။ ဒေါ်မြမြ၏ ပြောပြချက်အရ ထိုညီအစ်မနှစ်ယောက်သည် အိမ်အလုပ်နှင့်ပတ်သက်၍ အမြဲ ရန်ဖြစ်လေ့ရှိသည်ဟု ဆိုပါသည်။ ညီမဖြစ်သူက အိမ်အလုပ်များအားလုံးကို လုပ်ရပြီး ကလေးများကိုလည်း ပြုစု စောင့်ရှောက်ပေးရသဖြင့် မတရားဟု ခံစားရပါသည်။ အစ်မဖြစ်သူကမူ သူမသည် မိသားစုကို ပံ့ပိုးရန်အတွက် အိမ်အပြင်ထွက်၍ အလုပ်လုပ်နေရသူဖြစ်သည်ဟု တုံ့ပြန်ပါသည်။ ဒေါ်မြမြသည် ထိုညီအစ်မနှစ်ဦးစလုံးနှင့် စကားပြောကာ ၎င်းတို့နှစ်ယောက်စလုံးသည် မိသားစုအတွက် လုပ်ကိုင်ပေးနေခြင်းဖြစ်သဖြင့် မိမိအလုပ်ကို တန်ဖိုးထားသလို တစ်ယောက်နှင့် တစ်ယောက်လည်း အပြန်အလှန် တန်ဖိုးထားသင့်ကြောင်း သိမြင်လာအောင် ကူညီပေးနိုင်ခဲ့ပါသည်။ ထိုညီအစ်မ နှစ်ယောက်သည် ယခုအခါ ဆက်ဆံရေး အဆင်ပြေနေပြီဟု သိရပါသည်။

ပါဝင်တက်ရောက်ခဲ့ကြသည့် အမျိုးသမီးကြီးအများအပြားနှင့် အမျိုးသမီးငယ် အများအပြားအတွက် အမျိုးသားများနှင့် ယှဉ်လျှင် သိမ်ငယ်နေသည့် စိတ်များကို ကျော်လွှားရာတွင် သင်တန်းများက အထောက်အကူဖြစ်ခဲ့ပါသည်။ ထိုသို့ သိမ်ငယ်စိတ် ဖြစ်ရခြင်းသည် လူမှုအဖွဲ့အစည်းအတွင်း အမြစ်တွယ်နေသည့် ယုံကြည်ချက်များနှင့် တစ်စိတ်တစ်ဒေသ

အားဖြင့် ဆက်စပ်နေပါသည်။ အမျိုးသမီးများသည် ရာသီသွေးပေါ်သဖြင့် သန့်ရှင်းမှုမရှိ (အပေါ်တွင် ကြည့်ပါ)၊ အမျိုးသားများသည် 'ဘုန်းကံကြီးသူများ ဖြစ်သည်' ဟူသော အယူအဆများနှင့် ဆက်နွယ်ပါသည်။ ထိုအယူအဆများနှင့် စပ်လျဉ်း၍လည်း သင်တန်းများတွင် ထည့်သွင်းဆွေးနွေးပေးခဲ့ပါသည်။

“ကျွန်မရဲ့ အကြီးမားဆုံး ပြောင်းလဲမှုကတော့ ယုံကြည်ချက် ရှိလာတာပါ။ ကျွန်မက မိန်းမတစ်ယောက် ဖြစ်တာကို အမြဲပဲ သိမ်ငယ်ခဲ့တယ်။ ဒါပေမဲ့ မိန်းမတွေနဲ့ ယောက်ျားတွေ ဆိုတာ တန်းတူဖြစ်တယ်ဆိုတာကို သိရှိခွင့်ရခဲ့ပါတယ်။” - ရခိုင်ပြည်နယ်မှ အမျိုးသမီးတစ်ဦး

သို့သော် စီမံကိန်းအကောင်အထည်ဖော်သည့် ဝန်ထမ်းများနှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုများအရ အမျိုးသားများက ပိုမြတ်သည် ဟူသည့် ထုံးတမ်းစဉ်လာ လက်ခံလာသော အတွေးအခေါ်များကို စွန့်လွှတ်ရန်မှာ ပါဝင်ဆွေးနွေးသူတိုင်း အတွက် လွယ်ကူသည်တော့မဟုတ်ပါ။ သို့သော် ၎င်းတို့ တစ်သက်တာလုံး ဂျန်ဒါနှင့်ပတ်သက်၍ ပုံသွင်းခံလာရမှုများကို ၁၂ပတ်ကြာ အစီအစဉ်တစ်ခုတွင် ပါဝင်တက်ရောက်ရုံဖြင့် ကျော်လွှားနိုင်ရန် ခက်ခဲမည်ဆိုသည်ကို နားလည်ပေးနိုင်ပါ သည်။

ရန်ကုန်နှင့် ရခိုင်ပြည်နယ် နှစ်နေရာစလုံးမှ ဖြေဆိုသူအမျိုးသားအချို့က ဤအစီအစဉ်သည် ၎င်းတို့နှင့် ၎င်းတို့၏ ဇနီးများ၊ ချွေးမများအပါအဝင် မိသားစုဝင်များနှင့် ဆက်ဆံရေးများ တိုးတက်ကောင်းမွန်လာစေရန် အထောက်အကူပြုခဲ့ ပြီး မိသားစုများအတွင်း တင်းမာမှုများ လျော့နည်းစေခဲ့သည်ဟု ဆိုပါသည်။

မတူကွဲပြားသော SOGIESC များ

မတူကွဲပြားသော SOGIESC နှင့် LGBTIQ+ များအကြောင်း ဆွေးနွေးသည့် အစီအစဉ်များသည် အခက်ခဲဆုံးဖြစ်သည်ဟု ပါဝင်တက်ရောက်သူများက ယူဆကြပြီး အဓိကအကြောင်းရင်းမှာ အခေါ်အဝေါ်၊ အသုံးအနှုန်းများကို နားလည်ရန် ခက်ခဲသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ သင်တန်းများကို မြန်မာဘာသာစကားဖြင့် ပြုလုပ်ပေးခြင်းဖြစ်သော်လည်း မြန်မာနိုင်ငံ တွင် မတူကွဲပြားသော SOGIESC များနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် အဓိကကျသော ဝေါဟာရအသုံးအနှုန်းများကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာ ဖြင့်သာ သို့မဟုတ် အင်္ဂလိပ်အတိုကောက်စကားလုံးများဖြင့်သာ ဖော်ပြပြောဆိုကြသဖြင့် (ဥပမာ LGBTI သို့မဟုတ် SOGI) တက်ရောက်သူများအပြားအတွက် နားလည်ရန်ခက်ခဲခဲ့ပါသည်။ အထူးသဖြင့် အင်္ဂလိပ်စာမကျွမ်းကျင်သူများ၊ NGO များတွင် အသုံးပြုသော စကားအသုံးအနှုန်းများနှင့် ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်မှုမရှိသူများအတွက် ပို၍ပင်ခက်ခဲပါသည်။¹³ ရခိုင်ပြည်နယ်ရှိ ကျေးလက်ဒေသမှ တက်ရောက်သူများ သို့မဟုတ် ကျောင်းသင်ပညာရေး အားနည်းသူများအဖို့ များစွာ အခက်အခဲတွေ့ခဲ့ပါသည်။

“ကျွန်မအတွက် တစ်ခုတည်းသော အခက်အခဲက LGBT နဲ့ပတ်သက်တဲ့ စကားလုံးအသုံးအနှုန်းတွေပါ။ အခေါ်အဝေါ်တွေကို ကျွန်မ သိပ်နားမလည်တော့ အဲဒီအကြောင်းကို ဆွေးနွေးတဲ့အခါ တကယ်ကို အဆင်မပြေ ပါဘူး။” - ရန်ကုန်မှ အမျိုးသမီးတစ်ဦး

ထိုသို့သော စိန်ခေါ်မှုများ ရှိသော်ငြားလည်း ထိုအစီအစဉ်များတွင် ဆွေးနွေးခဲ့သည်များကို ပါဝင်တက်ရောက်ခဲ့သူ အများအပြားက ကောင်းစွာ မှတ်မိနေကြပြီး ၎င်းတို့၏ ယခင်ကရှိခဲ့သော သဘောထားအမြင်များကို ပြန်လည် သုံးသပ်ဖြစ်အောင် နှိုးဆော်ပေးနိုင်ခဲ့ပါသည်။

13 မြန်မာနိုင်ငံရှိ မတူကွဲပြားသော SOGIESC အခွင့်အရေး တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများနှင့် ထိုလူမှုအသိုင်းအဝိုင်းမှ လူများ က မြန်မာစကားလုံးများနှင့်နှိုင်းယှဉ်လျှင် အင်္ဂလိပ် အသုံးအနှုန်းများသည် ချိုးနှိမ်ရှုတ်ချသည့်သဘော သက်ရောက်မှု ပိုနည်းသည်ဟု ယူဆသဖြင့် အင်္ဂလိပ်စကားလုံးများကို အသုံးပြုရန် ပို၍နှစ်သက်ကြပါသည်။

“အခုအခါမှာ LGBT တွေအပေါ် ကျွန်မရဲ့ ရှုမြင်ပုံက ကွာခြားသွားပြီဆိုတာ ဝန်ခံရမှာပါ။ အရင်တုန်းက ဒီလူတွေ ဘာလို့ ဒီပုံစံမျိုး ပြုမူကြတယ်ဆိုတာ ကျွန်မ နားမလည်ခဲ့ပါဘူး။ သူတို့ကို သဘာဝကျဘူးလို့ ကျွန်မ တွေးခဲ့ဖူးပါတယ်။” - ရန်ကုန်မှ အမျိုးသမီးငယ်တစ်ဦး

“LGBT အကြောင်း ဆွေးနွေးတဲ့အစီအစဉ်က ကျွန်တော့်အတွက် အတော်လေး ထိတ်လန့်အံ့ဩစရာ အစီအစဉ် တစ်ခု ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော် LGBT တွေကို အကြောင်းမဲ့ မုန်းတီးခဲ့တယ်ဆိုတာ ကျွန်တော် သိခဲ့ရတယ်။ သူတို့တွေကို အယောင်ဆောင်တွေလို့ ကျွန်တော်ထင်ခဲ့တယ်။ ကျွန်တော်မိသားစုဝင်တွေထဲမှာလည်း သူတို့လို ဖြစ်လာမှာကို အရမ်းစိုးရိမ်ခဲ့တယ်။ ခုတော့ ဒါဟာသူတို့ရဲ့ ဖြစ်တည်မှုပဲဆိုတာ နားလည်လာတယ်။ အရင်တုန်းက သူတို့ကို အထင်သေးခဲ့တာကို နောင်တရမိပါတယ်။” - ရန်ကုန်မှ အမျိုးသားကြီးတစ်ဦး

“ရိုးရိုးသားသားပြောရရင် LGBT တွေကို တစ်ဖက်သတ် မုန်းတီးခဲ့ဖူးတယ်။ ဒီဆွေးနွေးပွဲက ကျွန်မကို အမြင် ဖွင့်ပေးခဲ့ပါတယ်။” - ရန်ကုန်မှ အမျိုးသမီးငယ်တစ်ဦး

“ကျွန်တော့်အတွက် အံ့ဩစရာကောင်းတဲ့ ဆွေးနွေးမှုတွေထဲမှာ SOGI လည်းပါတယ်။ အဲဒါက ကျွန်တော့် အတွက် အသစ်အဆန်းပဲ။ လူသားတွေရဲ့ ဂုဏ်သိက္ခာ၊ တန်ဖိုးနဲ့ လေးစားမှုတွေအကြောင်း ပိုပြီး သိခွင့်ရခဲ့ တယ်။ ကျွန်တော်တို့အနေနဲ့ ဒီအတိုင်း မျက်စိမှိတ် လက်ခံလိုက်တာမျိုးထက် သူတို့တွေရဲ့ ဖြစ်တည်မှုကို ပိုပြီး နားလည်သွားတာမျိုး ဖြစ်သင့်တယ်။” - ရန်ကုန်မှ အမျိုးသားကြီးတစ်ဦး

မတူကွဲပြားသော SOGIESC ရှိသူများနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် သဘောထားအမြင်များ ပြောင်းလဲသွားမှုသည် ရခိုင်ပြည်နယ်နှင့် နှိုင်းစာလျှင် ရန်ကုန်မှ ဖြေဆိုသူများကြားတွင် ပို၍ သိသာထင်ရှားပါသည်။ ဤသို့ ကွဲပြားခြင်း၏ အကြောင်းတစ်ခုမှာ ရန်ကုန်မှ ပါဝင်တက်ရောက်သူများသည် ယခင်က NGO များမှ အကောင်အထည်ဖော်သည့် အသိပညာပေးအစီအစဉ် များတွင် ပါဝင်တက်ရောက်ဖူးသည့် အတွေ့အကြုံများရှိကြသဖြင့် ဆွေးနွေးမှုများတွင် အသုံးပြုသည့် စကားလုံး အသုံးအနှုန်းများကို ပို၍ နားလည်သိရှိကြသောကြောင့် ဖြစ်သည်ဟု ဆိုရပါမည်။ ထို့အပြင် ဒေါ်ပုံမြို့နယ်မှ အမျိုး သားငယ်များအဖွဲ့ထဲတွင် အမျိုးသားအချင်းချင်း နှစ်သက်သူ (Gay) သို့မဟုတ် အမျိုးသမီးကဲ့သို့ပြုမူနေထိုင်သူ (Trans gender) ခုနစ်ဦး ပါဝင်ပြီး ၎င်းတို့သည် ၎င်းတို့၏ ကိုယ်တွေ့အတွေ့အကြုံများကို ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း မျှဝေပေးရန် လိုလိုလားလားရှိကြကာ အမှန်တကယ်လည်း မျှဝေပေးခဲ့ကြပါသည်။ ဒေါ်ပုံမြို့နယ်မှ ထိုအဖွဲ့တွင် ပါဝင်ခဲ့ကြသူများ အားလုံးသည် ၎င်းတို့နှင့် မျက်နှာချင်းဆိုင် အပြန်အလှန် ပြောဆိုဆွေးနွေး မေးမြန်းခွင့် ရခဲ့ကြပါသည်။ သို့သော်လည်း ရခိုင်ပြည်နယ်မှ ဖြေဆိုသူများကလည်း သမားရိုးကျ လက်ခံလာခဲ့သည့် တစ်ဖက်သတ်မုန်းတီးမှုအချို့ကို မှားယွင်းနေ ကြောင်း လက်ခံခဲ့ကြပြီး အခြားသူများကို ပြန်လည်မျှဝေပြောပြ၍ ပညာပေးလိုစိတ်ရှိကြကြောင်း တွေ့ရှိရသဖြင့် မတူကွဲပြားသော SOGIESC များနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ပို၍ ပွင့်လင်းလာကြသည်ဟု ဆိုရမည်ဖြစ်ပါသည်။

“အရင်တုန်းက ကျွန်မက LGBT တွေကို ခွဲခြားဆက်ဆံခဲ့ပါတယ်။ အခုတော့ အဲဒီလို မပြောသင့်ဘူးဆိုတာ သိလာပါပြီ။ သူတို့ကို နားလည်ပေးနိုင်အောင်လည်း ကြိုးစားနေပါတယ်။” - ရခိုင်ပြည်နယ်မှ အမျိုးသမီးကြီး တစ်ဦး

“ကျွန်မက LGBT တွေကို သူတို့ နေထိုင်တဲ့ပုံစံကြောင့် လှောင်ပြောင်ခဲ့ဖူးတယ်။ အခုတော့ သူတို့ကို နားလည်စ ပြုလာပါပြီ။ သူတို့ကိုလည်း သူတို့ရဲ့ အရှိအတိုင်း လက်ခံနိုင်လာပါပြီ။ သူတို့တွေ ပြုမူတဲ့ ပုံစံတွေဟာ သူတို့ရဲ့ သဘာဝအတိုင်း ပြုမူကြတာပါ။ အဲဒါကိုလည်း ကျွန်မရဲ့ ဆွေမျိုးတွေနဲ့ အိမ်နီးချင်းတွေကိုပါ ပြောပြဖြစ် ပါတယ်။” - ရခိုင်ပြည်နယ်မှ အမျိုးသမီးငယ်တစ်ဦး

“LGBT တွေဟာ အရင်ဘဝက မကောင်းမှုတွေ လုပ်ခဲ့တဲ့သူတွေလို ယုံကြည်ကြောင်း ပါဝင်ဆွေးနွေးတဲ့လူ အများအပြားက ပြောခဲ့ကြပါတယ်။ အစီအစဉ်ပံ့ပိုးသူက အဲဒီမှားယွင်းတဲ့ အယူအဆတွေကို တည်တည် ငြိမ်ငြိမ်နဲ့ ထိထိမိမိ ဖြေရှင်းပေးနိုင်ခဲ့ပါတယ်။” -ရခိုင်ပြည်နယ်မှ အမျိုးသားငယ်တစ်ဦး

သို့သော် ပါဝင်ဆွေးနွေးသူအားလုံးသည် ဤအကြောင်းအရာနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ဗဟုသုတများ ရရှိခဲ့ကြသော်လည်း ထို့ထက်ပို၍ လက်ခံနားလည်ပေးရန် အချို့မှာ အဆင်သင့်မဖြစ်ကြသေးပါ။

“ကျွန်မကတော့ သူတို့ကို ဆန့်ကျင်ဘက်လိင်ကိုပဲ သဘောကျစေချင်တယ်။ သူတို့ရဲ့ ဖြစ်တည်မှုကို နားလည် ပေးမဲ့လည်း ဆန့်ကျင်ဘက်လိင်ကို သဘောကျတာက သဘာဝကျပြီး အဲဒီအတိုင်းပဲ ဖြစ်သင့်တယ်လို့ ထင်တယ်။ အဲဒီလိုမှလည်း သူတို့ဘဝတွေ ပိုပြီးအဆင်ပြေလွယ်ကူမှာပေါ့။” - ရန်ကုန်မှ အမျိုးသမီးကြီးတစ်ဦး

မြန်မာ့လူမှုအဖွဲ့အစည်းတွင် မတူကွဲပြားသော SOGIESC ရှိသူများသည် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုများကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ရင်ဆိုင်နေရဆဲဖြစ်ကြောင်း ထိုကဲ့သို့ သဘောထားအမြင်များက ညွှန်ပြလျက်ရှိပါသည်။ ရန်ကုန်မှ အဖွဲ့များထဲတွင် ပါဝင်သည့် LGBTQ+ အဖွဲ့ဝင်များက ၎င်းတို့၏ အတွေ့အကြုံများအား အောက်ပါအတိုင်း မျှဝေပေးခဲ့ကြပါသည်။

“ကျွန်တော်က LGBT တစ်ယောက် ဖြစ်လို့ ကျွန်တော့်အဖော်ရဲ့ မိသားစုက ကျွန်တော့်ကို မကြိုက်ကြဘူး။ ဒီဆွေးနွေးပွဲကနေရလာတဲ့ ဗဟုသုတနဲ့ ကျွမ်းကျင်မှုတွေက သူ့မိသားစုနဲ့ ဆက်ဆံရေး တိုးတက်အောင် အထောက်အကူ ပြုခဲ့ပါတယ်။ အရင်တုန်းကဆို သူတို့က ကျွန်တော့်ကို အဖက်မလုပ်ကြဘူး။”

“ကျွန်တော့်မိသားစုက ကျွန်တော့်ကို လက်မခံကြဘူး။ ဒီမှာ ကျွန်တော် လေ့လာသိရှိခဲ့တာတွေကို ကျွန်တော့် မိသားစုကို မျှဝေပေးဖြစ်တယ်။ LGBT အသိုင်းအဝိုင်းကြားမှာလည်း ခွဲခြားဆက်ဆံမှုတွေ ရှိတယ်။ ကျွန်တော် သင်ယူရရှိခဲ့တာတွေကို အသုံးပြုပြီး ပိုကောင်းတဲ့ ဆက်ဆံရေးတွေ တည်ဆောက်ဖို့ ကြိုးစားနေပါတယ်။”

“ကျွန်တော့်မိသားစုနဲ့ ဆက်ဆံရတာ ကျွန်တော့်အတွက် တကယ်ကိုခက်ခဲပါတယ်။ သူတို့က အမျိုးသမီး ကဲ့သို့ပြုမှု နေထိုင်သူ (Transgender) တွေကို အသိအမှတ်မပြုကြဘူး။ သူတို့က တစ်သက်လုံး ကျွန်တော့်ကို မှားယွင်းမှုတစ်ခုအဖြစ် ယူဆခဲ့ကြတယ်။ သူတို့ပြောတဲ့ အဲဒီမှားယွင်းမှုကို ဘယ်လို ပြန်ပြင်ရမှန်းလည်း ကျွန်တော် မသိဘူး။ အဲဒါကြောင့် သူတို့နဲ့ ခပ်ခွာခွာပဲနေခဲ့တယ်။ စကားလည်း လိုအပ်မှပဲ ပြောဖြစ်တယ်။”

မတူကွဲပြားသော SOGIESC ရှိသူများက ပေါင်းသင်းဆက်ဆံရေးပညာအသစ်များ သင်ယူခွင့်ရခြင်း နှင့် ၎င်းတို့၏ ရပ်ရွာအသိုင်းအဝိုင်းမှ လိင်ကွဲကိုသာ စိတ်ဝင်စားသူများနှင့် ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း စကားပြောခွင့်ရခြင်းတို့က အတိုင်းအတာ တစ်ခုအထိ အကျိုးရှိကြောင်း ပြောပြကြပါသည်။ ဤသည်ကို ရန်ကုန်မှ မတူကွဲပြားသော SOGIESC ရှိသည့် ပါဝင် ဆောင်ရွက်သူများနှင့် ပြုလုပ်ခဲ့သော FGD တစ်ခုတွင် ၎င်းတို့ ပြောကြားခဲ့သည့် စကားများက သက်သေခံနေပါသည်။

“အခု ကျွန်တော်နဲ့ ကျွန်တော့်ရဲ့ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်တွေကြား ဆက်ဆံရေး ပိုကောင်းလာတယ်လို့ ခံစားရတယ်။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော်မိသားစုနဲ့ ဆက်ဆံရေးကတော့ အရင်အတိုင်း မပြောင်းလဲသေးဘူး။”

“ဆွေးနွေးပွဲက ရတဲ့ လက်ကမ်းစာစောင်ကို ကျွန်တော့်မိသားစုဝင်တွေကို ကျွန်တော်ပြခဲ့ တယ်။ အရင်ကထက် စာရင် တချို့မိသားစုဝင်တွေက ကျွန်တော့်အပေါ် ပိုပြီးနွေးထွေးလာတယ်လို့ ခံစားရတယ်။ အရင်ကလောက် ဖယ်ကြည့်မထားတော့ဘူး။ ဒါပေမဲ့လည်း ကျွန်တော့်ကို အပြည့်အဝလက်ခံလာဖို့ အများကြီးတော့ လိုပါသေး တယ်။”

“ကျွန်တော့်ရဲ့ အဖော်က ကျွန်တော်အပေါ်မှာ အရမ်းနှိပ်စားတယ်။ ဒီဆွေးနွေးပွဲက သင်ယူခွင့်ရခဲ့တာတွေကို သူ့ကို ပြန်ပြောပြခဲ့တဲ့ အချိန်ကစပြီး သူ ကျွန်တော့်ကို အနိုင်ကျင့်တဲ့ အကြိမ်ရေ နည်းလာတယ်။ အဲဒီ အကြောင်းကို သင်တန်းက လူတွေအကုန်လုံးကိုလည်း ကျွန်တော် ပြောပြပါတယ်။”

“မသန်စွမ်းမှု၊ စာနာမှု၊ အဖေနဲ့သားကြား ဆက်ဆံရေး၊ မိသားစုဝင်တွေ၊ မျှော်လင့်ချက်တွေနဲ့ တကယ့် လက်တွေ့အဖြစ်မှန်တွေအကြောင်း ဆွေးနွေးမှုတွေဟာ ကျွန်တော့်အတွက်တော့ အရမ်းကို အရေးကြီးတဲ့ အကြောင်းအရာတွေ ဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ရပ်ရွာ လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းက LGBT တွေကို လက်ခံလာတဲ့ အကြောင်း ဆွေးနွေးခဲ့ကြတယ်။ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ အတွေးတွေ၊ အမြင်တွေနဲ့ မျှော်လင့်ချက်တွေကို အပြန် အလှန် မျှဝေလှယ်နိုင်တဲ့ စုံညီ ဆွေးနွေးပွဲအစီအစဉ်ကိုတော့ အကြိုက်ဆုံးပါပဲ။ သမားရိုးကျ အတွေးအခေါ် တွေဟာ ကျွန်တော်တို့လို လူမှုရေးအရ ထိခိုက်လွယ်မှုရှိတဲ့သူတွေရဲ့ အနာဂတ်အလားအလာကို ဘယ်လို နည်းနဲ့ အကန့်အသတ်ဖြစ်စေနိုင်တယ်ဆိုတဲ့အကြောင်း ဖော်ထုတ်သိရှိခွင့်ရခဲ့ပါတယ်။”

အစီအစဉ်များတွင် လုပ်ဆောင်ခဲ့သည့် လေ့ကျင့်ခန်းအမျိုးအစားများအား ဆန်းစစ်အကဲဖြတ်ခြင်း

အစီအစဉ်တွင် လူကြိုက်အများဆုံး လေ့ကျင့်ခန်းမှာ သဏ္ဍာန်တူသရုပ်ဆောင်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ အထူးသဖြင့် အဆင်မပြေသည့်၊ ပျော်စရာမကောင်းသည့် မိသားစုတစ်စုနှင့် ပျော်ရွှင်စရာ မိသားစု တစ်စုအဖြစ် သရုပ်ဆောင်ရသည့် အစီအစဉ်ကို ပို၍ နှစ်သက်ကြပါသည်။¹⁴ ထိုသဏ္ဍာန်တူ သရုပ်ဆောင်မှု လေ့ကျင့်ခန်းအား နှစ်သက်ကြောင်း ရန်ကုန်မှ ဖြေဆိုသူများက အများဆုံး ဖော်ပြပြော ဆိုကြပါသည်။

“သဏ္ဍာန်တူ သရုပ်ဆောင်ရတဲ့ အစီအစဉ်တွေအကုန်လုံးကို ကျွန်မတို့ အရမ်းသဘောကျပါတယ်။ အရမ်း ပျော်စရာကောင်းပြီး အကုန်လုံးကလည်း တက်တက်ကြွကြွ ပါဝင်ကြတယ်။” - ရန်ကုန်မှ အမျိုးသမီးငယ် တစ်ဦး

“ကိုယ်တိုင် သရုပ်ဆောင်ရတော့ မမေ့တော့ဘူးပေါ့။”- ရန်ကုန်မှ အမျိုးသမီးကြီးတစ်ဦး

“နောက်ဆုံးနေ့မှာ လုပ်ရတဲ့ အိမ်တွင်းအကြမ်းဖက်မှုနဲ့ အိမ်နီးချင်း/ကြည့်ရှုစောင့်ရှောက်သူတွေက ဝင်ပြီး တားဆီးပေးတဲ့အကြောင်း သဏ္ဍာန်တူသရုပ်ဆောင်တဲ့ လေ့ကျင့်ခန်းတွေကို ကျွန်တော် တကယ်သဘောကျ တယ်။ ကျွန်တော့်ရဲ့ အရင်းနှီးဆုံး သူငယ်ချင်းတစ်ယောက် ကြုံတွေ့ခဲ့ရတဲ့ အတွေ့အကြုံတွေပေါ်မှာ အခြေခံပြီး ကျွန်တော်တို့အဖွဲ့ သရုပ်ဆောင်ခဲ့ကြတယ်။ အိမ်တွင်းအကြမ်းဖက်မှုတွေမှာ ဝင်ရောက်တားဆီးပေး နိုင်တဲ့ နည်းလမ်းတွေနဲ့ အကြမ်းဖက်ခံရသူတွေရဲ့ ဂုဏ်သိက္ခာကို လေးလေးစားစားနဲ့ ဘယ်လိုပုံစံ ဆက်ဆံရမယ်ဆိုတာတွေကို ကျွန်တော် လေ့လာခဲ့ရတယ်။ တကယ့်လက်တွေ့ဘဝမှာ အသုံးပြုနိုင်တဲ့အရာ တွေကို သင်ယူခွင့်ရခဲ့တယ်လို့လည်း ထင်ပါတယ်။ ဒီစီမံကိန်းမှာ ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခွင့်ရခဲ့တဲ့အတွက်လည်း တကယ်ကို ဝမ်းမြောက်ဂုဏ်ယူမိပါတယ်။” - ရန်ကုန်မှ အမျိုးသားကြီးတစ်ဦး

ပါဝင်တက်ရောက်သူများသည် ၎င်းတို့၏ အတွေးအမြင်များနှင့် ခံစားချက်များအား မျှဝေခွင့်ရပြီး မတူညီသည့် ရှုထောင့် အမြင် အမျိုးမျိုးအား လေ့လာဆန်းစစ်ခွင့်ရသည့် စုံညီဆွေးနွေးပွဲအစီအစဉ်များကိုလည်း နှစ်သက်ကြပါသည်။

14 ဤသုံးသပ်လေ့လာမှုအား ဆောင်ရွက်ရာတွင် ပါဝင်သည့် ပညာရှင်တစ်ဦး၏ ကိုယ်တိုင် လေ့လာတွေ့ရှိချက်အရ Zindagii Shoista စီမံကိန်းတွင်လည်း ဤလေ့ကျင့် ခန်းကို လူကြိုက်များကြောင်း သိရပါသည်။

“စုံညီဆွေးနွေးပွဲတွေကိုလည်း ကျွန်တော် သဘောကျတယ်။ လူကြီးတွေနဲ့ လူငယ်တွေကြား အမြင်မတူတာ တွေ၊ ကွာဟနေတာတွေ၊ နားလည်မှုလွဲနေတာတွေကို ပိုပြီးနားလည်သိရှိခွင့် ရခဲ့ပါတယ်။” - ရန်ကုန်မှ အမျိုးသားငယ်တစ်ဦး

‘ကျွန်တော်/ကျွန်မ ဟု ဖော်ပြသုံးနှုန်းခြင်း (‘I statement’) လေ့ကျင့်ခန်းကိုလည်း သဘောကျကြပြီး အထူးသဖြင့် ရန်ကုန်မြို့ မှ အမျိုးသမီးငယ်များက ပို၍ သဘောကျကြပါသည်။ အစပိုင်းတွင် ထိုလေ့ကျင့်ခန်းအား ထူးဆန်းသည်ဟု ထင်ပြီး မြန်မာနိုင်ငံနှင့် ကိုက်ညီမှု မရှိဟု ယူဆကြပါသည်။ ထိုလေ့ကျင့်ခန်းတွင် ဆွေးနွေးပွဲတက်ရောက်သူများအား ၎င်းတို့၏ အမြင်များကို ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခိုင်းပါသည်။ ဤသည်မှာ နာခံမှုရှိရမည်။ အနစ်နာခံရမည်ဟု အသင်ခံ လာရသည့် မြန်မာနိုင်ငံမှ အမျိုးသမီးငယ်များအဖို့ ထိုသို့ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုသည့် နည်းလမ်းကို အကျွမ်းတဝင် မရှိကြပါ။¹⁵

ပါဝင်တက်ရောက်သူများ နှစ်သက်သည့် နောက်ထပ် လေ့ကျင့်ခန်းတစ်ခုမှာ ဂျန်ဒါနှင့် အသက်အရွယ်ပေါ် မူတည်၍ လူမှုအဖွဲ့အစည်းမှ ထားရှိသော မျှော်လင့်ချက်များနှင့် လက်တွေ့ဘဝ အမှန်တရားများကို နှိုင်းယှဉ်သည့် လေ့ကျင့်ခန်း ဖြစ်ပြီး ထိုမျှော်လင့်ချက်များအတိုင်း ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်ခြင်း မရှိသူများနှင့် အခြားသော မိသားစုဝင်များကြား ပေါ်ပေါက်လာနိုင်သည့် မချင့်မရဲဖြစ်မှု၊ အလိုမကျမှုများ (စိတ်ခံစားချက်ပိုင်းဆိုင်ရာ အကြမ်းဖက်မှု သို့မဟုတ် ကိုယ်ထိလက်ရောက် အကြမ်းဖက်မှုများပင် ဖြစ်လာနိုင်ခြေအပါအဝင်) ကို ဆန်းစစ်ခဲ့ကြပါသည်။

“မျှော်လင့်ချက်နဲ့ တကယ့်လက်တွေ့၊ ဒါက လက်တွေ့ဘဝကို ထင်ဟပ်ပြနေပါတယ်။” - ရခိုင်ပြည်နယ်မှ အမျိုးသမီး ငယ်တစ်ဦး

ပါဝင်တက်ရောက်သူအများအပြားက အိမ်တွင်းအကြမ်းဖက်မှုကဲ့သို့ လက်တွေ့ဘဝတွင် ကြုံတွေ့ရသည့် ပြဿနာများ နှင့်စပ်လျဉ်းသည့် လေ့ကျင့်ခန်းများကို သဘောကျကြပြီး ထိုလေ့ကျင့်ခန်းများမှ နေ့စဉ်ဘဝတွင် လက်တွေ့အသုံးချ နိုင်သည့် အထောက်အကူကိရိယာများကို ရရှိခဲ့ကြကြောင်း ထောက်ခံအတည်ပြုကြပါသည်။

“ကျွန်မဘဝနဲ့ တိုက်ရိုက်ဆက်နွယ်မှုရှိတဲ့ အကြောင်းအရာတွေကို ပိုပြီး အာရုံစိုက်ဖြစ်ပါတယ်။ ဥပမာ အိမ်တွင်း အကြမ်းဖက်မှု၊ ဆက်ဆံရေးကောင်းမွန်ပြီး ပျော်စရာကောင်းတဲ့ မိသားစုနဲ့ တခြားဖြစ်ရပ်တွေကို သဏ္ဍာန်တူ သရုပ်ဆောင်တဲ့ လေ့ကျင့်ခန်းတွေမှာ ပါဝင်ခဲ့တာကို မှတ်မိနေတယ်။ အဲဒီလေ့ကျင့်ခန်းတွေက တကယ့်လက်တွေ့ ဘဝမှာ ကြုံတွေ့ရတဲ့ အခြေအနေတွေကို ထင်ဟပ်ဖော်ပြနေတာမို့ စိတ်အားထက်သန်စွာပဲ ပါဝင်သရုပ်ဆောင် ဖြစ်ခဲ့တယ်။” - ရန်ကုန်မှ အမျိုးသမီးငယ်တစ်ဦး

“လက်တွေ့ဘဝမှာ ကြုံတွေ့ရနိုင်တဲ့ ဖြစ်ရပ်တွေကို အခြေခံတဲ့ သင်တန်းအစီအစဉ်တွေဟာ ကျွန်တော်တို့ အတွက် အရေးကြီးတဲ့ အရာအများအပြားကို သင်ကြားပေးခဲ့ပါတယ်။ ခွဲခြားဆက်ဆံခံရတာလိုမျိုး ကျွန်တော် တို့ရဲ့ ဘဝအတွေ့အကြုံတွေကို ပြန်ပြီး သုံးသပ်ဆင်ခြင်နိုင်အောင် ကူညီပေးပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ LGBT တွေဟာ အမျိုးသားတွေ၊ အမျိုးသမီးတွေနဲ့ နှိုင်းယှဉ်ရင် အမြဲပဲ နှိမ့်ချဆက်ဆံခံရပါတယ်။ ကျွန်တော့်အဖော်ရဲ့ မိသားစုက ကျွန်တော့်ကို LGBT တစ်ယောက်ဖြစ်နေလို့ သဘောမကျကြပါဘူး။ ဒီအစီအစဉ်တွေကနေ သင်ယူ ရရှိခဲ့တဲ့ ကျွမ်းကျင်မှုတွေက ကျွန်တော်နဲ့ သူ့မိသားစုရဲ့ ဆက်ဆံရေး တိုးတက်လာအောင် ကူညီပေးခဲ့ပါတယ်။ အရင်တုန်းကဆိုရင် သူတို့က ကျွန်တော့်ကို အဖက်မလုပ်ကြဘူး။” - ရန်ကုန်မှ LGBT အမျိုးသားငယ်တစ်ဦး

15 စီမံကိန်းပံ့ပိုးသူတစ်ဦးနှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုမှ - “ကျွန်တော်/ကျွန်မဟု သုံးနှုန်းပြောဆိုသည့် “I” statement ဆိုသည် မှာ ပြောသူ၏ နားထောင်သူနှင့် ပတ်သက်သည့် အတွေးများ၊ စရိုက်လက္ခဏာများ (“you” statement) ထက် ပြောသူ ၏ ခံစားချက်များ သို့မဟုတ် ယုံကြည်ချက်များကို အဓိကထား ပြောဆိုသော ဆက်သွယ်ပြောဆိုပုံ နည်းလမ်းတစ်ခုဖြစ်ပြီး များသောအားဖြင့် ‘ကျွန်တော်/ကျွန်မ ဟု အစချီ၍ ပြောပါသည်။ ဥပမာ “ကျွန်တော်/ကျွန်မ ထင်တယ်/ ခံစားရတယ် ……”

ကွဲပြားခြားနားသော အကျိုးသက်ရောက်မှုများ

ဆွေးနွေးသည့် အကြောင်းအရာများနှင့် အစီအစဉ်များသည် ပါဝင်တက်ရောက်သူများနှင့် ကိုက်ညီမှု ရှိ/မရှိဟူသည် လူတစ်ဦးချင်းစီ၏ ဘဝအခြေအနေများပေါ်တွင် မူတည်နေသည်မှာ သိသာထင်ရှားလှပါသည်။

အမျိုးသမီးကြီးအုပ်စုများနှင့် အမျိုးသားကြီးအုပ်စုများ၊ ရခိုင်ပြည်နယ်မှ လူငယ်အုပ်စုဝင်များ (ရန်ကုန် လူငယ်အုပ်စုဝင်များထက်) သည် အိမ်ထောင်ဖက်၊ ချစ်သူရည်းစားနှင့် ဆက်ဆံရေး၊ အမျက် ဒေါသစီမံခန့်ခွဲမှု၊ DV/IPV နှင့် သားသမီး ပြုစုပျိုးထောင်ခြင်းအကြောင်း ဆွေးနွေးသည့် အစီအစဉ်များကို ပို၍ နှစ်သက်သဘောကျကြပါသည်။ KII များနှင့် FGD များတွင် ဖြေဆိုမှုများအရ ပေါင်းသင်းဆက်ဆံရေးစွမ်းရည်ကို သင်ကြားပေးသည့် အစီအစဉ်များကို လူကြိုက်များပြီး ထိုအစီအစဉ်များတွင် ပါဝင်တက်ရောက်ခဲ့သူများသည် ၎င်းတို့ သင်ယူရရှိခဲ့သည်များကို လက်တွေ့ဘဝတွင် ချက်ချင်း ပြန်လည်အသုံးပြုနိုင်ခဲ့ကြောင်း တွေ့ရပါသည်။ လူကြိုက်များသည့် အစီအစဉ်ထဲတွင် 'ကျွန်တော်/ကျွန်မဟု သုံးနှုန်း ပြောဆိုခြင်း' ('I statement') လည်း ပါဝင်ပြီး အထူးသဖြင့် ရန်ကုန်မှ လူငယ်အုပ်စုဝင်များက ပို၍ နှစ်သက်လက်ခံကြ ပါသည်။ ဤသည်ကို ကြည့်လျှင် မြို့ပြနှင့် ကျေးလက်ဒေသများကြား ပေါင်းသင်းဆက်ဆံမှု ပုံစံများ ကွာခြားမှု ရှိကြောင်းကို ပေါ်လွင်စေပါသည်။

ခြုံငုံသုံးသပ်ရမည်ဆိုလျှင် ဖြေဆိုသူများ၏ အဖြေများနှင့် အတွေ့အကြုံများသည် အသက်အရွယ် အုပ်စုများကြား၊ မြို့ပြနှင့် ကျေးလက်ကြား၊ 'လိင်ကွဲကိုသာ စိတ်ဝင်စားသူများ'နှင့် မတူကွဲပြားသည့် SOGIESC ရှိသူများကြားတွင် ကွာခြားချက် ပိုမိုကြီးမားကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ လူမျိုးနှင့် ကိုးကွယ်သည့်ဘာသာ မတူသော သူများကြား အဖြေများ ကွာခြားမှုသည် နေထိုင်ရာ နေရာဒေသ မတူညီသူများကြား ကွာခြားမှုများလောက် ကြီးမားခြင်း မရှိပါ။ ရခိုင်ပြည်နယ်မှ ကမန်မွတ်စလင်များနှင့် ရခိုင်ဗုဒ္ဓဘာသာများကြား ဖြေကြားပုံများမှာ ဆင်တူပြီး ရန်ကုန်မှ လူများ၏ ဖြေကြားမှုများ နှင့်မူ ပို၍ ကွာခြားမှု ရှိသည်ကို ကြည့်လျှင် ဤအချက်ကို အထင်အရှားတွေ့မြင်ရပါသည်။

အမျိုးသားကြီးများက ဤအစီအစဉ်တွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ရန် တောင်းဆိုခံရခြင်းကို ကျေးဇူးတင်ဝမ်းသာကြပါသည်။ အရပ်ဘက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ၏ လှုပ်ရှားမှုများ၊ အစီအစဉ်များ (အထူးသဖြင့် ဂျန်ဒါနှင့်ပတ်သက်၍) တွင် ၎င်းတို့အား မကြာခဏဆိုသလို ဘေးဖယ်ထားသည်ဟု ခံစားရကြောင်း ၎င်းတို့က ပြောပြကြပါသည်။

ကျေးလက်ဒေသမှ အမျိုးသမီးများအဖို့ 'ပြောကြမယ်' အစီအစဉ်တွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခွင့်ရခြင်းသည် ပုံမှန်အားဖြင့် ပြောဆိုခွင့် မရတတ်သည့် ကိစ္စများကို ဆွေးနွေးနိုင်သည့် အခွင့်အလမ်းကောင်းတစ်ခုပင် ဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းတို့က တွေးခေါ်ပုံ နည်းလမ်းအသစ်များကို လက်ခံအသုံးပြုနိုင်အောင် မိတ်ဆက်ဆွေးနွေးပေးခြင်းအတွက် ကျေးဇူးတင်ကြ ပါသည်။ ယေဘုယျအားဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံရှိ ကျေးလက်ဒေသမှ အမျိုးသမီးများသည် ဂျန်ဒါကို အဓိကထား ဆောင်ရွက် သည့် အစီအစဉ်များတွင် ပါဝင်ခွင့်မရတတ်ကြပါ။

သို့သော် ပါဝင်တက်ရောက်သူများကိုယ်တိုင် အတွေးအမြင်သစ်များကို မည်မျှထိ လက်ခံကျင့်သုံးလိုသည့် ဆန္ဒရှိသနည်း ဟူသည့်ပေါ်တွင် မူတည်၍ ၎င်းတို့၏ ပြောင်းလဲမှု ဖြစ်စဉ်များသည် အကန့်အသတ်ရှိပါသည်။ ရန်ကုန်မှ အမျိုးသမီးငယ် တစ်ဦးက ဤသို့ ဆိုပါသည် -

“ကျွန်မတို့နဲ့ သိပ်မရင်းနှီးတဲ့ သိပ်ပြီး အဆင်မပြေတဲ့ အကြောင်းအရာတချို့တော့ ရှိတာပေါ့။ အဲဒီအခါကျတော့ ဘာမှ ဝင်မဆွေးနွေးပဲ နေလိုက်တာပါပဲ။ အစီအစဉ်ပုံပိုးသူတွေကလည်း ကျွန်မတို့ကို အတင်း မဆွေးနွေးခိုင်း ပါဘူး။”

အံ့ဩစရာကောင်းသည့်အချက်မှာ ရန်ကုန်မှ အပါအဝင် စီမံကိန်းပါဝင်ဆောင်ရွက်သူများသည် နိုင်ငံရေးအခြေအနေကြောင့် အစီအစဉ်တွင် ပါဝင်မှုအပေါ် သက်ရောက်မှု ရှိပုံကို အနည်းငယ်ပြောဆိုရုံမှအပ ၎င်းတို့ ပတ်ဝန်းကျင်တွင် ဖြစ်ပျက်နေသည့် နိုင်ငံရေးအကျပ်အတည်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ များစွာသုံးသပ်ပြောဆိုမှုခြင်း မရှိကြပါ။ ၎င်းတို့ နေထိုင်သည့် ရပ်ကွက်များအတွင်း တင်းမာမှုများ မြင့်တက်လာကြောင်း ပြောပြသည့် သူအချို့တော့ ရှိပါသည်။ ၎င်းတို့က ဤအစီအစဉ်တွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခဲ့မှုကြောင့် ၎င်းတို့သည် ကွဲပြားသည့် ရှုထောင့်အမြင်များကို ပို၍လက်ခံကြိုဆိုနိုင်လာသည်ဟု ဆိုပါသည်။ နိုင်ငံရေး ပဋိပက္ခနှင့်စပ်လျဉ်း၍ သုံးသပ်ဆွေးနွေးမှု နည်းပါးခြင်းသည် တင်းမာနေသော အခြေအနေများ (အထူးသဖြင့် ရန်ကုန်တွင်) ကြောင့် ထိရလွယ်နိုင်သည့် ကိစ္စများကို သတိပြုရှောင်ရှားကြသည်ဟု ယူဆရမည်ဖြစ်ပါသည်။

(၅) နိဂုံးချုပ်သုံးသပ်ချက်

ယခု ပြုလုပ်သည့် 'ပြောကြမယ်' စီမံကိန်းအား သုံးသပ်လေ့လာမှုတွင် ဤစီမံကိန်းသည် ချမှတ်ထားသော ပန်းတိုင်များ အား ပြည့်မီအောင် ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့ကြောင်း၊ အနည်းဆုံးအနေဖြင့် ရေတိုတွင် ပန်းတိုင်များ ပြည့်မီအောင်မြင်ခဲ့ကြောင်း နှင့် ပါဝင်ဆောင်ရွက်သူများကလည်း အသုံးဝင်ပြီး လျော်ကန်သင့်မြတ်မှုရှိသည့် အစီအစဉ်တစ်ခုအဖြစ် ရှုမြင်ကြ ကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။

ဤသုံးသပ်လေ့လာမှုအား စီမံကိန်း ပြီးဆုံးပြီးနောက် များမကြာမီကာလတွင် ဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သဖြင့် ဤစီမံကိန်း သည် သဘောထားခံယူချက်များအား မည်မျှအတိုင်းအတာအထိ ပြောင်းလဲပေးနိုင်ခဲ့သည်ဆိုသည်ကိုမူ တိုင်းတာရန် ခက်ခဲပါသည်။ အထူးသဖြင့် ဖြေဆိုသူအချို့၏ အဖြေများတွင် မေးမြန်းသူ သဘောကျမည်ထင်သည့်အတိုင်း ဘက်လိုက် ဖြေဆိုမှုများ ရှိနိုင်သဖြင့် တိုင်းတာရန် ပို၍ပင် ခက်ခဲပါသည်။ သို့သော်လည်း တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုများအရ ဤအစီအစဉ် သည် လူများအတွက် အရေးကြီးသည့် ဘဝတွက်တာ ကျွမ်းကျင်စရာ စွမ်းရည်အချို့ကို မိတ်ဆက်ပေးနိုင်ခဲ့ပြီး အချို့ ကိစ္စများအား တွေးတောဆင်ခြင်ဖြစ်အောင် တွန်းအားပေးနိုင်ခဲ့သည်ကို ထင်ရှားစွာ တွေ့မြင်ရပါသည်။ အထူးသဖြင့် ရာသီသွေးပေါ်ခြင်း၊ မတူကွဲပြားသည့် SOGIESC များ၊ အခြားသူများနှင့် ဆက်ဆံရေးများအကြောင်း ပြန်လည်သုံးသပ် ဆင်ခြင်ဖြစ်အောင် လုပ်ဆောင်ပေးနိုင်ခဲ့ပါသည်။

စီမံကိန်းပါဝင်ဆောင်ရွက်သူများ၏ အဆိုအရ စီမံကိန်းအောင်မြင်မှု ရရှိခြင်း၏ အဓိကအကြောင်းရင်းသည် စီမံကိန်း ပံ့ပိုးသူများ၏ စွမ်းဆောင်မှုကြောင့်ဟု သိရပါသည်။ စီမံကိန်းပံ့ပိုးသူများသည် ပါဝင်ဆောင်ရွက်သူများအား လေးစားစွာ ဆက်ဆံပြီး ၎င်းတို့ ပြောဆိုဆွေးနွေးသည်များကို ဂရုတစိုက် နားထောင်ပေးသည်ဟု ၎င်းတို့က ခံစားကြရပါသည်။ စီမံကိန်း ပံ့ပိုးသူများသည် ၎င်းတို့ ကျွမ်းဝင်မှုမရှိသည့် အကြောင်းအရာများကိုလည်း သေသေချာချာ ရှင်းပြပေးကြ သည်ဟု ဆိုပါသည်။ ဆွေးနွေးသည့် အစီအစဉ်များမှာလည်း နောက်ခံအခြေအနေအကြောင်းအရာများနှင့် ကိုက်ညီမှု ရှိပြီး နားလည်လွယ်သဖြင့် ပါဝင်ဆောင်ရွက်သူများက နှစ်သက်သဘောကျကြပါသည်။ သဏ္ဍာန်တူ သရုပ်ဆောင်ခြင်း နှင့် အခြားသော အပြန်အလှန်ဆွေးနွေးရသည့် လေ့ကျင့်ခန်းများကို များစွာနှစ်သက်ကြသဖြင့် အနာဂတ်တွင် ဆောင်ရွက်မည့် အစီအစဉ်များတွင်လည်း ထိုလေ့ကျင့် ခန်းများအား အဓိကထား ထည့်သွင်းသင့်ပါသည်။ တစ်လမ်းသွား စနစ်ဖြင့် သင်ကြားပို့ချပေးခြင်း မဟုတ်ဘဲ အားလုံးသာတူညီမှု ပါဝင်နိုင်သည့် နည်းလမ်းသည် 'ပြောကြမယ်' စီမံကိန်း ဒီဇိုင်း၏ အဓိကအစိတ်အပိုင်းဖြစ်သလို ဤစီမံကိန်းအတွက် နမူနာယူခဲ့သည့် Stepping Stones မော်ဒယ်တွင် အဓိက အသုံးပြုသော နည်းလမ်းလည်း ဖြစ်ပါသည်။

'ပြောကြမယ်' စီမံကိန်း၏ သင်ရိုးညွှန်းတမ်းတွင် ဖြည့်စွက်ထည့်သွင်းထားသည့် ဆန်းသစ်တီထွင်မှုများကလည်း အတိုင်းအတာအမျိုးမျိုးဖြင့် ထိရောက်အောင်မြင်မှု ရရှိခဲ့ပါသည်။ စီမံကိန်းတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခဲ့သူများ၏ ဖြေဆိုမှု များအရ ရာသီသွေးပေါ်ခြင်းနှင့် SRH အကြောင်း ဆွေးနွေးသည့်ကျန်းမာရေးအစီအစဉ်များသည် အကျိုးရှိပြီးအရေးကြီး သဖြင့် ထိုအစီအစဉ်များကို ဆက်လက် ထည့်သွင်းသွားသင့်ပါသည်။ သင်ရိုးညွှန်းတမ်းတွင် အသစ်ထည့်သွင်းခဲ့သည့် မတူကွဲပြားသော SOGIESC များအကြောင်း အစီအစဉ်အတွက်လည်း အပြုသဘောဆောင်သော တုံ့ပြန်မှုများရရှိပြီး အထူးသဖြင့် မတူကွဲပြားသော SOGIESC ရှိသူများကိုယ်တိုင် စီမံကိန်းတွင် ပါဝင်၍ ၎င်းတို့၏ အတွေ့အကြုံများကို မျှဝေပေးနိုင်လျှင် ပို၍ အကျိုးရှိမည် ဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် မတူကွဲပြားသည့် SOGIESC အစီအစဉ်များနှင့် မသန်စွမ်းမှု အစီအစဉ်များတွင် အသုံးပြုသော အသုံးအနှုန်းများကို ပါဝင်တက်ရောက်သူများ ပို၍နားလည်လွယ်မည့် အသုံးအနှုန်း များဖြစ်အောင် ပြုလုပ်သင့်သည်ဟု အကြံပြုချက်များ ရရှိခဲ့ပါသည်။ သို့သော် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဤသို့ လုပ်ဆောင်ရန် အတော်အတန် ခက်ခဲနိုင်ပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် LGBTIQ+ နှင့် မတူကွဲပြားသော SOGIESC များ အရေး

တက်ကြွလှုပ်ရှားသည့် အဖွဲ့အစည်းများက မြန်မာစကားလုံး အသုံးအနှုန်းများသည် ခွဲခြားဆက်ဆံသည့်သဘော သက်ရောက်မှုများသဖြင့် အင်္ဂလိပ်စကားလုံး အသုံးအနှုန်းများကိုသာ ပို၍ နှစ်သက်သုံးစွဲနေကြသောကြောင့် ဖြစ်သည်။¹⁶ ယေဘုယျအားဖြင့်ဆိုလျှင် စကားလုံးအသုံးအနှုန်းများနှင့် သဘောတရားမူဘောင်များသည် ရိုးရှင်း လွယ်ကူမှုရှိရန် လိုအပ်ပါသည်။

အမျက်ဒေါသ စီမံခန့်ခွဲမှုနှင့် ပေါင်းသင်းဆက်ဆံရေးပညာ အစီအစဉ်များသည် GBV နှင့် တန်းတူညီမျှ မရှိမှု၏ အကြောင်းရင်းခံကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းပေးနိုင်မည်မဟုတ်သည့်တိုင် ထိုအစီအစဉ်များကိုလည်း များစွာနှစ်သက်ကြပြီး အကျိုးရှိသည်ဟု ယူဆနိုင်ပါသည်။ အမျိုးသားကြီးစိုးမှု/ (ဘုန်း)ကြီးမှုဆိုင်ရာ အယူအဆများနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ဆွေးနွေးပွဲ များတွင် အကြောင်းရင်းခံများကို စူးစမ်းလေ့လာခဲ့ပါသည်။ နက်ရှိုင်းစွာ အမြစ်တွယ်နေသော ဂျန်ဒါစံသတ်မှတ်ချက် များသည် ဖယ်ရှားပစ်ရန် ခက်ခဲမည်ဖြစ်ရာ အကျိုးခံစားရသူများနှင့် ရေရှည်ထိတွေ့ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်သွားရန် လိုအပ်ပါသည်။ သို့သော် ဤစီမံကိန်းတွင်မူ ထိုသို့ လုပ်ဆောင်ရန် မဖြစ်နိုင်ပါ။ စီးပွားရေး စွမ်းဆောင်ရည် မြှင့်တင်မှု ပုံစံဖြင့် ရေရှည်လက်တွဲဆောင်ရွက်သွားနိုင်လျှင် အကောင်းဆုံး ဖြစ်ပါသည်။

တာဝန်ကစွတန်ရှိ Zindagii Shoista စီမံကိန်းတွင်မူ ပိုမိုရှည်ကြာသော ကာလတစ်ခုအထိ အစီအစဉ်ကို ဆောင်ရွက် နိုင်ခဲ့ပြီး စီးပွားရေးစွမ်းဆောင်ရည် မြှင့်တင်ပေးသည့် အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုလည်း ပါဝင်ခဲ့သဖြင့် အကျိုးခံစားရသူများနှင့် ရေရှည် စဉ်ဆက်မပြတ် ဆက်သွယ်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့သလို DV/IPV ကို အထောက်အပံ့ပြုနေသည့် လူမှု-စီးပွား ဆိုင်ရာ ဖိစီးမှုများကို ဖြစ်စေသည့် အကြောင်းတရားများအား ဖြေရှင်းပေးနိုင်သည့် နည်းလမ်းတစ်ခုလည်း ဖြစ်ခဲ့ပါသည်။

‘ပြောကြမယ်’စီမံကိန်းတွင်စီးပွားရေးစွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်ပေးသည့်အစိတ်အပိုင်းကို ထည့်သွင်းဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်း မရှိခဲ့ပါ။ စီမံကိန်းအကောင်အထည်ဖော်သည့် အချိန်သည်လည်း ကမ္ဘာ့ကပ်ရောဂါ၊ နိုင်ငံရေးအကျပ်အတည်းတို့ ဖြစ်ပေါ်လာချိန်နှင့် တိုက်ဆိုင်နေသဖြင့် နှောင့်နှေးမှုများ၊ အစီအစဉ်များကို ချုံ့ပစ်ခြင်းများနှင့် စီမံကိန်းတွင် ပါဝင် ဆောင်ရွက်သူများ ပြန်ထွက်သွားမှုနှုန်း မြင့်မားခြင်းများ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ရပါသည်။ စီမံကိန်းအကောင်အထည်ဖော်သူများ စီမံထိန်းချုပ်နိုင်ခြင်း မရှိသည့် ထိုအကြောင်းတရားများအားလုံးသည် စီမံကိန်း၏ ထိရောက်မှုအပေါ် ထိခိုက်စေခဲ့သဖြင့် စီမံကိန်းမှဖော်ဆောင်ပေးနိုင်သည့်အပြောင်းအလဲများ၏ရေရှည်တည်တံ့နိုင်မှုအပေါ်လည်း ထိခိုက်နိုင်ခြေများပါသည်။ အစီအစဉ်များအား ထို့ထက်ပို၍ ချုံ့ပစ်ရန် မဖြစ်နိုင်တော့သလို စီမံကိန်းအကောင်အထည်ဖော်သည့် အချိန်ကာလကို တိုးချဲ့ရန်လည်း မဖြစ်နိုင်ခဲ့ပါ။

အနာဂတ်တွင် ဤစီမံကိန်းမှာ ထပ်မံအကောင်အထည်ဖော်မည်ဆိုပါက ဘက်စုံထောင့်စုံမှ ချဉ်းကပ်နိုင်မှု ပိုမိုအား ကောင်းစေရန်အတွက် စီးပွားရေးစွမ်းဆောင်ရည် မြှင့်တင်ပေးသည့်အပိုင်းကို ထည့်သွင်းသင့်ပါသည်။ အကြောင်းအရာ အမျိုးမျိုးကို ထည့်သွင်းဆွေးနွေးပေးရန် အချိန်လုံလောက်မှုရှိစေရေးနှင့် ဆွေးနွေးပွဲအစီအစဉ် တစ်ခုနှင့်တစ်ခုကြား အချိန်အတိုင်းအတာ တစ်ခု ခြားပေးနိုင်ရန်အတွက် စီမံကိန်းအကောင်အထည်ဖော်သည့် ကာလအား ယခုထက်ပို၍ ရှည်ကြာအောင် တိုးမြှင့်ပေးရန် ထည့်သွင်းစဉ်းစားသင့်ပါသည်။ နောက်ထပ် ရွေးချယ်စရာ နည်းလမ်းတစ်ခုမှာ သင်ရိုး ညွှန်းတမ်းတွင် ဆွေးနွေးမည့်အကြောင်းအရာကို လျော့ချ၍ ပိုမိုအချိန်တိုတောင်းသည့် ဆွေးနွေးပွဲအစီအစဉ်များကို ပြုလုပ်နိုင်ပါသည်။ သို့မဟုတ် သင်ရိုးညွှန်းတမ်းတွင် ပါဝင်သော အကြောင်းအရာများအား မလျော့ချလိုလျှင်လည်း အဆင့်လိုက် ပိုင်းခြား၍ အကောင်အထည်ဖော်သွားနိုင်ပါသည်။ ထိုသို့ လုပ်ဆောင်လျှင် အကျိုးခံစားရသူများနှင့်လည်း ရေရှည်စဉ်ဆက်မပြတ် ထိတွေ့သွားနိုင်သည့် အကျိုးကျေးဇူးကို ထပ်ဆောင်းရရှိမည်ဖြစ်ပါသည်။

စီမံကိန်းမှ မရည်ရွယ်ဘဲ ရရှိခဲ့သည့် ကောင်းကျိုးတစ်ခု၏ တန်ဖိုးကိုလည်း လျော့မတွက်သင့်ပါ။ ယင်းမှာ အလွန်စိတ် ဖိစီး၍ ခက်ခဲလှသော အချိန်ကာလတွင် ကပ်ရောဂါ၊ နိုင်ငံရေးအကျပ်အတည်းတို့နှင့် မသက်ဆိုင်သည့် အခြား

16 Chua (2015) နှင့် Vestrheim Skeie (2020) တို့ကိုလည်း ဖတ်ရှုလေ့လာပါ။

အကြောင်းအရာများကို လူများနှင့် တွေ့ဆုံ၍ အပြန်အလှန် ဆွေးနွေးနိုင်သည့် အခွင့်အရေးကို ပေးနိုင်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ GBV အား ဖြစ်ပွားစေသည့် အကြောင်းရင်းခံများအား အစဉ်အမြဲ ထည့်သွင်းကိုင်တွယ်ဆွေးနွေးနေခြင်း မဟုတ်သော်လည်း ဤစီမံကိန်းတွင် ဆိုးကျိုး ဖြစ်စေနိုင်သည့် စံသတ်မှတ်ချက်များ၊ စိတ်သဘောထား ခံယူချက်များနှင့် အမှုအကျင့်များကို မေးခွန်းထုတ်လာအောင်၊ ပါဝင်ဆွေးနွေးသူများ၏ နေ့စဉ်ဘဝများအပေါ် သက်ရောက်မှုရှိသည့် အခြေအနေအမျိုးမျိုးအား သုံးသပ်ဆင်ခြင်နိုင်အောင်၊ ၎င်းတို့ကိုယ်တိုင် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရာတွင် အထောက်အကူ ဖြစ်သည့် စွမ်းရည်များ ရရှိလာအောင် စီမံကိန်းမှ အားပေးကူညီနိုင်ခဲ့ပါသည်။ နေ့စဉ်ဘဝတွင် မိမိကိုယ်ကို ပြန်လည် သုံးသပ်ဆင်ခြင်ရန်၊ အခြားသူများနှင့် ထိတွေ့ဆက်ဆံရန် သို့မဟုတ် ဘဝအတွက် အရေးကြီးသည့် ကျွမ်းကျင်မှု အသစ်များအား သင်ယူရန် အခွင့်အလမ်းများစွာ မရှိသူများအဖို့ ဤအစီအစဉ်များသည် အလွန်ပင် တန်ဖိုးရှိခဲ့ပါသည်။

စီမံကိန်း၏ အောင်မြင်မှုအား ပြသသည့် အတိုင်းအတာတစ်ခုမှာ သုံးသပ်လေ့လာမှုတွင် ပါဝင်ဖြေဆိုပေးသူ အများအပြားက ယခုကဲ့သို့သော စီမံကိန်းမျိုး၊ အစီအစဉ်များကို ထပ်မံဆောင်ရွက်ပေးပြီး ၎င်းတို့၏ ရပ်ရွာတွင်းရှိ အခြားသူများပါ ပါဝင်နိုင်အောင် လုပ်ဆောင်ပေးဖို့ တောင်းဆိုကြသည့် အချက်ပင် ဖြစ်ပါသည်။

နောက်ဆက်တွဲ (၁) တွေ့ဆုံမေးမြန်းရာတွင် အသုံးပြု သည့် မေးခွန်းလွှာနှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုများ စာရင်း

တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု မေးခွန်းလွှာ

တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုများအတွက် အောက်ဖော်ပြပါမေးခွန်းအချို့ကို ကြိုတင်ပြင်ဆင်ပြုစုခဲ့ပြီး ၎င်းတို့အား ယေဘုယျ လမ်းညွှန် တစ်ခုအဖြစ် အသုံးပြုကာ တစ်ဦးချင်းတွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုများနှင့် FGD ဆွေးနွေးပွဲများတွင် ထိုမေးခွန်းများကို သင့်လျော်သလို ပြင်ဆင်ပြောင်းလဲ မေးမြန်းခဲ့ပါသည်။

- ဤအစီအစဉ်တွင် မည်သို့ ပါဝင်ဖြစ်သနည်း၊ အဘယ်ကြောင့် ပါဝင်ဖြစ်သနည်း။
- ဤအစီအစဉ်တစ်ခုလုံးအပေါ် သင်၏အမြင်ကို သုံးသပ်ဖော်ပြပေးပါ။ (ကောင်းမွန်သည်ဟု ထင်မြင်သည့် အချက်များနှင့် အဆိုးမြင်သည့်အချက်များကို ပြောပြလာအောင် လမ်းကြောင်းပေး၍ မေးမြန်းပါ။)
- ဤအစီအစဉ်သည် သင် မျှော်လင့်ထားသည်များကို ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်ခဲ့ပါသလား (ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်ခဲ့သည့် မျှော်လင့်ချက်များ/ ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်ခြင်းမရှိခဲ့သည့် မျှော်လင့်ချက်များကို ပေါ်လွင်အောင် မေးမြန်းပါ။)
- အစီအစဉ်၏ မည်သည့်အစိတ်အပိုင်းကို သဘောကျပါသနည်း/ မည်သည့် အစိတ်အပိုင်းများကို သဘောမကျ သနည်း။
- အစီအစဉ်၏ မည်သည့် အစိတ်အပိုင်းများသည် သင့်အတွက် အဓိပ္ပါယ်အရှိဆုံး ဖြစ်သနည်း။
- ဤအစီအစဉ်သည် သင့်ဘဝအား မည်သို့ အကျိုးသက်ရောက်မှု ရှိသနည်း။ မည်သည့် အပြောင်းအလဲများ ဖြစ်ပေါ်စေသနည်း။
- ဤအပြောင်းအလဲများကို ဆက်လက်ထိန်းသိမ်းသွားပါမည်လား။ သင့်မိသားစု သို့မဟုတ် ရပ်ကွက်အတွင်းမှ အခြားသူများကို ဤသင်ခန်းစာများအကြောင်း မျှဝေပြောပြပေးပါမည်လား။
- သင် တင်ပြဆွေးနွေးချင်သည့်ကိစ္စများ ရှိပါသလား။

တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုများ

ပြုလုပ်ခဲ့သည့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု အရေအတွက် - (၃၁)

အသုံးပြုနိုင်ခြင်း မရှိသည့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုအရေအတွက် - (၂)

စာရွက်ပေါ်တွင် ပြန်လည်ကူးယူရေးမှတ်၍ လေ့လာဆန်းစစ်ခဲ့သည့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု စုစုပေါင်း - (၂၉)

KII လူတစ်ဦး သို့မဟုတ် နှစ်ဦးနှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းခြင်း

FGD အနည်းဆုံး လူ (၃) ဦးမှ အများဆုံး လူ (၅) ဦးနှင့် ဆွေးနွေးခြင်း

ဒေါ်ပုံ၊ ရန်ကုန်		
KII 1	KII အမျိုးသမီးငယ်များ	ပြီးစီး
KII 2	KII အမျိုးသားကြီးများ	ပြီးစီး
KII 3	KII အမျိုးသားငယ်များ	ပြီးစီး
KII 4	KII အမျိုးသမီးကြီးများ	ပြီးစီး
KII 5	KII အမျိုးသမီးငယ်များ	ပြီးစီး
KII 6	KII အမျိုးသမီးငယ်များ	ပြီးစီး
မင်္ဂလာဒုံ၊ ရန်ကုန်		
KII 7 & 8	KII အမျိုးသမီးငယ်များ	ပြီးစီး
KII 9	KII အမျိုးသမီးကြီးများ	ပြီးစီး
KII 10 & 11	KII အမျိုးသမီးကြီးများ	ပြီးစီး
KII 12 & 13	KII အမျိုးသမီးငယ်များ	ပြီးစီး
KII 14	KII အမျိုးသားကြီးများ	ပြီးစီး
KII 15	KII အမျိုးသားငယ်များ	ပြီးစီး
KII 16	KII အမျိုးသားငယ်များ	ပြီးစီး
မင်္ဂလာဒုံ၊ ရန်ကုန်		
FGD1	FGD အမျိုးသားကြီးများ	ပြီးစီး
FGD 2	FGD အမျိုးသားငယ်များ	ပြီးစီး
ဒေါ်ပုံ၊ ရန်ကုန်		
FGD 3	FGD အမျိုးသားကြီးများ	ပြီးစီး
FGD 4	FGD အမျိုးသားငယ်များ (LGBT)	ပြီးစီး
FGD 5	FGD အမျိုးသမီးကြီးများ	ပြီးစီး
ရခိုင် (ကမန်)		
FGD 6	အမျိုးသမီးငယ်များ	ပြီးစီး
FGD 7	အမျိုးသားငယ်များ	ပြီးစီး
FGD 8	အမျိုးသမီးကြီးများ	ပြီးစီး
FGD 9	old men	ပြီးစီး
ရခိုင် (ရခိုင်)		
FGD 10	အမျိုးသမီးငယ်များ	ပြီးစီး
FGD 11	အမျိုးသားငယ်များ	ပြီးစီး
FGD 12	အမျိုးသမီးကြီးများ	ပြီးစီး
FGD 13	အမျိုးသားကြီးများ	ပြီးစီး

International Alert

346 Clapham Road, London, SW9 9AP, United Kingdom

Tel +44 (0)20 7627 6800 **Fax** +44 (0)20 7627 6900

info@international-alert.org

www.international-alert.org

Registered charity no. 327553

